Nr. 28 5 iulie 1973

calinet

CABINETUL DE ... SIBIU

LUMEA

Semnarea Declarației solemne comune

CONTRIBUȚIE IMPORTANTĂ LA DEZVOLTAREA RELAȚIILOR ROMÂNO — VEST-GERMANE, LA CONSOLIDAREA PĂCII ÎN EUROPA

PRIMA CONFERINȚĂ GENERAL-EUROPEANĂ

Helsinki — 3 iulie 1973

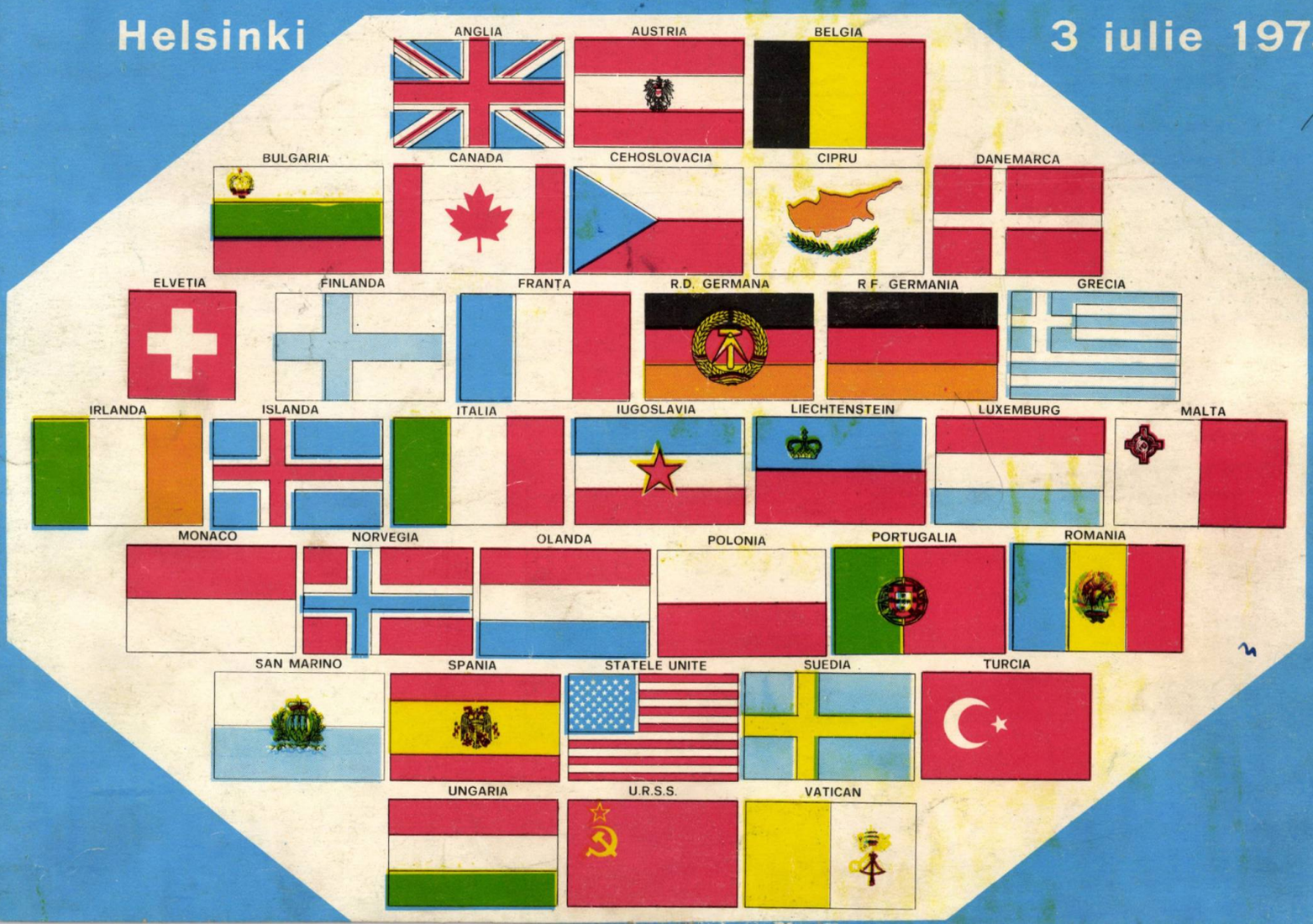

La primăria din Bonn : înalții oaspeți români semnează în Cartea de aur a orașului

Întîlnire cu reprezentanți ai industriei electronice din R. F. Germania

VIZITA PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN REPUBLICA FEDERALĂ GERMANIA

La uzinele Volkswagen (Wolfsburg)

La uzinele „V. W. F. — Fokker“

LUMEA

28 (506)

5 iulie 1973

DOCUMENTE

Hotărîrea Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. cu privire la activitatea internațională a partidului și statului 2

Declarație solemnă comună a Republicii Socialiste România și Republicii Federale Germania 5

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

Vizita președintelui Nicolae Ceaușescu în Republica Federală Germania. Stelian Țurlea 3

Helsinki. Prima Conferință pentru securitate și cooperare în Europa. Radu Pascal 6

Consultările preliminare de la Viena. Preocupare pentru dezangajare militară și dezarmare în Europa. Corneliu Vlad. 10

Belgrad. Platforma celui de-al X-lea Congres al U.C.I. Simion Morcovescu 11

Moscova. Vizita lui A.N. Kosighin în Austria. Laurențiu Duță 12

America Latină și procesul emancipării economice. Vasile Oros 13

Santiago de Chile. Evenimentele din „Plaza Constitucion". Eugen Pop 15

Piața comună. În nouă, după șase luni. Ilie Șerbănescu 19

CONVORBIRI, INTERVIURI

K. B. Andersen, ministrul de externe al Danemarcei 8

Norodom Sianuk, șeful statului Cambodgia 9

Samora Moises Machel, președintele Frontului de Eliberare din Mozambic 18

REPORTAJ PE GLOB

Boston. Ion Manea 16

1 000 + 1 22–23

SERIAL

Duelul armatorilor (4). Mircea Grigorescu 24

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

Pravda, Le Monde, Agenția A.T.A., Le Figaro 26–29

PROFIL

François Mitterrand, prim-secretar al Partidului Socialist Francez 29

POȘTA REDACȚIEI 30–32

CABINETUL DE PARTID · SIBIU

SAPTAMINA

27 iunie - 3 iulie

Miercuri

Se încheie, la Paris, **convorbirile dintre președintele Franței, Georges Pompidou, și Leonid Brejnev, secretar general al C.C. al P.C.U.S.** în afara relațiilor bilaterale, problemele europene au ocupat un loc central.

În Uruguay, președintele Bordaberry, sprijinit de forțele armate, preia întreaga putere în țară. Parlamentul este dizolvat, atribuțiile sale fiind preluate de un organism nou creat, Consiliul de Stat, care urmează să elaboreze un proiect de reformă a constituției.

Republica Populară Chineză efectuează o experiență cu o bombă cu hidrogen. Comunicatul agenției China Nouă arată că **efectuarea de experiențe nucleare de către China are în întregime ca scop apărarea.**

La sfîrșit vizita cancelarului Austriei, **Bruno Kreisky, în Polonia.**

Joi

La Viena are loc ședința plenară de închidere a **consultărilor preliminare privind reducerea reciprocă a trupelor și armamentelor și măsuri adiacente în Europa centrală.** În intervenția sa, reprezentantul României expune unele observații critice privind modul cum a fost negociat și elaborat proiectul de comunicat final. În legătură cu unele formulări necorespunzătoare ale acestui text, delegatul român prezintă propuneri de îmbunătățire, reafirmînd că **„acordurile ce se vor realiza trebuie să fie rezultatul unor negocieri autentice cu participarea tuturor delegațiilor, ținîndu-se seama în egală măsură de opiniile și propunerile fiecărei delegații participante, să întrunească consensul tuturor celor angajați în tratative și adeziunea popoarelor lumii".** Comunicatul adoptat prevede începerea negocierilor propriu-zise pentru data de 30 octombrie a.c., la Viena.

La Geneva, în cadrul lucrărilor Comitetului pentru dezarmare, reprezentantul României arată că delegația română s-a asociat unui document de lucru privind căile de înfăptuire a controlului îndeplinirii Convenției pentru interzicerea perfecționării, producerii și stocării de arme chimice și lichidarea lor.

Premierul Ciu En-lai primește delegația militară română care efectuează o vizită oficială în R.P. Chineză.

În Chile, guvernul proclamă starea de urgență în provincia Santiago, în urma unui atentat, eșuat, împotriva generalului Carlos Prats, comandantul șef al armatei.

În Irlanda de nord, alegeri pentru adunarea provincială ; se apreciază că în ziua scrutinului, numărul exploziilor și violențelor înregistrate a fost, comparativ, redus.

Vineri

Tentativă de lovitură de stat la Santiago. După trei ore de lupte, **acțiunea elementelor militare rebele eșuează.** Starea de urgență este introdusă pe întreg teritoriul chilian.

La Brazzaville se anunță că, în cadrul unui referendum, peste 73 la sută din votanți s-au pronunțat în favoarea noii constituții a Republicii Populare Congo.

Ministrul de externe sovietic, A. Gromiko, îi primește pe ambasadorii unor țări socialiste, informîndu-i despre **vizitele lui Leonid Brejnev în S.U.A. și Franța.**

Sîmbătă

Se încheie **vizita președintelui Nicolae Ceaușescu în Republica Federală Germania. Convorbirile cu președintele federal Gustav Heinemann, cu cancelarul Willy Brandt, cu alți reprezentanți ai vieții politice și economice, precum și documentele semnate și înțelegerile realizate constituie o contribuție însemnată la dezvoltarea relațiilor bilaterale, la cauza colaborării, securității și păcii în Europa și în lume.**

La Roma se anunță că partidele democrat-creștin, socialist, socialist-democratic și republican au ajuns la un acord privind **programul viitoarei coaliții guvernamentale de centru-stînga.**

Luni

Se încheie **vizita oficială în R.P.D. Coreeană a premierului R.D. Vietnam, Fam Van Dong.** Comunicatul comun arată că părțile au efectuat un schimb de păreri asupra dezvoltării viitoare a relațiilor bilaterale, precum și asupra altor probleme de interes comun.

Marți

Începe, la Helsinki, Conferința general-europeană pentru securitate și cooperare.

HOTĂRÎREA

Comitetului Executiv al C. C. al P. C. R. cu privire la activitatea internaţională a partidului şi statului

Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R., luînd în dezbatere unele probleme ale situaţiei internaţionale şi ale politicii externe a partidului şi statului nostru, consideră că desfăşurarea evenimentelor internaţionale confirmă pe deplin justeţea liniilor directoare trasate de Congresul al X-lea şi de Conferinţa Naţională în domeniul politicii externe, a analizei şi aprecierilor privitoare la procesele care au loc în lumea contemporană, la schimbările în raportul de forţe mondial, la cursul luptei pentru destindere, colaborare şi pace.

Comitetul Executiv a dat în unanimitate o înaltă apreciere activităţii desfăşurate de conducerea partidului şi statului, contribuţiei hotărîtoare pe care secretarul general al partidului, preşedintele Consiliului de Stat, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, a adus-o şi o aduce la elaborarea politicii externe a României, la traducerea în viaţă a hotărîrilor Congresului al X-lea şi ale Conferinţei Naţionale.

Relevînd că pe arena mondială au loc profunde mutaţii şi schimbări în direcţia destinderii şi colaborării, a afirmării politicii de independenţă naţională a popoarelor, a participării tuturor statelor la soluţionarea problemelor internaţionale şi, în acest cadru, a sporirii rolului ţărilor mici şi mijlocii, a ridicării conştiinţei şi răspunderii popoarelor în salvgardarea păcii, Comitetul Executiv evidenţiază contribuţia de seamă pe care au adus-o şi o aduc la aceste procese ţările socialiste, partidele comuniste şi muncitoreşti, clasa muncitoare, celelalte forţe progresiste, democratice, antiimperialiste din întreaga lume. Concluzia principală care se desprinde din analiza evoluţiei politice mondiale este că, spre deosebire de perioada de după primul război mondial, acum, la aproape trei decenii de la sfîrşitul ultimului război mondial, ne aflăm nu în faţa unei stări de încordare, ci în faţa unui puternic curs spre destindere, colaborare şi apropiere între popoare. Acest curs corespunde năzuinţelor tuturor popoarelor de a aşeza relaţiile dintre state pe baze noi, echitabile, de a-şi consacra eforturile progresului economico-social, bunăstării şi prosperităţii fiecărei naţiuni.

Desigur, în lume continuă să existe forţe ostile colaborării şi destinderii, întronării unor principii noi în relaţiile dintre state. Aceasta impune menţinerea vigilenţei, intensificarea luptei maselor largi populare de pretutindeni, a tuturor forţelor antiimperialiste pentru ca situaţia nouă să evolueze şi să devină o realitate de lungă durată pe planeta noastră. Comitetul Executiv apreciază că participarea activă şi eficientă la atingerea acestui ţel este în prezent sarcina principală a partidului şi statului nostru.

Trecînd în revistă activitatea internaţională a partidului şi statului, Comitetul Executiv dă o înaltă apreciere rezultatelor obţinute în amplificarea şi adîncirea colaborării multilaterale cu toate ţările socialiste, cu ţările care au păşit pe calea dezvoltării independente, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, şi trasează sarcina de a acţiona în continuare pentru dezvoltarea acestei colaborări, pe baza egalităţii în drepturi, respectului independenţei şi suveranităţii naţionale, neamestecului în treburile interne şi avantajului reciproc.

Analizînd problemele securităţii în Europa, Comitetul Executiv salută începerea Conferinţei general-europene — cu participarea reprezentanţilor tuturor statelor, în condiţii care permit abordarea unui cerc larg de probleme, pe baza deplinei egalităţi în drepturi şi suveranităţii tuturor naţiunilor — ca pe un eveniment de importanţă istorică în viaţa politică a continentului nostru. Comitetul Executiv aprobă mandatul delegaţiei române care participă la Conferinţa miniştrilor de externe de la Helsinki şi trasează sarcina de a se acţiona cu consecvenţă pentru creşterea aportului ţării noastre la desfăşurarea cu succes a lucrărilor conferinţei, la obţinerea unor rezultate maxime în soluţionarea problemelor vitale ale continentului, în întărirea cursului spre destindere, colaborare şi pace în Europa şi în lumea întreagă.

Considerînd că una din problemele de importanţă vitală pentru realizarea unei securităţi reale este dezarmarea, dezangajarea militară, Comitetul Executiv reafirmă poziţia ţării noastre faţă de tratativele de la Viena, exprimînd opinia ca la acestea să-şi poată prezenta punctele de vedere toate statele interesate, iar măsurile care se vor adopta să nu afecteze securitatea nici unei ţări.

Manifestînd satisfacţie pentru bunele relaţii pe care România le are cu toate ţările din regiunea Balcanilor, Comitetul Executiv exprimă încă o dată dorinţa României de a se asigura transformarea Balcanilor într-o zonă a bunei vecinătăţi, colaborării şi păcii, lipsită de arma nucleară, relevînd importanţa pe care ar avea-o organizarea unei reuniuni a reprezentanţilor ţărilor balcanice, la care să poată participa şi alte ţări interesate.

Comitetul Executiv subliniază că succesul politicii externe a partidului şi statului nostru este strîns legat de marile realizări pe care le obţine poporul român în edificarea noii societăţi, în sporirea forţei economice a ţării, în ridicarea nivelului de civilizaţie al întregii vieţi sociale. Progresele în dezvoltarea forţelor de producţie, în înflorirea ştiinţei şi culturii, în creşterea nivelului de trai al maselor, în adîncirea democraţiei socialiste, în consolidarea continuă a orînduirii noastre noi reprezintă fundamentul de granit al întregii politici internaţionale a Republicii Socialiste România.

■

Pe baza informării prezentate de tovarăşul Nicolae Ceauşescu în legătură cu vizita în Republica Federală Germania şi convorbirile purtate cu preşedintele R.F.G., Gustav Heinemann, cu cancelarul Willy Brandt şi cu alţi reprezentanţi ai vieţii politice şi economice vest-germane, Comitetul Executiv aprobă în unanimitate rezultatele vizitei în Republica Federală Germania, dînd o înaltă apreciere activităţii desfăşurate de tovarăşul Nicolae Ceauşescu cu acest prilej. Comitetul Executiv consideră că documentele semnate şi înţelegerile realizate reprezintă o contribuţie însemnată la dezvoltarea relaţiilor dintre Republica Socialistă România şi Republica Federală Germania în interesul popoarelor celor două ţări, al cauzei colaborării, securităţii şi păcii în Europa şi în lume.

Vizita președintelui NICOLAE CEAUȘESCU în Republica Federală Germania

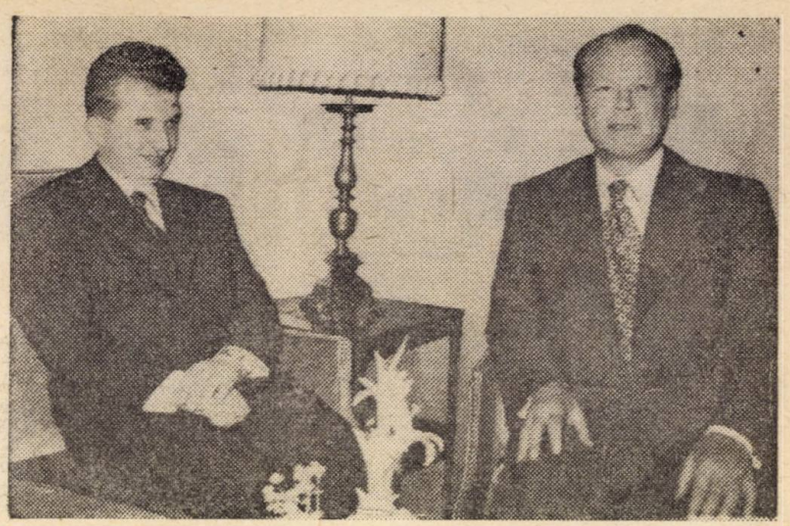

Președintele Nicolae Ceaușescu și cancelarul Willy Brandt

CONTRIBUȚIE IMPORTANTĂ LA DEZVOLTAREA RELAȚIILOR ROMÂNO — VEST-GERMANE, LA CONSOLIDAREA PĂCII ȘI SECURITĂȚII ÎN EUROPA

În lumea de astăzi, în complexitatea relațiilor internaționale în continuă schimbare, promovarea cooperării internaționale constituie o necesitate obiectivă a progresului fiecărui stat în parte, a civilizației umane în general, reprezintă o premisă a instaurării unui climat de încredere, destindere și securitate. Interdependența dintre națiuni și popoare a devenit astăzi o coordonată obligatorie a vieții lumii întregi, în circuitul valorilor materiale și spirituale fiecare țară avînd ceva de dat și de primit ; progresul unui stat nu mai poate fi conceput astăzi în afara acestui circuit.

Aceste gînduri mi-au revenit insistent de-a lungul celor cinci zile în care președintele Consiliului de Stat al României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, au vizitat Republica Federală Germania, la invitația președintelui Gustav Heinemann și a doamnei Hilda Heinemann. Cinci zile în care — din momentul sosirii pe aeroportul Köln-Bonn, de-a lungul convorbirilor cu conducătorii statului vest-german, ori cu oficialități ale unor landuri, în timpul vizitelor la obiective economice importante din Oberhausen, Hanovra, Wolfsburg, Hamburg, Bremen, pretutindeni unde înalții oaspeți români erau așteptați, primirea extrem de cordială — ospitalitatea și onorurile cu care au fost întîmpinați mi-au apărut drept însemne deosebit de semnificative ale bunelor relații stabilite între cele două țări, ale interesului cu care sînt urmărite și apreciate politica României socialiste și eforturile ei pe calea propășirii în toate domeniile, ale stimei de care se bucură personalitatea președintelui Nicolae Ceaușescu.

Este incontestabil că vizita în Republica Federală Germania a constituit un moment culminant al relațiilor pe multiple planuri dintre cele două state, dar, dincolo de această firească observație protocolară, trebuie subliniată însemnătatea întrevederilor dintre conducătorii celor două țări, a acordurilor încheiate, a Declarației solemne, nu numai ca încununare a bunelor raporturi existente între Republica Socialistă România și Republica Federală Germania, dar și în contextul relațiilor dintre statele europene, al destinderii dintre Est și Vest, al îmbunătățirii climatului general în Europa. Pentru ca aspirațiile de prosperitate ale popoarelor să se împlinească, e necesară o atmosferă de pace, în care omul să-și poată desfășura pe deplin aptitudinile sale creatoare, e necesară o atmosferă de destindere, de colaborare și respect reciproc. Convinsă de acest adevăr, România s-a pronunțat și se pronunță întotdeauna, cu prilejul tuturor întîlnirilor bi sau multilaterale, pentru afirmarea în viața internațională a unor asemenea principii, pentru instaurarea în relațiile dintre state a unor raporturi de înțelegere și cooperare. În acest sens, a fost relevată în cursul vizitei întreprinse în R. F. Germania contribuția deosebită pe care a adus-o stabilirea, încă în anul 1967, de relații diplomatice între cele două state, la determinarea unui curs nou în viața politică europeană. Amintind discuțiile purtate în urmă cu șase ani cu actualul cancelar vest-german Willy Brandt, președintele Nicolae Ceaușescu spunea : „Am discutat atunci împreună căile pentru dezvoltarea relațiilor bilaterale dintre țările noastre, precum și ce putem face pentru a contribui la crearea unor condiții de destindere și pace în Europa. Dacă îmi aduc bine aminte, era tot o zi călduroasă, ca și astăzi. Am putea spune că, de fapt, unii abia începeau să se gîndească la faptul că e posibil să se treacă de la perioada de îngheț la o perioadă de colaborare și căldură. Am putea spune deci că colaborarea dintre statele noastre a grăbit creșterea temperaturii, a grăbit topirea gheții și a apropiat perioada de colaborare care se dezvoltă astăzi în Europa".

De fapt, spiritul constructiv, luciditatea și meritele deosebite în promovarea unei politici noi în Europa, manifestate prin actul stabilirii relațiilor diplomatice în urmă cu șase ani, au fost subliniate în mod aparte de interlocutorii vest-germani care au arătat că principiile pe care le promovează România, în deplină concordanță cu normele dreptului internațional, au devenit astăzi puncte de reper în relațiile dintre state, România și conducătorul ei bucurîndu-se de un tot mai larg și meritat respect, de stimă și considerație în lumea întreagă. „Sub conducerea dumneavoastră clarvăzătoare — declara președintele Heinemann în ziua sosirii la Bonn —, politica externă a țării dumneavoastră este călăuzită de multă vreme de cunoașterea politică, conform căreia pacea și destinderea vor putea fi reinstaurate în Europa numai dacă noi vom astupa prăpăstiile provocate de evenimentele din timpul războiului și din perioada postbelică și vom construi pe locul acestora un viitor nou, al colaborării și încrederii reciproce. Este doar o constatare a faptelor că România și-a asumat de ani de zile un rol de pionierat pentru înfăptuirea multor idei a căror transpunere în viață într-un cadru european general o așteptăm azi de la Conferința de securitate și colaborare în Europa".

Aceleași recunoașteri și considerații sau manifestări de stimă și respect pentru politica românească și pentru conducătorul ei s-au făcut remarcate de-a lungul întregii călătorii, fie că era vorba de capitala landului Saxonia inferioară, Hanovra, și Wolfsburg, centru al binecunoscutelor uzine constructoare de automobile „Volkswagen", fie Hamburg — cel mai mare oraș al țării cu statut de land, și unul din

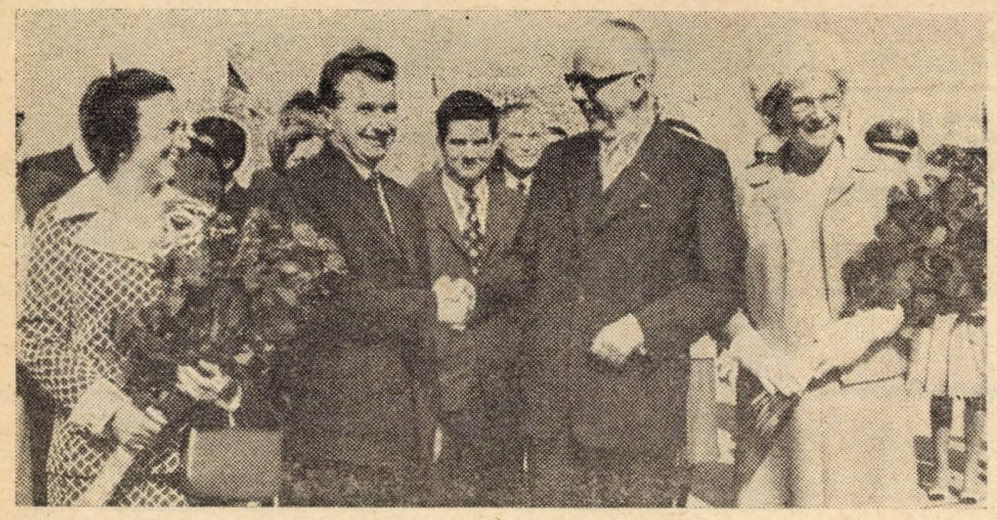

Aeroportul Köln-Bonn. Un călduros rămas bun

cele mai importante porturi ale lumii —, fie de Oberhausen, în inima centrului industrial al țării, ori de la uzinele „V.F.W.-Fokker" din Bremen. „Personal, cred că trebuie să vă fim recunoscători pentru această politică de perspectivă largă — declara în toastul său președintele Senatului orașului liber și hanseatic Hamburg, Peter Schulz. Astăzi, primele succese ale acestei politici au devenit evidente, vizibile pentru toată lumea. Colaborarea dintre statele noastre a avut efecte pozitive nu numai asupra relațiilor concrete, ci, în general, asupra destinderii, a cooperării, a securității în Europa. Țara dumneavoastră militează cu consecvență pentru egalitatea în drepturi a tuturor statelor, indiferent de orînduirea lor internă, pentru respectul suveranității și independenței, neamestecul în treburile interne ale altor state. Hotărîrea dumneavoastră de a păși pe această cale a însemnat o condiție importantă pentru dezvoltarea legăturilor de prietenie dintre țările noastre".

Declarația solemnă comună, semnată la încheierea vizitei de președintele Nicolae Ceaușescu și de cancelarul Willy Brandt, a statuat, pe lîngă voința comună de extindere a relațiilor bilaterale, și hotărîrea celor două state de a-și fundamenta relațiile dintre ele, cît și raporturile cu alte țări, pe acele principii esențiale pentru dezvoltarea liberă a fiecărei națiuni, care și-au găsit locul și în documentul convorbirilor pregătitoare de la Helsinki : dreptul fiecărui stat la existență, libertate, independență și suveranitate națională ; dreptul inalienabil al popoarelor de a decide de ele însele ; egalitatea în drepturi a tuturor statelor ; dreptul și îndatorirea tuturor statelor de a coopera între ele în avantajul reciproc ; neamestecul în treburile interne ; abținerea de a recurge la amenințarea cu forța sau la folosirea forței împotriva altui stat ; inviolabilitatea frontierelor ; îndatorirea statelor de a reglementa toate diferendele lor internaționale prin mijloace pașnice ; respectarea libertăților fundamentale ale omului așa cum au fost acceptate prin documentele Națiunilor Unite.

Opinia generală în R. F. Germania este că această Declarație solemnă, răspunzînd dorințelor popoarelor de cooperare și pace, se adaugă acelor importante documente încheiate în ultimii ani, care stipulează nerecurgerea la forță în relațiile dintre toate statele europene, instaurarea unui climat garantat de securitate, cuprinzînd toate principiile ce urmează a fi consfințite de Conferința de la Helsinki. „Este o plăcută coincidență — declara președintele Nicolae Ceaușescu după solemnitatea semnării documentelor — că am semnat această declarație la numai cîteva zile înaintea deschiderii Conferinței general-europene. Sperăm că această conferință, la care miniștrii de externe ai țărilor noastre vor participa alături de ceilalți miniștri ai statelor europene și ai Statelor Unite și Canadei, se va desfășura cu rezultate bune". La rîndul său, cancelarul Willy Brandt spunea : „În ajunul Conferinței de la Helsinki pentru securitate și colaborare în Eruopa, aceste documente sînt o mărturie elocventă a faptului că o colaborare reciproc avantajoasă între statele europene cu orînduiri deosebite este nu numai necesară, ci și posibilă".

Această necesitate și posibilitate a cooperării erau subliniate de președintele român, care afirma că „dezvoltarea colaborării între statele noastre corespunde intereselor ambelor popoare și, totodată, ea se înscrie și în preocupările generale din Europa și din lume, privind extinderea colaborării și cooperării în toate domeniile de activitate. De aceea, doresc să-mi exprim convingerea că ceea ce am stabilit în aceste zile, ceea ce s-a înscris în Declarația solemnă, în Acordul de colaborare și în celelalte acorduri va crea condiții mai bune pentru cooperarea dintre statele noastre, va servi atît popoarelor noastre cît și cauzei securității europene și păcii în întreaga lume".

Importantă în plan european, vizita președintelui statului român în Republica Federală Germania are o semnificație deosebită pentru dezvoltarea relațiilor în multiple domenii între cele două state, plasarea lor pe un plan calitativ superior. Au fost semnate un acord pe termen lung privind colaborarea economică, industrială și tehnică, acordul pentru evitarea dublei impuneri, acordul de asistență socială, acordul de colaborare culturală și științifică, acordul de colaborare în cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică, înțelegerea de colaborare în domeniul folosirii energiei nucleare în scopuri pașnice, convenția privind deschiderea reciprocă de biblioteci, programul de colaborare în domeniile culturii și științei pe anii 1973—1974, părțile convenind să înceapă în curînd negocieri pentru încheierea unor înțelegeri și în alte domenii. Recunoscînd rolul important pe care îl ocupă astăzi în relațiile externe ale unei țări raporturile ei economice, cele două părți au stabilit să acorde o atenție sporită cooperării economice și tehnice. Convorbirile pe care reprezentanții României le-au purtat cu oficialitățile vest-germane, cu factori de răspundere ai vieții economice, vizitele în întreprinderi constituie — și opinia este unanimă — tot atîtea premise pentru sporirea valorii schimburilor de mărfuri, pentru intensificarea raporturilor în toate domeniile, în avantajul ambelor țări și popoare.

„Hotărîte să-și aducă contribuția la consolidarea păcii și dezvoltarea cooperării în Europa — se spune în Comunicatul comun dat publicității la încheierea vizitei șefului statului român — cele două părți au exprimat convingerea că întărirea securității trebuie să se bazeze pe respectarea principiilor fundamentale ale dreptului internațional, care au fost reafirmate și în Declarația solemnă comună.

Cele două părți și-au exprimat satisfacția în legătură cu desfășurarea și rezultatele consultărilor multilaterale de la Helsinki pentru pregătirea Conferinței de securitate și cooperare în Europa. Ele au exprimat dorința ca această conferință să contribuie la consolidarea păcii și securității în Europa, prin lărgirea colaborării economice, tehnico-științifice, în domeniul protecției mediului înconjurător, prin creșterea schimburilor în domeniile culturii și educației, difuzarea mai largă a informației, extinderea contactelor între oameni, soluționarea problemelor umanitare. Conferința trebuie să conducă la excluderea forței sau amenințării cu forța, astfel ca toate statele să fie ferite de orice agresiune, presiune, imixtiune, sau impunere a voinței altui stat și să asigure condiții în care toate popoarele să dispună de soarta lor, potrivit voinței și intereselor proprii și să se dezvolte liber.

Au fost discutate probleme referitoare la reducerea reciprocă și echilibrată a forțelor armate și armamentelor în Europa centrală, în lumina convorbirilor de la Viena. Pornind de la faptul că securitatea în Europa trebuie să țină seama de aspectele militare, părțile s-au pronunțat în favoarea unor măsuri de natură să asigure securitatea tuturor statelor, să contribuie la relații mai stabile și la o pace durabilă pe continent.

Cele două părți au evidențiat influența pozitivă a dezvoltării unor relații de bună vecinătate în Balcani asupra promovării destinderii și securității în Europa.

Părțile și-au exprimat via lor satisfacție pentru convorbirile rodnice care au avut loc și au apreciat că vizita președintelui Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, în Republica Federală Germania reprezintă o contribuție deosebit de importantă la dezvoltarea relațiilor între cele două țări și, totodată, la întărirea păcii, securității și cooperării în Europa și în lume".

Prin întreaga ei desfășurare, prin rezultatele cu care s-a încheiat vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu în Republica Federală Germania, definită cu deplină legitimitate drept o nouă misiune de pace, dobîndește în mod pregnant un statut de moment culminant în evoluția relațiilor bilaterale, un moment dincolo de care urmează o nouă etapă în raporturile dintre cele două țări, în scopul unei și mai bune cunoașteri, al unei și mai fructuoase valorificări a acestei cunoașteri. Prietenia între oameni e una din cele mai însemnate valori ale civilizației, cu excepțională importanță cînd se stabilește între popoare. Primirea călduroasă rezervată pretutindeni în timpul ședерii în Republica Federală Germania președintelui Consiliului de Stat a reflectat tocmai aceste sentimente de prietenie și stimă reciprocă dintre cele două popoare, condiție a unei colaborări fructuoase și de perspectivă, a mărturisit considerația deosebită de care se bucură și aici personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu. Este aceasta încă o elocventă mărturie a necesității adînc resimțite, a importanței contactelor între personalitățile politice pentru instaurarea climatului de colaborare și destindere în lume, pentru garantarea păcii și securității în Europa, în întreaga lume.

Stelian Țurlea

Declarație solemnă comună a Republicii Socialiste România și Republicii Federale Germania

Republica Socialistă România și Republica Federală Germania,

Avînd convingerea că stabilirea relațiilor diplomatice și dezvoltarea raporturilor între cele două țări au influențat favorabil procesul de înțelegere și destindere în Europa și de normalizare a relațiilor între statele europene,

Conștiente că relațiile bilaterale se dezvoltă continuu în multe domenii, atît ca volum, cît și în ceea ce privește intensitatea,

Animate de dorința de a adînci în continuare relațiile lor de prietenie, respect reciproc și colaborare multilaterală, pe baza durabilă a principiilor și normelor de drept internațional și justiție, pentru a contribui astfel la cauza păcii și securității în Europa și în lume,

Reafirmînd atașamentul lor față de țelurile și principiile Cartei Națiunilor Unite, care proclamă voința popoarelor de a trăi în pace unul cu altul, într-un spirit de bună vecinătate, de a dezvolta relații prietenești între toate națiunile pe baza respectării deplinei suveranități, a egalității în drepturi a statelor, precum și a dreptului popoarelor de a-și hotărî singure soarta și de a promova progresul economic și social,

Avînd în vedere importanța menținerii și întăririi păcii internaționale, fondată pe libertate, egalitate și justiție și respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului,

Conștiente de răspunderea care incumbă tuturor statelor, mari sau mici, indiferent de sistemele lor politice, economice și sociale sau de nivelul lor de dezvoltare, pentru întărirea păcii și securității internaționale și pentru dezvoltarea cooperării între state, precum și de dreptul și obligația oricărui stat de a participa la soluționarea problemelor internaționale care îl privesc,

Hotărîte să acționeze în sensul eforturilor generale pentru promovarea păcii și securității în Europa și în întreaga lume,

Reafirmînd că statele trebuie să coopereze în domeniile economic, social și cultural, ca și în cele ale științei și tehnicii și să favorizeze progresele culturii și învățămîntului în lume ; că ele trebuie să-și unească eforturile pentru a promova creșterea economică în lumea întreagă, îndeosebi în țările în curs de dezvoltare și că, în acest sens, să-și intensifice eforturile pe plan național și internațional,

I. Proclamă voința lor comună :

1. De a adînci și extinde relațiile lor de prietenie și cooperare în domeniile politic, economic, industrial, științific, tehnologic, cultural, educației, mijloacelor de comunicare în masă, turismului, precum și de a le dezvolta în alte domenii de interes comun.

2. De a dezvolta multilateral colaborarea reciproc avantajoasă în domeniile economiei, științei și tehnologiei, precum și al protecției mediului înconjurător, de a acorda o atenție deosebită sporirii și diversificării schimburilor comerciale prin crearea unui mai bun acces pe piață, prin crearea unor mai largi posibilități de informare privind importul și exportul, precum și prin perfecționarea metodelor și instrumentelor de cooperare între întreprinderi și organizații din cele două țări, inclusiv pe terțe piețe.

3. De a coopera pentru crearea unor condiții mai bune în vederea creșterii schimburilor în domeniile culturii, artelor, educației, informațiilor în toate domeniile, turismului, sportului, contactelor umane și altor forme de legături și de a contribui la soluționarea problemelor umanitare pe bazele încrederii reciproce și bunăvoinței.

4. De a favoriza schimburile și colaborarea pe linie de tineret și de a promova în rîndurile tineretului respectul față de toate popoarele, fără deosebire de naționalitate, rasă și religie și față de ideile de pace, libertate, progres, precum și înțelegerii și prieteniei între popoare.

II. Declară că relațiile lor reciproce, ca și cele cu toate celelalte state, indiferent de sistemele politice, economice și sociale, se întemeiază pe normele dreptului internațional și în special pe principiile Cartei Națiunilor Unite, prin urmare, cele două state își vor fundamenta și dezvolta, și în viitor, aceste relații pe principiile :

1. Dreptul fiecărui stat la existență, libertate, independență și suveranitate națională.

2. Dreptul inalienabil al popoarelor de a decide de ele însele, în virtutea căruia popoarele au dreptul de a-și hotărî soarta și sistemul politic, în deplină libertate și de a-și dezvolta sistemul economic și social, conform voinței și intereselor proprii, fără nici un amestec din afară.

3. Egalitatea în drepturi a tuturor statelor, indiferent de mărime, nivel de dezvoltare și sistemele lor politice, economice și sociale, inclusiv dreptul fiecărui stat de a participa, în condiții de deplină egalitate, la examinarea și soluționarea problemelor internaționale de interes comun.

4. Dreptul și îndatorirea statelor, indiferent de sistemele lor politice, economice și sociale, de a coopera între ele, în avantajul reciproc, în diverse domenii, în scopul menținerii păcii și securității internaționale și al promovării progresului economic și social al tuturor națiunilor.

5. Neamestecul, sub nici o formă și sub nici un pretext, în problemele care țin de competența națională a unui stat.

6. Abținerea de a recurge la amenințarea cu forța sau la folosirea forței împotriva altui stat, sub nici un pretext, fără prejudiciu pentru dreptul natural de legitimă apărare individuală sau colectivă al fiecărui stat, conform articolului 51 al Cartei Națiunilor Unite.

7. Abținerea de a recurge la amenințarea cu forța sau la folosirea forței împotriva independenței politice a oricărui stat sau pentru a viola frontierele internaționale existente ale altui stat sau ca mijloc de reglementare a diferendelor internaționale, inclusiv diferendele teritoriale și problemele referitoare la frontierele statelor.

8. Îndatorirea statelor de a reglementa toate diferendele lor internaționale numai prin mijloace pașnice.

9. Respectarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale așa cum au fost acceptate prin pactele drepturilor omului ale Națiunilor Unite.

În interpretarea și aplicarea lor, principiile fundamentale ale dreptului internațional sînt legate între ele și fiecare principiu trebuie interpretat în contextul celorlalte principii ; ele trebuie să fie respectate riguros de către toate statele, în relațiile lor reciproce.

III. Declară voința lor comună :

– de a dezvolta relații de prietenie și cooperare cu toate statele, pe baza principiilor enunțate, de a acționa în scopul adoptării de măsuri efective în domeniul dezarmării și de a promova destinderea, pacea, securitatea și cooperarea în Europa și în întreaga lume ;

– de a coopera cu celelalte state în vederea întăririi rolului Organizației Națiunilor Unite în apărarea independenței și suveranității tuturor statelor și a dreptului inalienabil al fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta, în consolidarea păcii și securității internaționale și în promovarea cooperării dintre state, în conformitate cu principiile și normele dreptului internațional .

IV. Declară voința lor comună :

– de a extinde și aprofunda, atît pe cale diplomatică, cît și prin întîlniri la toate nivelurile, consultările, care au devenit un element permanent al cooperării dintre ele.

Întocmită la Bonn, la 29 iunie 1973, în două exemplare, fiecare în limbile română și germană, ambele texte avînd aceeași valabilitate.

Pentru Republica Socialistă România

NICOLAE CEAUȘESCU
Președintele Consiliului de Stat

GEORGE MACOVESCU
Ministrul afacerilor externe

Pentru Republica Federală Germania

WILLY BRANDT
Cancelar federal

WALTER SCHEEL
Ministrul federal al afacerilor externe

HELSINKI

Prima Conferință pentru securitate și cooperare în Europa

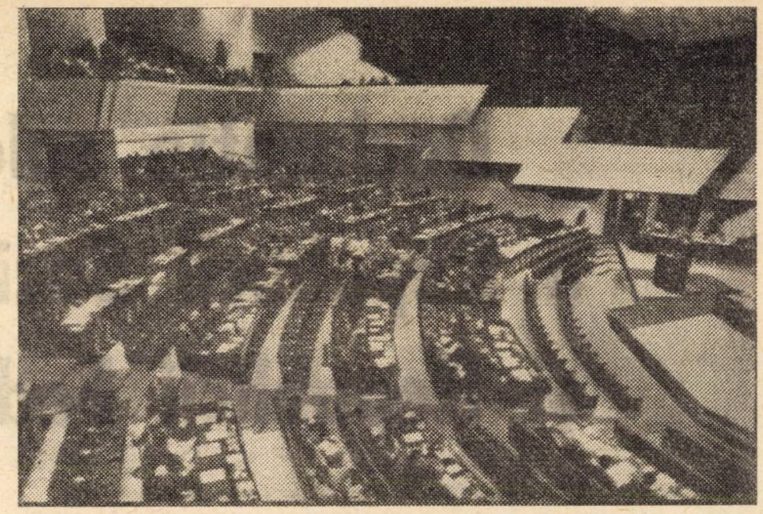

Sala „Finlandia" : deschiderea lucrărilor Conferinței

Corespondență de la trimisul nostru special Radu Pascal

Momentul este istoric. Pentru prima oară, statele continentului sînt reunite la aceeași masă a conferinței pentru a discuta despre destinele Europei. O idee care a mobilizat conștiința politică și morală în anii postbelici este astăzi cristalizată în forma ei cea mai concretă ; Europa și statele ei au cîștigat un prețios instrument de lucru în opera de edificare a securității continentale. Menit să marcheze un prag, faptul în sine poate constitui cea mai clară expresie a unei voințe politice comune care animă popoarele continentului ; o voință politică de a instaura în Europa un sistem de relații noi, întemeiate pe principiile eticii și legalității internaționale, pe încredere și respect reciproc. Este aceasta unica bază viabilă pentru realizarea unei securități durabile care să ofere tuturor statelor putința unei dezvoltări libere, în afara oricăror amenințări cu forța sau de amestec în treburile interne. Este acesta singurul cadru principial care poate asigura evoluția nestînjenită și practic infinită a unei fructuoase cooperări între state libere și independente, acționînd în deplinătatea prerogativelor lor naționale de suveranitate, indiferent de orînduirea lor socială. Sub imperiul acestor obiective, conferința începută marți la Helsinki înseamnă în fapt mai mult decît o premieră europeană și internațională. Am putea spune că nu atît ineditul ei ca formă internațională de dezbatere europeană îi conferă virtuțile de act istoric, ci în mod esențial țelurile — cele cu adevărat istorice — la a căror înfăptuire este chemată să contribuie. O remarcă mi se pare aici demnă de notat. S-a încercat uneori o alăturare de date peste timp și epoci : între reuniunea de la Helsinki 1973 și precedentele europene de anvergură comparabile, precum celebrul Congres de la Viena din 1815 și nu mai puțin celebrul Congres de la Berlin din 1878. Forțată, această asociere are însă darul de a marca o disociere de esență. De cîte ori statele continentului au reușit să-și adune reprezentanții în jurul aceleiași mese, fie la Viena, fie la Berlin, în veacul trecut, au făcut-o pentru a împărți propriul continent sau continentul altora — o dată Europa, de cealaltă dată Africa — conform unor dorințe arbitrare, unor interese de obîrșie imperială sau imperialistă. Putem însă constata astăzi existența pentru prima oară a unei conștiințe politice și morale manifestate cu o inegalabilă vigoare, a unei conștiințe menite să contureze o epocă nouă : conferința care s-a deschis, prima ei fază, la Helsinki, este și trebuie să fie o emanație clară a tendinței și voinței de edificare a unei Europe noi, solidară cu obiectul major de edificare a autenticii sale securități, întemeiată pe deplina egalitate în drepturi și îndatoriri a statelor ce o compun, indiferent de regimul lor politic și social, indiferent de mărimea și potențialul lor economic sau militar. Iar dacă, într-adevăr, această conferință va trebui să împartă sau să reîmpartă ceva, va fi vorba de o nouă și mai echitabilă împărțire a responsabilităților față de soarta continentului, este vorba de o împărțire a cărei singură unitate de măsură acceptabilă nu poate fi decît participarea egală, independentă și suverană a tuturor statelor la treburile Europei.

Numai sentimentul acestei înalte misiuni politice poate da substanță și distinct relief moral acestei prime reuniuni general-europene.

Situată în inima capitalei, sala de concerte „Finlandia" — această superbă construcție modernă durată în marmură — a fost hărăzită de organizatori pentru a găzdui lucrările conferinței. Peisaj calm, pe malurile unui lac luminat de reflexele prelungi ale zilelor de vară finlandeză.

În momentul în care am început să transmit acum, la 3 iulie, aici, în această clădire unde îndeobște muzica este cea venită să pună în valoare limpedea armonie arhitecturală, domnește o atmosferă febrilă, de lucru, de așteptare. 35 de miniștri de externe — ai țărilor europene, S.U.A. și Canadei — experți și înalții lor funcționari, în total peste 400 de reprezentanți oficiali, și-au făcut simțită prezența aici. Sute de ziariști, reporteri, fotoreporteri, un numeros aparat tehnic completează imaginea unei atmosfere de încordată activitate.

La ora 11,30, în aula alb-albastră a complexului, pe o scenă încadrată în estetica înaltă a țevilor de orgă, aici, în acest templu supermodern al muzicii lui Sibelius, miniștrii de externe ai Europei s-au întrunit să discute despre Europa. Este, poate, de prisos a adăuga cuvinte noi față de cele pe care le-am spus cu alte prilejuri, despre ospitalitatea gazdelor finlandeze. Voi remarca doar sugestivul hazard care a făcut ca într-o sală dedicată muzicii să se discute astăzi despre ceea ce ar trebui să însemne des folosita noțiune politică de concert european, de armonie și conlucrare politică pe care le presupune opera de creare a unei reale securități pe continentul nostru.

Și — așa cum era de așteptat — calificatul istoric a fost cel dintîi rostit aici. L-a rostit, primul, ministrul de externe al Finlandei, Ahti Karjalainen, președintele ședinței inaugurale. „În istoria Europei — a declarat el — există puține precedente — dacă am presupune de fapt că ar exista într-adevăr față de acțiunea comună care ne-a adus aici, în această sală de conferințe". Dar, ceea ce sublinia încă de la bun început ministrul finlandez, este fapt incontestabil că această conferință este pe deplin integrată eforturilor internaționale și europene, că ea „nu este izolată", că „ea nu reprezintă un scop în sine". „Ea constituie, dimpotrivă, a afirmat Karjalainen, o importantă contribuție la marele flux al evenimentelor care, prin intermediul destinderii, conduce la stabilitate și pace durabilă". Degajînd o idee de căpetenie, o idee care stă la însăși temelia principială a conferinței și îi conferă distinctivitate față de orice tentativă anterioară, ministrul de externe al Finlandei a declarat : „Toate statele participante pot și trebuie să contribuie la succesul conferinței, care va fi astfel, în mod real, conferința tuturor și nu aceea a unui grup închis de state. Cooperarea noastră nu este — a precizat el — îndreptată împotriva nici unui stat și va trebui să constituie o contribuție importantă la pacea și securitatea mondială". Amintind apoi o normă înscrisă în chiar regulile de procedură adoptate, „această conferință — a adăugat ministrul — este întemeiată pe suveranitatea, independența și egalitatea completă a tuturor statelor participante, iar ea va trebui să se țină în afara alianțelor militare". Aceleași idei le-a reluat apoi, în esență, președintele Finlandei, Urho Kekkonen, invitat să prezinte punctul de vedere al țării gazdă în debutul reuniunii. „Conferința care se deschide astăzi — a declarat Urho Kekkonen — este fără precedent în istoria continentului nostru ; nu este o reuniune de beligeranți victorioși ; nu este nici o reuniune a marilor puteri ; este vorba de efortul comun al tuturor guvernelor interesate să găsească pe baza egalității și

respectului reciproc o soluție problemelor vitale care ne privesc pe toți". „Luînd ca bază de plecare a lucrărilor sale egalitatea și respectul reciproc — a declarat președintele Finlandei — conferința a ales o singură cale ce poate conduce la rezultate durabile. Grație conferinței pentru securitate și cooperare, greaua povară a moștenirii trecutului va putea — este aceasta dorința noastră sinceră — să fie lichidată de pe continent". „Dar — a precizat în continuare președintele — obiectivul conferinței este mai vast. Națiunile Europei trebuie să definească împreună formele și procedura în cadrul cărora putem să ne concentrăm energiile în direcția cooperării în domenii care afectează viitorul Europei și, în fapt, acela al lumii întregi". Amintind în încheiere spiritul de conlucrare care a domnit în timpul lunilor de dezbateri preliminare, președintele Kekkonen și-a exprimat convingerea continuității acestei atmosfere propice și pe durata conferinței propriu-zise. „Sînt convins că, lucrînd în același spirit — a declarat președintele — conferința va ajunge la rezultate cu valoare durabilă și de o mare însemnătate pentru viitorul Europei".

Invitat de onoare al conferinței, a luat apoi cuvîntul secretarul general al O.N.U. : „Asistăm acum — a spus Kurt Waldheim — la o răscruce în istoria omenirii. După o lungă perioadă de tensiune, ne aflăm în fața posibilității de realizare a unui cadru nou, a unor noi metode în abordarea relațiilor interstatale. Prezența miniștrilor de externe ai Europei scoate în evidență hotărîrea unanimă de a contribui la edificarea unei noi Europe a păcii și progresului. Succesul consultărilor multilaterale și adoptarea prin consens a agendei de lucru a conferinței creează terenul fertil al încrederii și optimismului nostru față de viitorul Europei".

După aceste trei luări de cuvînt, la ora prînzului, în prezența ziariștilor veniți la conferință, cele 35 de delegații participante au adoptat prin consens, la cererea președintelui reuniunii, recomandările finale ale consultărilor multilaterale. Actul în sine reprezintă dovada unui debut promițător, dat fiind valoarea acestui document, rod al unor negocieri intense.

Nu este în intenția noastră să facem un bilanț a aceea ce s-a realizat în 6 luni de asidue negocieri pregătitoare și, firește, nici să avansăm presupuneri asupra desfășurării concrete a conferinței de-abia începute.

Vom observa însă că, dacă negocierile prealabile nu au fost ușoare, rezultatele la care s-a ajuns, cristalizate în recomandările finale — document menit să capete aprobarea conferinței — este pe deplin încurajator. Faptul că s-au putut depăși reale dificultăți, că s-a ajuns în cele din urmă la definirea principalelor direcții și măsuri în vederea înfăptuirii deziderateului vital al securității și cooperării pe continent reprezintă în sine un succes și o primă bună bază pentru reușita conferinței. Constituie totodată un semn de bun augur convingerea — întărită și verificată de însăși practica dezbaterilor preliminare — că obținerea unor soluții valabile nu se poate face decît printr-o strînsă conlucrare, prin respectarea și armonizarea intereselor tuturor statelor, egale și suverane, în virtutea unor discuții duse pe temeiul stimei și încrederii reciproce.

Este de mare audiență ideea — de altfel înscrisă și în documentul final al consultărilor preliminare — a necesității de a se respecta plenar un ansamblu de principii în relațiile dintre state, ca singura premisă și condiție esențială pentru instaurarea unui sistem de securitate durabil. Această exigență reprezintă — am putea spune — piatra unghiulară a concepției și practicii politice a României. Este de notorietate consecvența cu care țara noastră — în deplin acord cu comandamentele de legalitate și etică internațională — așează la baza relațiilor sale interstatale respectarea strictă a dreptului fiecărui popor de a-și hotărî singur destinele, dreptul fiecărui stat la respectarea suveranității și independenței sale naționale, egalitatea deplină în drepturi, avantajul reciproc, neamestecul în treburile interne sau externe ale altui stat, nerecurgerea la forță și la amenințarea cu forța în relațiile mutuale dintre state, renunțarea la orice formă de intimidare și presiune între state, reglementarea pașnică a disputelor, integritatea teritorială.

O îndelungată experiență a arătat că principala sursă a tensiunii și crizei internaționale a fost încălcarea unuia sau altuia dintre aceste principii. S-a demonstrat în fapt că pacea, colaborarea internațională și securitatea depind în cea mai mare măsură de respectarea lor de către fiecare stat, astfel încît dezvoltarea fiecărei națiuni să pornească de la recunoașterea drepturilor celorlalte națiuni, de la excluderea oricărei frustrări aduse acestor drepturi. Se impune deci respectarea acestor principii, concepute ca un ansamblu unitar, atingerea unuia singur afectînd întregul.

Implicațiile pozitive ale acestui ansamblu de principii sînt practic nelimitate : ele oferă o bază certă, durabilă, pentru existența unor relații pașnice între state, constituie unicul cadru acceptabil pentru rezolvarea oricăror crize și divergențe ce pot apărea în raporturile internaționale, creează un cîmp practic nelimitat pentru dezvoltarea raporturilor interstatale și stimularea circuitului de valori materiale și spirituale. Este un bun cîștigat al vieții internaționale contemporane conștiința că aceste principii constituie condiția sine qua non a păcii și securității, singura alternativă la politica de dominație și dictat, de forță și intimidare, de amestec în treburile altor state, politică de origine imperialistă, care a creat și mai creează încă stări de tensiune în lume.

În viziunea României, ca și a altor state, asupra conferinței pentru securitate și colaborare în Europa, afirmarea principiilor unanim recunoscute ale dreptului internațional are un rol prioritar. Stabilirea unor relații interstatale noi este — în concepția României — nu numai necesară, dar și posibilă.

Faptul că acest complex de principii și-a găsit reflectarea în documentul ce a fost supus aprobării solemne a conferinței demonstrează vitalitatea și larga audiență a acestei idei. Este de aceea firesc ca, în finalul Conferinței general-europene, începută marți la Helsinki, să se adopte, între altele, un document care să prevadă în mod expres angajamentul solemn al tuturor statelor participante de a respecta integral acest ansamblu de principii, astfel încît în relațiile lor internaționale să nu recurgă în nici o împrejurare, sub nici o formă, indiferent de pretexte, la folosirea forței și la amenințarea cu forța, și să utilizeze exclusiv mijloacele pașnice pentru reglementarea disputelor existente sau a celor care ar apărea în viitor. În același timp, România consideră că problemele securității europene nu pot fi separate de celelalte aspecte fundamentale ale vieții continentului și, în primul rînd, de cele privind dezangajarea militară și, în general, de problemele dezarmării, care constituie parte integrantă, esențială a securității europene. În acest sens, România declară din nou că la discutarea problemelor militare nu trebuie să lipsească nici un stat, deoarece securitatea europeană nu poate fi concepută fără adoptarea de măsuri în domeniul militar, în sensul reducerii înarmărilor și a trupelor, al dezangajării militare.

În perspectiva înfăptuirii acestui obiectiv, de mare importanță, al securității europene, ni se pare deosebit de pozitiv faptul că documentul final al consultărilor multilaterale de la Helsinki a consacrat legătura organică între aspectul politic și militar. De asemenea, este demn de remarcat că în recomandările finale se recunoaște interesul tuturor statelor față de dimensiunea militară a securității europene, necesitatea de a se ține seamă de pozițiile și propunerile statelor participante în dezbaterea acestei chestiuni vitale, în fine, de faptul că aceste state să fie informate despre evoluția dezbaterilor pe această temă.

Subliniem în continuare însemnătatea pe care reuniunea europeană își propune s-o acorde cooperării economice și tehnico-științifice, precum și în alte domenii. Asocierea în însăși titulatura conferinței a celor două sfere de dezbatere — a securității și a cooperării — înseamnă implicit recunoașterea naturii lor inseparabile. Este de altfel un fapt confirmat de mai vechea sau mai noua experiență europeană că dezvoltarea cooperării — înțeleasă în valențele ei multiple — creează condiția și premisa necesară securității, iar aceasta — prin dimensiunile ei politice, juridice, militare — oferă posibilități mai ample colaborării. În acest sens, actuala Conferință general-europeană are ca obiectiv să dea un puternic impuls colaborării europene pe multiple planuri și, mai cu seamă, dezvoltării sau inițierii unor noi forme de cooperare — precum celei în domeniul industrial sau comercial ; în fine, să favorizeze accesul tuturor statelor la cuceririle revoluției tehnico-științifice contemporane.

Acestea sînt cîteva, am putea spune, din ideile-forță pe care conferința inaugurată marți la Helsinki de cele 35 de state participante este chemată să le promoveze. În virtutea acestor coordonate primordiale, delegația română are mandat de a-și aduce întreaga sa contribuție la reușita acestei prime reuniuni general-europene.

Așa cum se arată în Hotărîrea pe care a adoptat-o recent, Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. „aprobă mandatul delegației române care participă la conferința miniștrilor de externe de la Helsinki și trasează sarcina de a se acționa cu consecvență pentru creșterea aportului țării noastre la desfășurarea cu succes a lucrărilor conferinței, la obținerea unor rezultate maxime în soluționarea problemelor vitale ale continentului, în întărirea cursului spre destindere, colaborare și pace în Europa și în lumea întreagă".

Este un fapt incontestabil că din momentul în care s-a pus problema trecerii la activitatea de pregătire a conferinței europene, îndeosebi începînd cu anul 1966, România socialistă s-a manifestat în această direcție ca una dintre țările cele mai active. Cu atît mai mult astăzi cînd acest înalt for de dezbatere europeană își inaugurează activitatea, România înțelege să depună toate eforturile, convinsă de marea utilitate a conferinței și cu speranța în reușita ei deplină.

INTERVIUL NOSTRU

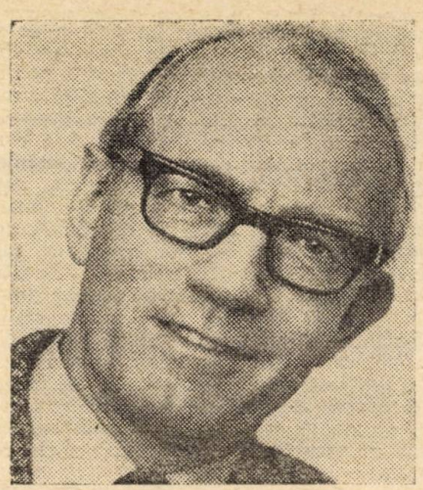

K. B. Andersen

ministrul de externe al Danemarcei

„Un eveniment fără precedent în istoria europeană"

Aflat recent într-o călătorie la Copenhaga, am solicitat ministrului de externe al Danemarcei, K. B. Andersen, un interviu asupra unor probleme de deosebit interes actual. Iată opiniile domniei-sale, răspunsuri date cu extremă bunăvoință la întrebările revistei „Lumea".

— Cu ocazia primei runde a Conferinței general-europene de la Helsinki care sînt, după părerea dv., principalele obiective și scopuri ale acestei importante reuniuni continentale ?

— De mai mulți ani sîntem martori și participanți activi ai unei evoluții pe parcursul căreia tensiunea și neîncrederea au cedat în mod treptat în favoarea, mai întîi a unor contacte crescînde, apoi a unor acorduri concrete în mai multe domenii, între Est și Vest. Conferința de securitate și cooperare în Europa constituie o culme, pînă în momentul de față, a acestei evoluții.

Această conferință este un important — și cu adevărat fără precedent — eveniment în istoria europeană. Este prima încercare de realizare într-un cadru cuprinzător, multilateral, a obiectivului important care ne stă în față : crearea condițiilor pentru un nou avans puternic în procesul de destindere și cooperare. Cred că este important să ajungem în acel punct unde implicațiile destinderii se vor transforma într-o realitate palpabilă pentru popoarele țărilor europene, sub forma unor măsuri concrete și bine definite. Ca atare, acord o imensă importanță unor progrese substanțiale în timpul conferinței, îndeosebi în domeniile la care se referă punctul de pe ordinea de zi privind contactele umane, informația și cooperarea, precum și schimburile în domeniile culturii și educației.

Prima fază a Conferinței ar trebui, în primul rînd și în cel mai înalt grad, să permită miniștrilor de externe să-și exprime scopurile și obiectivele lor și să dea instrucțiuni pentru negocierile ce vor avea loc în a doua fază a conferinței, pe baza recomandărilor finale ale consultărilor pregătitoare de la Helsinki.

— Cum considerați evoluția discuțiilor inter-europene și viitoarea organizare a unui sistem adecvat de securitate și cooperare europeană ?

— Nu cred că, dintr-o singură mișcare, Conferința de securitate și cooperare în Europa va aduce soluționarea tuturor problemelor care s-au acumulat în Europa în perioada de după război. Va trebui să găsim răspuns unor probleme restante după Conferința europeană, în cadrul unor organizații internaționale apte a servi drept foruri pentru discutarea unor astfel de probleme. Cred, de asemenea, că am putea, în același timp, prevedea viitoare conferințe asupra securității și cooperării în Europa pentru a dezvolta momentul de referință pe care, sperăm, această conferință îl va genera.

Actuala situație în securitatea europeană, oricît de imperfectă ar putea apare, nu va fi desigur înlocuită dintr-o dată ca o consecință a acestei runde de negocieri. În general, cred că pentru viitorul apropiat și în lipsa unei alternative general acceptabile față de actuala structură de alianțe în Europa, acest cadru va mai fi o realitate. Aș vrea să adaug că, după părerea mea, un anume sentiment de securitate a fost o condiție prealabilă, vitală pentru disponibilitatea țărilor europene de a se angaja în discuții asupra problemelor de securitate și cooperare mutuală.

— Cunoscînd relațiile bilaterale și buna înțelegere dintre țara dumneavoastră și România, v-am fi recunoscători să vă cunoaștem opiniile asupra dezvoltării continue, în viitor, a acestor relații în folosul ambelor țări.

— Sînt în mod deosebit satisfăcut asupra dezvoltării relațiilor româno-daneze în anii din urmă. Consider că dezvoltarea continuă a contactelor personale, la toate nivelurile, între cele două țări ale noastre va contribui la extinderea în continuare a înțelegerii mutuale și a relațiilor de prietenie și cooperare.

Remarc că a existat o cooperare extrem de fructuoasă și prietenească între delegațiile noastre la consultările pregătitoare de la Helsinki. Sînt convins că Conferința de securitate și cooperare în Europa va da un nou avînt dezvoltării pozitive a relațiilor noastre bilaterale. Conferința va duce, sper, la o extindere generală a cooperării în multe domenii semnificative, inclusiv comerțul, economia, tehnologia, știința, protecția mediului înconjurător, schimburile culturale și în domeniul educației, dezvoltarea contactelor umane, promovarea turismului tineretului și schimburile sportive, schimburile de informații. Toate aceste elemente vor amplifica, de asemenea, cadrul și profunzimea relațiilor dintre Danemarca și România în beneficiul, sînt sigur, al ambelor țări.

Cornel Răducanu

REFLECTOR

Ulster. Repartizarea mandatelor

Rezultatele alegerilor desfășurate săptămîna trecută, într-o atmosferă relativ calmă, pentru adunarea provincială din Irlanda de Nord, confirmă o fragmentare a majorității protestante, previzibilă, de altfel, din perioada anterioară scrutinului. După cum s-a anunțat la 30 iunie, cele 78 de mandate în adunarea provincială au fost repartizate după cum urmează :

— 22 au revenit candidaților rămași sub emblema partidului unionist, condus de fostul prim-ministru Brian Faulkner ; un alt deputat, unionist independent, a anunțat că se va alătura acestei grupări, dispusă să acționeze în cadrul trasat de „Cartea Albă" britanică privitoare la Ulster, dată publicității la începutul acestui an ;

— 17 mandate au revenit coaliției loialiste, conduse de William Craig (lider al dizidenților unioniști extremiști, favorabili statu quo-ului) și reverendului Ian Paisley ; acestora li se vor alătura 10 unioniști independenți „neoficiali", ostili, și ei, propunerilor constituționale conținute în „Cartea Albă" ;

— 19 mandate vor fi deținute de Partidul social-democrat laburist, reprezentîndu-i îndeosebi pe catolici, care a acceptat prevederile „Cărții Albe" ;

— 8 mandate revin partidului neconfesional, moderat, „Alianța" ; un mandat a fost obținut de candidatul partidului laburist din Irlanda de Nord

Remarcabilă, în această configurație, este divizarea mandatelor între grupări dintre care niciuna nu este majoritară. S-ar putea spune că alegătorii au dorit să valorifice numărul ridicat de opțiuni, în condițiile noi, în care delimitările confesionale au jucat un rol mai redus. În situația creată, formarea guvernului impune constituirea unei coaliții și va fi, fără îndoială, semnificativ rezultatul final al negocierilor între formațiile politice. În timp ce asocierea unioniștilor, conduși de Faulkner, cu loialiștii ar risca să readucă lucrurile în situația inițială (care a generat impasul politic și escalada violențelor), asocierea formației fostului premier cu P.S.D.L. (și, eventual, alte formații moderate) ar confirma depășirea, pe plan politic, a delimitărilor confesionale și ar permite aplicarea prevederilor „Cărții Albe" — care ar constitui, de fapt, baza comună a unei asemenea coaliții.

Norodom Sianuk

După cum se știe, șeful statului cambodgian, prințul Norodom Sianuk, și prințesa Monique Sianuk au efectuat o vizită neoficială de prietenie în țara noastră la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu. În timpul prezenței în România, înaltul oaspete a avut convorbiri cu tovarășul Nicolae Ceaușescu și a vizitat o serie de obiective economice și social-culturale din Capitală și din țară. Înainte de a părăsi țara noastră, șeful statului cambodgian s-a întîlnit cu reprezentanți ai presei române. În rîndurile de mai jos prezentăm extrase din conferința de presă a prințului Norodom Sianuk.

„României — cea mai profundă și frățească gratitudine"

Folosind această ocazie, prințul Norodom Sianuk a exprimat, în numele poporului khmer, al Frontului Unității Naționale, și al Guvernului Regal de Unitate Națională, în numele forțelor armate de eliberare națională și în numele său personal, cea mai profundă și frățească gratitudine Republicii Socialiste România pentru sprijinul total și activ față de cauza și lupta justă a națiunii cambodgiene.

În continuare, șeful statului cambodgian a făcut o amplă expunere privind evoluția situației din țara sa, asupra luptei poporului cambodgian împotriva intervenției străine, pentru apărarea ființei naționale, a independenței și libertății patriei, pentru dreptul sacru de a fi stăpîn pe destinele sale, de a-și hotărî singur soarta, în conformitate cu dorințele și aspirațiile sale legitime. În context, vorbitorul a expus poziția Guvernului Regal de Unitate Națională și a Frontului Național Unit în problema restabilirii păcii în Cambodgia, subliniind că poporul khmer respinge cu fermitate încercările făcute din afară de a se impune soluții inacceptabile, care nu corespund intereselor sale vitale. „Noi nu dorim o pace americană — a declarat prințul Norodom Sianuk — ci o pace cambodgiană, bazată pe deplina independență și suveranitate națională. Forța populară cambodgiană este puternică, iar dovada acestei puteri o reprezintă eficiența luptei noastre. Sîntem absolut hotărîți să luptăm pînă la sfîrșit, pînă la victoria finală, pînă la eliberarea deplină a țării noastre".

Referindu-se la recenta vizită făcută în zonele eliberate ale Cambodgiei, prințul Norodom Sianuk a reliefat hotărîrea dîrză a populației din aceste zone de a continua lupta pînă la înfrîngerea completă a agresorului și a marionetelor sale, precum și eforturile depuse pentru reconstrucție, pentru reorganizarea și dezvoltarea vieții politice, economice și social-culturale. Prințul Norodom Sianuk a evidențiat contribuția deosebită pe care comuniștii khmeri o aduc, în calitate de patrioți, la această luptă justă, la opera de refacere națională, ei fiind animați de idealurile de libertate și progres, de dreptate și pace. „Noi ne numim Regatul Cambodgiei pentru că țara noastră — Cambodgia — vrea să-și păstreze personalitatea și originalitatea sa", a declarat Sianuk. În continuare, șeful statului cambodgian a abordat unele aspecte concrete ale organizării vieții din regiunile eliberate. „Noi avem aproape 7 milioane de locuitori în întreaga Cambodgie și în zonele eliberate aproximativ 5,5 milioane de oameni îmbrăcați și hrăniți. În ciuda bombardamentelor aviației americane, orezăriile noastre sînt prospere și înfloritoare și ajung, datorită unor mici lucrări de irigare, să dubleze producția la hectar. S-a ajuns la dublarea tonajului la hectar în zonele eliberate. Creșterea vitelor se dezvoltă mult, iar prețurile cărnii, ca și cele ale orezului etc. sînt menținute la nivelul dinainte de război", a precizat Norodom Sianuk arătînd totodată că, în zonele încă neeliberate, prețurile au crescut cu 60 la sută și cu 100 la sută, în funcție de produse, în timp ce în regiunile eliberate prețurile au rămas la același nivel din 1970. „Aceasta demonstrează cît de victorioasă este revoluția cambodgiană nu numai pe planul luptei armate, ci și pe planul luptei economice și al construcției țării. Fără a aștepta sfîrșitul războiului, am ajuns la rezultate bune. Dacă războiul se va termina, noi sîntem siguri că reconstrucția națională se va face rapid pentru că poporul nostru are deja obișnuința de a se dedica acestei construcții naționale în zonele eliberate și el este oțelit de război și deci va munci cu mai multă încredere și cu mai mult entuziasm decît înainte", a declarat prințul Norodom Sianuk.

Conducătorul statului cambodgian a făcut cunoscută voința Guvernului Regal de Unitate Națională de a contribui la promovarea cooperării pașnice între națiuni, în temeiul deplinei egalități și al respectării independenței și suveranității naționale.

În legătură cu scopul vizitei sale în România, Norodom Sianuk a arătat că aceasta se explică în primul rînd pentru că Republica Socialistă România acordă un mare sprijin și este o mare prietenă, foarte fidelă, a poporului cambodgian și a guvernului său regal. De aceea, a spus Sianuk, este foarte firesc ca prietenii să se consulte adesea, să coopereze din ce în ce mai strîns, pe toate planurile. Anul trecut noi am efectuat o primă vizită de stat. De data aceasta am făcut o vizită prețioasă pe planul strîngerii prieteniei, a legăturilor prietenești — deja foarte strînse, a consolidării solidarității militante, nu numai în legătură cu lupta Cambodgiei, ci și în legătură cu lupta comună pentru înfăptuirea idealurilor de dreptate, de libertate, de progres, de cooperare pașnică între toate națiunile, între toate țările.

În acest context, prințul Norodom Sianuk a relevat caracterul rodnic al actualei vizite neoficiale întreprinse în țara noastră. „Cu Excelența Sa, președintele Nicolae Ceaușescu, mare și prestigios șef de stat, am avut convorbiri foarte cordiale, care au pus în lumină puncte de vedere identice în probleme de interes comun, precum și dorința reciprocă de a întări solidaritatea noastră militantă, de a intensifica și diversifica conlucrarea dintre popoarele noastre. A fost o mare plăcere și o mare fericire pentru mine să pot avea asemenea convorbiri cu un asemenea șef de stat cum este președintele Nicolae Ceaușescu. Convorbirile noastre au fost cuprinzătoare, pentru că aveam de analizat problema cambodgiană împreună, problemă de care România se interesează foarte îndeaproape. Apoi, Excelența Sa ținea să-mi vorbească de speranțele sale pe plan internațional, nu numai pentru Cambodgia, ci pentru înfăptuirea idealurilor noastre comune. După aceea, Excelența Sa a ținut să mă pună la curent cu politica României pe plan european în legătură cu securitatea europeană. De exemplu, după ce mi-a cerut să-i fac o expunere asupra Cambodgiei și asupra situației din sud-estul asiatic, Excelența Sa a binevoit să-mi vorbească despre relațiile României și despre politica României pe plan european. Luînd cunoștință de eforturile României pentru edificarea securității pe continentul european, am ținut să felicit foarte călduros pe președintele Nicolae Ceaușescu, guvernul și țara dumneavoastră pentru contribuția adusă la promovarea unei noi politici, la realizarea destinderii și a unei fructuoase colaborări între națiunile europene, considerînd că aceasta este nu numai în folosul lor, ci al tuturor popoarelor și al păcii mondiale.

Sîntem foarte impresionați de tot ceea ce am putut vedea aici, grandioasele progrese ale României în toate domeniile. Am admirat foarte mult instalațiile ultramoderne ale fabricilor vizitate la Brașov. Am fost bine primiți în regiunile Ploiești și Brașov, în toate punctele de pe itinerariul vizitei noastre. Am avut plăcerea să vizităm Muzeul Peleș, Palatul Bran și alte locuri istorice. Sîntem foarte emoționați, văzînd că bogățiile de artă, monumentele străvechi sînt bine păstrate, întreținute și restaurate cu grijă. Aceasta dovedește în ce măsură este România demnă de respect, în ce măsură progresul nu exclude fidelitatea față de ceea ce contribuie la măreția României eterne. Acest lucru ne emoționează profund, deoarece noi înșine sîntem un popor cu civilizație veche, cum dovedesc templele de la Angkor". Încheind, șeful statului Cambodgia a ținut ca, în numele delegației sale, să prezinte salutul ei plin de recunoștință și de admirație pentru prilejul de a vizita România.

CONSULTĂRILE PRELIMINARE DE LA VIENA

Palatul Hofburg

Preocupare pentru dezangajare militară și dezarmare în Europa

Corespondență de la Corneliu Vlad

Vreme de cinci luni (31 ianuarie — 28 iunie), capitala Austriei a găzduit consultările preliminare privind reducerea trupelor și armamentelor în Europa centrală, deschise sub inițialele M.B.F.R. (Mutual and Balanced Force Reduction). Dacă spunem doar „în capitala Austriei" fără a merge mai departe cu precizarea locului, este pentru că activitățile desfășurate în cadrul reuniunii s-au purtat în mai multe incinte vieneze — ședințele plenare, inaugurate la Palatul Hofburg, aveau să continue în sala Consiliului guvernatorilor de la sediul Agenției Internaționale pentru Energia Atomică, pentru a se încheia la Kongreshaus Wien-Margareten. Fără a mai vorbi de faptul că un mare volum de muncă diplomatică privind în modul cel mai direct problemele ce formează obiectul reuniunii a fost depus în cadrul numeroaselor convorbiri întreținute — în formulă bi sau multilaterală — la sediul ambasadelor diferitelor țări prezente la reuniune sau cu prilejul unor mese oferite, pe rînd, de delegații, cărora li s-a imprimat un marcat caracter de lucru.

Sui-generis a fost și cadența desfășurării lucrărilor reuniunii — unei prime ședințe plenare neoficiale i-au urmat, timp de trei luni și jumătate, discuții între diversele delegații, purtate în cadru confidențial, consacrate în principal definirii sferei viitorilor participanți la acordurile ce se preconizează a fi realizate cu prilejul negocierilor de fond. S-a examinat, de asemenea, în aceeași perioadă procedura de urmat în cadrul convorbirilor. Soluția la care s-a ajuns în cele din urmă în problemele dezbătute a fost consemnată, în mod public, de procesul-verbal al ședinței plenare din 14 mai (reprodus în „Lumea" din nr. 21). S-au desfășurat în continuare — la 15 și 16 mai — alte două ședințe plenare, în cadrul cărora șefii delegațiilor celor 19 state participante au expus punctele de vedere ale guvernelor lor, în problema reducerii trupelor și armamentelor în Europa centrală, pe care au circumscris-o, cu toții, preocupării generale față de aspectele dezangajării militare și dezarmării în Europa. Cele trei ședințe plenare din intervalul 14—16 mai au marcat momentul de maximă activitate cu caracter public a reuniunii, de-a lungul celor cinci luni ale sale, perioada următoare, pînă la ședința de închidere în cursul căreia a fost adoptat comunicatul final, fiind punctată de alte cîteva ședințe plenare, ținute cu ușile închise, și despre care în mod oficial s-a declarat că au fost consacrate „schimburilor de vederi asupra ordinii de zi a negocierilor".

Procesul-verbal al ședinței din 14 mai, cuvîntările șefilor delegațiilor celor 19 țări și comunicatul final din 28 iunie, la care trebuie să adăugăm intervenția rostită în ședința plenară de închidere de conducătorul delegației României, reprezintă, de fapt, suma totală a documentelor oficiale produse în cadrul reuniunii de la Viena. Penuria de texte cu destinație publică elaborate în capitala Austriei — și spunînd aceasta ținem seama de importanța pe care problemele care fac obiectul reuniunii o prezintă pentru popoarele continentului și de atenția acordată dezbaterilor care au avut loc în cadrul consultărilor preliminare de la Viena — această penurie deci este totuși relativă. Avem în vedere faptul că în actualul moment de intensificare a eforturilor general-europene vizînd statornicirea unei atmosfere de pace, securitate și colaborare pe continent, aspectele dezangajării militare și dezarmării în Europa, și între acestea reducerea trupelor și armamentelor în centrul continentului, constituie un aspect aflat în atenția deosebită a factorilor responsabili și a opiniei publice din capitalele europene, găsindu-și reflectarea în cuvîntări și interviuri, în comunicatul comun și alte documente oficiale date publicității chiar în perioada desfășurării consultărilor de la Viena.

Am consemnat, în răstimpul desfășurării reuniunii din capitala Austriei — ca și în perioada ce a urmat — atenția deosebită și interesul particular față de poziția exprimată, în numele României, de președintele Nicolae Ceaușescu în problemele securității europene în general și față de consultările preliminare de la Viena, în special, cu prilejul cuvîntărilor rostite în țară, în timpul vizitelor în Italia și R.F.G., sau în cadrul interviurilor acordate reprezentanților presei italiene și vest-germane, interesul și atenția manifestate deopotrivă în rîndul membrilor diverselor delegații participante la consultări, în cercurile ziariștilor din numeroase țări ale lumii aflați în acele zile la Centrul de presă de la palatul Hofburg, în rîndul unor oameni politici sau de presă din țara gazdă.

Întrunirea și desfășurarea, în capitala Austriei, a consultărilor preliminare privind reducerea trupelor și armamentelor în Europa centrală — și, în cuvîntările lor, reprezentanții statelor participante au remarcat în mod cvasiunanim acest lucru — constituie un act politico-diplomatic caracteristic cursului pozitiv pe care îl cunoaște astăzi Europa, angajată pe calea consolidării destinderii, păcii și securității, întronării unor relații interstatale de încredere și colaborare. Procesul de creare a securității europene impune, ca o condiție sine qua non a temeiniciei sale, și adoptarea unor măsuri concrete de dezangajare militară, în rîndul cărora se află și reducerea trupelor și armamentelor în partea centrală a continentului.

În cadrul consultărilor de la Viena, România socialistă și-a afirmat din nou, cu deplină răspundere față de cauza păcii și securității, față de interesele naționale ale poporului român, concepția sa de ansamblu asupra problematicii securității europene. Aceasta fiind privită ca un sistem de angajamente clare și precise, asumate în mod liber de către state, întregite de măsuri concrete capabile să asigure excluderea recurgerii la forță sau la amenințarea cu folosirea ei în raporturile dintre state și care să creeze condițiile necesare ca fiecare stat să se simtă în deplină securitate, la adăpost de orice pericol de imixtiune din afară, pentru a se consacra întru totul, cu deplinătatea resurselor sale materiale și umane, propășirii economico-sociale a propriei națiuni și extinderii colaborării cu celelalte state ale lumii.

Acestor deziderate, împărtășite de toate popoarele europene, sînt chemate să le răspundă și negocierile privind reducerea trupelor și armamentelor în Europa centrală, ca latură a preocupărilor mai generale de dezangajare militară și dezarmare pe continent.

Și, fiind vorba de probleme de interes deosebit pentru ansamblul continentului, și pentru fiecare din statele sale — care, fie că au pe teritoriul lor național trupe străine, fie că se învecinează cu asemenea state — este pe deplin îndreptățit ca la discuțiile privind reducerea trupelor și armamentelor în Europa centrală să ia parte și să aibă posibilitatea de a-și spune punctul de vedere toate statele. Aici, la Viena, în cadrul reuniunii ca și în diferite alte capitale europene, s-au făcut auzite luări de poziție în vederea participării, la negocierile privind Europa centrală, a tuturor statelor interesate.

O condiție absolut necesară pentru bunul mers al negocierilor privind unele măsuri de dezangajare militară în Europa centrală — ca de altfel pentru întreaga desfășurare a vieții internaționale — o constituie crearea și asigurarea condițiilor potrivite pentru concertarea eforturilor, intereselor și punctelor de vedere ale tuturor statelor participante. Delegația română a militat constant, în cadrul lucrărilor reuniunii, pentru salvgardarea principiului participării în condiții de deplină egalitate a statelor participante, indiferent de statutul lor, la desfășurarea activităților consultărilor de la Viena, la pre-

gătirea ordinii de zi a viitoarelor negocieri. Aceasta, cu atît mai mult cu cît aranjamentul de procedură asupra căruia s-a căzut de acord la începutul ședințelor plenare prevede că toate delegațiile prezente în jurul mesei trebuie să aibă, fără deosebire de statutul lor, posibilitatea de a-și prezenta punctele de vedere și de a face propuneri, chiar dacă deciziile vor fi, în mod firesc, adoptate de participanții la eventualele acorduri privind Europa centrală.

În această ordine de idei, ziarul „Le Monde" nota faptul că delegația Belgiei la reuniunea de la Viena a cerut ca „discuțiile privind viitoarea conferință să nu aibă loc decît în cadrul unor ședințe plenare, adică în prezența tuturor țărilor participante".

Modul de desfășurare a activităților reuniunii, procedura și metodele de lucru nu au fost însă, în mod regretabil, consecvente cu prevederile adoptate în ședința din 14 mai, potrivit cărora „toți participanții vor avea dreptul de a se exprima asupra materiei în cauză". Această carență avea să se manifeste, de pildă, cu prilejul elaborării proiectului de comunicat final, al cărui text nu ia în considerație punctele de vedere ale tuturor statelor participante.

În același timp, sublinia reprezentantul României în ultima ședință plenară, textul comunicatului final eludează aspecte de importanță principială legate de desfășurarea de negocieri privind reducerea trupelor și armamentelor în Europa centrală. Între acestea, faptul că orice acord la care se va ajunge între părți nu va trebui să afecteze în nici un fel interesele și securitatea nici unui stat din Europa sau ale vreunei alte zone a globului. „Statele europene care nu participă la discuțiile privind reducerea reciprocă a forțelor armate și măsuri adiacente în Europa centrală — declara reprezentantul țării noastre — sînt pe deplin îndreptățite să ceară din partea statelor participante asigurări ferme că nici un angajament la care se va ajunge nu va fi, în nici un fel, în detrimentul securității lor. Absența unei asemenea prevederi din comunicat ar putea da naștere unui justificat sentiment de îngrijorare și neîncredere din partea statelor care nu participă la negocieri".

Interesată în mod vital, ca țară socialistă europeană, în edificarea unor relații noi pe continent, de pace, colaborare și înțelegere între popoarele Europei, România a participat la consultările preliminare de la Viena convinsă fiind că este dreptul și îndatorirea fiecăruia din statele aflate din această parte a lumii de a-și aduce contribuția la soluționarea, cu un ceas mai devreme, a marilor probleme ale continentului.

„În ce privește reuniunea preliminară de la Viena cu privire la reducerea trupelor din țările Europei centrale — declara tovarășul *Nicolae Ceaușescu* — *România pornește de la faptul că problemele militare, chiar parțiale și chiar dacă se referă numai la o anumită zonă a Europei, privesc deopotrivă toate țările europene și de aceea este necesar să-și spună cuvîntul toate statele".*

Opinia publică din țările Europei și-a investit speranțele în continuarea și adîncirea procesului de colaborare și securitate pe continent, în statornicirea unui climat pașnic, favorabil dezvoltării libere și independente, conform propriei voințe, a fiecăreia din națiunile europene. În acest cadru este necesar ca discuțiile de fond privind reducerea trupelor și armamentelor în Europa centrală, care urmează să se deschidă la 30 octombrie, să-și atingă într-adevăr obiectivul definit în comunicatul final al consultărilor preliminare, *„de a contribui la statornicirea unor relații mai stabile și la întărirea păcii și securității în Europa".*

BELGRAD

Platforma celui de-al X-lea Congres al U.C.I.

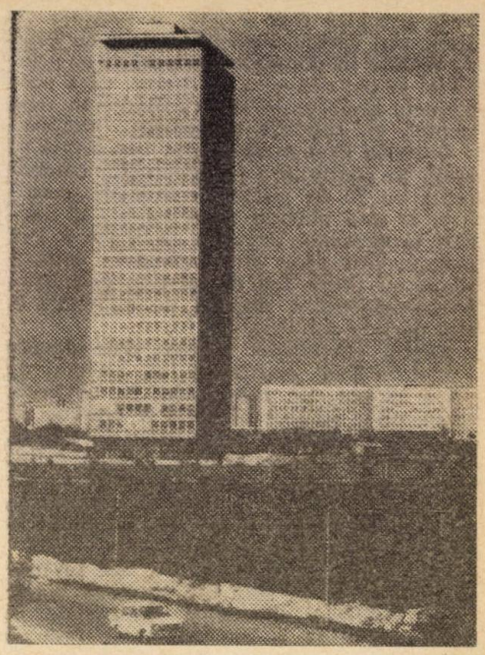

Sediul U.C.I.

Corespondență de la Simion Morcovescu

Prezidiul U.C.I. a supus discuției publice platforma de pregătire a pozițiilor și hotărîrilor pentru cel de-al X-lea Congres al U.C.I., care va avea loc primăvara viitoare.

Textul platformei cuprinde, în afara analizei proceselor actuale din lume și a caracteristicilor esențiale ale politicii externe iugoslave, aprecieri cu privire la evoluția postbelică a Iugoslaviei în fiecare domeniu, situația politică și economică actuală și direcțiile de bază ale evoluției sociale ulterioare. Un loc special este acordat creșterii rolului social al U.C.I., principiilor de realizare a rolului conducător al partidului în societatea cu autogestiune și rolului ideologiei și luptei ideologice a comuniștilor iugoslavi.

Platforma subliniază că în prezent „rolul extrem de important al clasei muncitoare, singurul factor capabil de progres social, a cărui influență înregistrează o creștere continuă — este din ce în ce mai evident în societatea contemporană. Paralel cu dezvoltarea forțelor de producție, cu dezvoltarea clasei muncitoare în aproape toate țările și cu necesitatea crescîndă a schimbării relațiilor sociale, au fost create noi posibilități pentru progresul ideilor socialiste, pentru solidaritatea clasei muncitoare pe scară mai largă, pentru integrarea intereselor clasei muncitoare".

Una din cele mai semnificative consecințe ale celui de-al doilea război mondial și ale revoluției anticolonialiste a fost apariția unor noi state naționale în Asia și Africa.

Un capitol dedicat politicii de nealiniere subliniază că țările nealiniate au devenit deja „forțe istorice reale care vor juca un rol din ce în ce mai mare în viitor, în pofida tuturor dificultăților și dilemelor".

După ce subliniază că în domeniul dezarmării se înregistrează în prezent „mișcări pozitive în relațiile internaționale", documentul afirmă: „Practica demonstrează că pot fi făcute progrese în domeniul dezarmării prin intermediul unor eforturi comune și ținîndu-se seamă de interesele vitale ale tuturor țărilor, inclusiv ale țărilor mici și mijlocii și ale țărilor nealiniate, care sînt primele interesate în problemele dezarmării, ca element-cheie al securității lor și în lupta pentru democratizarea relațiilor internaționale, pentru caracterul lor universal".

Documentul subliniază că încercările făcute pentru reglementarea disputelor internaționale de pe poziții de forță ori prin trimiterea unor forțe expediționare au eșuat cel mai adesea, o ultimă dovadă fiind adusă de situația din Vietnam.

Destinderea de pe continentul european, însoțită de orientarea spre o îmbunătățire și o stabilizare ulterioară capătă o însemnătate deosebită pentru securitatea lumii, Europa fiind totuși o zonă-cheie în echilibrul de forțe de pe glob. „Iugoslavia și toate țările iubitoare de pace luptă ferm împotriva politicii de pe poziții de forță și a utilizării sale ca instrument pentru rezolvarea disputelor internaționale", adaugă platforma.

Un loc important este acordat locului și rolului țărilor socialiste în lume, subliniindu-se „că ele au adus o importantă contribuție la socialismul contemporan prin realizările și rezultatele lor excepționale obținute în multe domenii, sau prin rezolvarea unor probleme și dileme în cadrul luptei pentru traducerea în viață a obiectivelor și valorilor socialiste fundamentale. Țările socialiste au căpătat o influență puternică asupra evoluției actuale. Prin existența și activitatea lor ele au redus în mod substanțial sfera dirijată și dominată de lumea capitalistă și au contribuit în mod efectiv la crearea condițiilor pentru ca forțele progresiste să acționeze din plin".

În secțiunea privind politica externă iugoslavă se subliniază că aceasta a reflectat în modul cel mai direct interesele clasei muncitoare. Relațiile de bună vecinătate și dezvoltarea cooperării cu toate țările vecine, se arată în platformă, trebuie să se bazeze pe principiile egalității, respectului reciproc pentru suveranitate, integritate teritorială și neamestec în treburile interne ale altora. Aceste rezultate ale cooperării s-au dovedit extrem de folositoare pentru Iugoslavia și țările vecine și au avut un efect pozitiv și asupra relațiilor internaționale. Textul platformei declară, de asemenea, că Iugoslavia trebuie să pornească de la necesitatea dezvoltării cooperării în fiecare domeniu în care există interese reciproce și posibilități reale, să nu evite proble-

mele deschise care există în relațiile cu unele țări vecine. Relațiile stabile de bună vecinătate în domeniul cooperării și prieteniei se pot dezvolta cu succes, dacă problemele importante sînt rezolvate în mod treptat, cu răbdare și respect reciproc.

Uniunea Comuniștilor din Iugoslavia, se arată în continuare în document, colaborează cu 70 de partide comuniste, socialiste și alte partide muncitorești și mișcări progresiste. Uniunea socialistă a Poporului Muncitor din Iugoslavia colaborează cu peste 140 de partide socialiste, social-democrate, mișcări de eliberare și alte partide democratice.

Textul platformei conține date despre transformarea economică și socială de după război în Iugoslavia. În perioada 1946—1971, venitul național a crescut în total de 4,5 ori, iar pe locuitor de 3,5 ori. Dezvoltarea economică a Iugoslaviei a fost mai rapidă decît media mondială și decît aceea a țărilor în curs de dezvoltare, în timp ce ritmul a fost la fel cu acela din țările socialiste est-europene.

Populația neagricolă reprezintă în prezent peste 60 la sută din întreaga populație. Volumul producției industriale în 1972 a fost de 15 ori mai mare față de 1946, iar în perioada 1952—1972, capacitățile productive ale industriei au crescut de peste 5 ori, numărul angajaților în industrie de 2,8 ori, și productivitatea muncii de 2,6 ori.

Toate acestea și alte rezultate remarcabile sînt produsul muncii eroice a clasei muncitoare și poporului muncitor iugoslav, al eforturilor lor, al spiritului de abnegație și muncii pline de sacrificiu. Ele sînt o confirmare a politicii juste duse de Uniunea Comuniștilor din Iugoslavia, se spune în document.

Întărirea rolului conducător ideologic și politic al U.C.I., relevă platforma, constituie premisa pentru realizarea rolului conducător pe plan social al clasei muncitoare și pentru predominarea intereselor sale în toate domeniile vieții economice, sociale, politice și culturale.

■

La Belgrad a avut loc ședința comună a Consiliului popoarelor și a Consiliului social-politic ale Adunării federale, în cadrul căreia Miloș Minici, vicepreședinte al Consiliului Executiv Federal și secretar federal pentru afacerile externe, a prezentat o expunere cu privire la activitatea Iugoslaviei înaintea Conferinței privind securitatea și colaborarea în Europa și a celei de-a 4-a conferințe a țărilor neangajate de la Alger.

Vorbind despre pregătirile pentru Conferința privind securitatea și colaborarea în Europa, Minici a declarat că ceea ce s-a realizat pînă acum este o contribuție concretă la evoluția pozitivă a relațiilor internaționale, iar o importanță deosebită o au principiile potrivit cărora țările participă la conferință ca state suverane și independente și în condițiile deplinei egalități în drepturi, precum și faptul că această conferință are loc în afara alianțelor militare, iar hotărîrile sînt luate prin consens.

Iugoslavia, a spus el, va pleda pentru aplicarea lor cu consecvență, văzînd în aceasta nu numai o premisă pentru succesul conferinței, ci și o cale pentru contribuția reală a țărilor din Europa, a S.U.A. și Canadei la democratizarea relațiilor internaționale, în general. Ordinea de zi a conferinței, a subliniat el, deschide largi posibilități pentru examinarea multor probleme esențiale ale colaborării și securității în Europa.

Minici a declarat că delegația iugoslavă la convorbirile pregătitoare de la Helsinki a insistat asupra caracterului inseparabil al aspectelor militare de cele politice ale securității europene. Această problemă nu poate fi rezolvată fără participarea și contribuția corespunzătoare a tuturor țărilor europene. El a apreciat ca important faptul că a fost însușit punctul de vedere privind intercondiționarea securității europene cu securitatea mondială și îndeosebi cu securitatea în zona Mediteranei. O importanță deosebită pentru perspectiva colaborării europene, a spus el, o au relațiile economice, colaborarea tehnico-științifică, problema ocrotirii mediului uman, colaborarea în domeniul culturii, învățămîntului, contactelor dintre oameni și informațiilor.

În continuare, Minici a subliniat ca un fapt deosebit de important că în Europa se răspîndește tot mai mult concepția că sînt posibile instaurarea relațiilor de încredere și dezvoltarea colaborării multilaterale egale în drepturi între țări, indiferent de orînduirea lor socială și politică.

Relațiile noastre cu țările vecine, a spus Minici, se dezvoltă sub semnul unei tot mai largi și puternice colaborări bilaterale, politice, economice, științifice, tehnice și culturale. Acolo unde există probleme deschise căutăm soluții pe baza principiilor egalității în drepturi și interesului comun. Iugoslavia neangajată a depus eforturi de decenii pentru dezvoltarea colaborării bilaterale și a relațiilor de bună vecinătate și prietenie cu toate țările vecine. Ea a fost întotdeauna gata să examineze ideile privind colaborarea multilaterală în Balcani, în scopul consolidării păcii, securității și colaborării, indiferent de poziția internațională diferită și obligațiile internaționale ale fiecărei țări balcanice în parte. Ea consideră că aceste idei au cu atît mai multe șanse cu cît se întemeiază pe aprecierile reale ale condițiilor și că țările și popoarele din Balcani trebuie să reglementeze singure, pe baza intereselor lor, în mod suveran, fără amestecul factorilor externi, relațiile lor reciproce, în spiritul întăririi independenței, suveranității, colaborării pe baza egalității în drepturi și prieteniei, contribuind prin aceasta la întărirea colaborării și securității în Europa, și a colaborării și securității internaționale în general.

Cele două Camere ale Adunării federale au aprobat expunerea lui Minici.

MOSCOVA

A. N. Kosîghin în Austria

Corespondență de la Laurențiu Duță

Presa sovietică apreciază vizita oficială întreprinsă, între 2 și 5 iulie, în Austria, de către Alexei Kosîghin, președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., pornind de la două premise : climatul european actual și relațiile dintre cele două țări. „Austria, scrie ziarul «Izvestia», ghidîndu-se după legea constituțională federală adoptată în anul 1955, cu privire la neutralitatea permanentă, duce o politică de neparticipare la blocuri și se străduiește să dezvolte relații reciproc avantajoase cu toate țările. In această politică, Austria găsește înțelegerea și sprijinul deplin din partea Uniunii Sovietice". Ziarele sovietice au subliniat, de asemenea, în reportajele și articolele care au precedat vizita lui Alexei Kosîghin, declarația făcută de cancelarul federal austriac, Bruno Kreisky, că „între Austria și Uniunea Sovietică nu există nici un fel de probleme litigioase".

Schimbul de păreri sovieto-austriac s-a referit, în mod deosebit, la stadiul și perspectivele dezvoltării relațiilor bilaterale, ziarul „Pravda" subliniind caracterul permanent al acestora. In cadrul raporturilor de bună vecinătate, bazate pe principiile coexistenței pașnice, o însemnătate, subliniată de ambele părți, o au relațiile economice reciproce. Incă din anul 1955, între Uniunea Sovietică și Austria există tratatul privind comerțul și navigația, iar în anul 1968 a fost încheiat acordul cu privire la colaborarea economică și tehnico-științifică dintre cele două țări ; funcționează comisia mixtă sovieto-austriacă ; între cele două țări au fost semnate acordul cu privire la transporturile aeriene, în 1968, precum și acordul cu privire la schimburile de mărfuri pe perioada 1971—1975. In februarie 1973, între Austria și U.R.S.S. a fost semnat acordul cu privire la dezvoltarea colaborării economice, tehnico-științifice și industriale pe o perioadă de 10 ani. Austria a fost prima țară din Europa occidentală cu care Uniunea Sovietică a semnat, în anul 1968, acordul cu privire la livrările de gaze naturale, în prezent, aproape jumătate din necesarul de gaze naturale al țării fiind asigurat de livrările din Uniunea Sovietică. Obiectul schimburilor dintre cele două țări îl formează un larg sortiment de mărfuri : țiței, nave, mașini-unelte de așchiere a metalelor, automobile, fontă, tablă de oțel, produse chimice, mărfuri de larg consum etc.

Discuțiile sovieto-austriece la nivelul șefilor de guvern, în afara rezultatelor imediat palpabile (semnarea tratatului de colaborare tehnico-științifică pe o perioadă de 10 ani, acordul de colaborare în domeniul culturii pe anul 1973—1974, acordul cu privire la transporturile rutiere etc.), se înscriu pe făgașul unor interese reciproce de lungă durată, impulsionate de tendințele generale pozitive de pe continentul nostru.

În discuțiile privitoare la situația internațională, una din temele fundamentale a constituit-o problema securității și colaborării pe continent, a conferinței general-europene de la Helsinki. Într-un interviu acordat presei sovietice de către ministrul de externe austriac, Rudolf Kirchschläger, acesta își exprima încrederea că „în urma vizitei, relațiile sovieto-austriece vor căpăta un caracter și mai variat, și mai prietenesc", amintind, totodată, pe plan general-european, despre marele eveniment de la Helsinki, unde a fost marcată o foarte mare etapă, iar în prezent „ne așteaptă o nouă etapă. Sper că ea va avea succes".

AMERICA LATINĂ și procesul emancipării economice

Vasile Oros

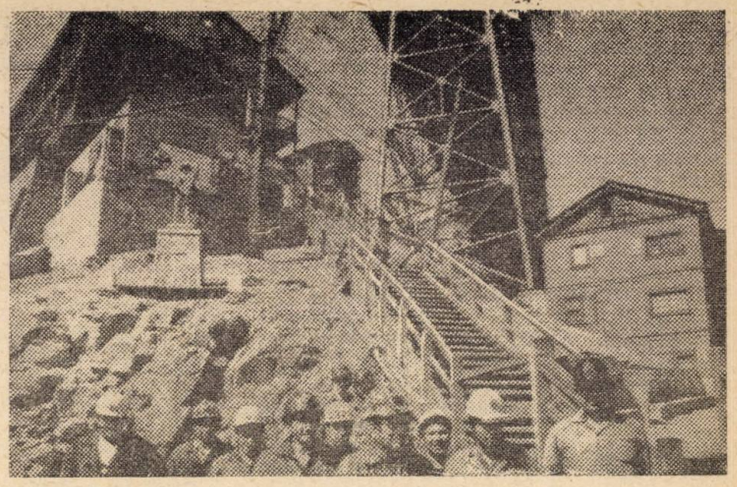

Lima. Entuziasm popular în favoarea reformei agrare. Președintele Alvarado înmînează titlurile de proprietate cîtorva zeci de cooperative țărănești

În ansamblul transformărilor din lumea contemporană, America Latină se distinge ca o zonă unde procesul înnoirilor se etalează cu o deosebită pregnanță. Prin sfera de cuprindere, prin ritm și, în destule privințe, prin originalitate. Asistăm la o veritabilă cursă contra cronometru, în care statele regiunii caută febril să recupereze, sub mai multe aspecte, întîrzierea impusă de vicisitudinile istoriei.

În trecut, America Latină prezenta imaginea unor realități dezolante, ca un continent tipic al subdezvoltării și dependenței, căci, deși majoritatea acestor țări își cîștigaseră independența de stat la începutul secolului trecut, ele rămăseseră, totuși, cu economii supuse, într-o măsură mai mare sau mai mică, influențelor sau controlului unor interese străine care împiedicau progresul. Ar fi simplist să se atribuie înapoierea regiunii exclusiv acestui factor, însă, pe de altă parte, nu se poate nega că existența controlului monopolist străin, alături de rînduielile economico-sociale anacronice (aflate în strînsă relație de intercondiționare) au fost cauze determinante în frînarea dezvoltării latino-americane. Am mai putea aminti o circumstanță agravantă, anume preferința — lesne explicabilă — a trusturilor străine, în special din S.U.A., pentru spațiul latino-american. Investițiile private ale S.U.A. în America Latină depășesc cu vreo trei miliarde dolari pe cele făcute în toate celelalte țări în curs de dezvoltare, iar rentabilitatea lor figurează între cele mai ridicate : în două decenii, la un export de capital de circa șase miliarde dolari, S.U.A. au scos în jur de 14 miliarde dolari, cum arată chiar statisticile ministerului nord-american al comerțului, fără a include aici profiturile obținute din „schimburile neechivalente" pe plan comercial, din patente, asistență tehnică și alte „operații invizibile". Consecințele sînt pe măsura preferinței monopoliste : cu o populație reprezentînd 12 la sută din totalul lumii capitaliste, țările Americii Latine produc mai puțin de șapte la sută din venitul total al lumii capitaliste, după cifrele furnizate de Anuarul statistic al O.N.U.

Dar, deși statisticile consemnează încă persistența unor asemenea realități, fosta imagine cedează treptat locul alteia, grație prefacerilor intervenite în ultimii ani și celor ce se desfășoară impetuos sub ochii noștri. Semnificația momentului istoric parcurs actualmente de America Latină constă în conștiința tot mai limpede a situației ei de subdezvoltare și mai ales în hotărîrea din ce în ce mai fermă de a lupta pentru depășirea ei definitivă. Într-o măsură sau alta, nașterea acestei conștiințe și impulsul spre eliberare pot fi remarcate în toate aceste țări, iar cronica evenimentelor în curs e atît de concludentă, încît nu e nevoie de prea multă perspicacitate pentru a înțelege că pivotul procesului de renovare se numește emancipare economică, temelie a independenței autentice și a progresului multilateral în orice țară.

Strîns legat de ascensiunea unor noi forțe pe scena politică latino-americană, procesul acesta cunoaște în ultimii ani o amplă desfășurare și unul din obiectivele sale primordiale este recuperarea bogățiilor naționale aflate sub control străin, naționalizarea firmelor aparținînd marilor monopoluri.

După ce, la începutul deceniului al șaptelea, Cuba a efectuat naționalizarea completă a proprietăților monopoliste nord-americane, între 1968 și 1971 survine o nouă suită de naționalizări, a căror amploare depășește tot ce se înregistrase înainte timp de jumătate de secol. În 1968, la numai nouă zile de la instalare, guvernul peruan al generalului Juan Velasco Alvarado naționalizează zăcămintele și instalațiile companiei „International Petroleum", sucursală a gigantului petrolifer „Standard Oil of New Jersey", iar apoi trece la recuperarea altor bogății naturale, îndeosebi a cuprului și fierului. Măsuri similare sînt adoptate în domeniul telecomunicațiilor, al industriei piscicole, băncilor etc. În parte, aceluiași obiectiv i-a servit și legea reformei agrare, întrucît cele mai mari plantații cu trestie de zahăr, ca și fabricile de prelucrare aflate pe ele, aparțineau unor proprietari străini. Familia Gildemeister, stăpîna celei mai întinse plantații cu trestie de zahăr din lume, „Casagrande", deținea, spre exemplu, circa 500 000 hectare de teren, mai mult decît suprafața arabilă a Elveției. Tocmai cu aceste „imperii ale zahărului" a început aplicarea reformei agrare, extinsă treptat asupra întregii țări.

Prin venirea la putere în Chile a guvernului Unității Populare, procesul de recuperare a bogățiilor naționale și de încorporare a lor în fluxul eforturilor de edificare a unei economii moderne își găsește o elocventă ilustrare : începînd cu lichidarea totală a dominației monopoliste în cel mai important sector al economiei — industria cuprului — naționalizările au cuprins, rînd pe rînd, salpetrul, cărbunele, oțelul, fierul, telecomunicațiile, industria textilă, cea a cimentului, sectorul bancar și altele.

Prin „legea reversiunii petroliere", Venezuela a utilizat o nouă formă de preluare de către stat a resurselor naturale acaparate de capitalul străin : petrolul urmează să intre în patrimoniul statului după expirarea termenelor actualelor contracte, adică în 1983. Dar așa-numita naționalizare anticipată conține și prevederi care fac posibilă trecerea mult mai devreme în proprietate națională a petrolului și altor resurse. Astfel, statul venezuelan poate naționaliza în termen de trei ani, fără îndemnizații, toate concesiunile „insuficient exploatate", în afară de faptul că toate firmele străine din acest sector au fost obligate să depună o cau-

țiune la banca de stat a Venezuelei, care să garanteze cedarea instalațiilor și a altor bunuri în stare corespunzătoare și la valoarea constatată. Recent, a fost sancționat proiectul de lege privind exercitarea de către stat a dreptului de control asupra desfacerii pe piața internă a produselor petroliere. O legislație similară cu cea din domeniul petrolului se află în curs de elaborare și pentru gazele naturale.

Importanți pași în direcția protejării bogățiilor petroliere și utilizării lor în beneficiul național a făcut și actualul guvern al Ecuadorului. Legea hidrocarburilor, adoptată anul trecut, proclamă proprietatea statului asupra tuturor rezervelor de petrol. Toate drepturile privind rafinarea, industrializarea și transportul aparțin statului, care dispune acum de o companie petrolieră, urmînd ca toate firmele concesionare să i se asocieze. Totodată, 60 la sută din zonele concesionate vor fi restituite țării, iar statului îi revine acum 80 la sută din profiturile firmelor petroliere străine.

Ca urmare directă a instaurării în numeroase țări a controlului statului asupra industriei petroliere, s-a dezvoltat conlucrarea latino-americană în domeniile prospectării, extracției și prelucrării țițeiului. A luat ființă Organizația de asistență petrolieră reciprocă a statelor latino-americane. Nu de mult, la reuniunea de la Quito a miniștrilor energiei electrice și petrolului din America Latină s-a hotărît crearea de organisme regionale pentru dezvoltarea resurselor energetice și pentru apărarea țărilor exportatoare de petrol din această zonă. Tendința de conjugare a eforturilor în vederea apărării intereselor comune avansează și în alte sectoare.

În Columbia a fost instituit Comitetul Național pentru apărarea bogățiilor naturale, avînd ca obiectiv principal limitarea pătrunderii monopolurilor străine în economia țării. Mexicul (prima țară latino-americană care, în 1938, a naționalizat o materie primă, petrolul) a procedat recent la unele naționalizări în sectorul minier, iar în Argentina, noul guvern, rezultat din victoria în alegeri a Frontului Justițialist de Eliberare, a anunțat un amplu plan de redresare economică, incluzînd naționalizări în sectoare de bază.

Măsurile de redobîndire a suveranității naționale asupra bogățiilor naturale — trecute aici sumar în revistă — atestă intensificarea luptei popoarelor latino-americane îndreptată spre obținerea și consolidarea independenței economice. De observat că, dacă mai înainte pe meridianele latino-americane recuperarea resurselor naturale era privită ca un act de deosebit curaj, în prezent a devenit un „act curent", a cărui frecvență crește în ciuda tuturor obstacolelor, interne sau externe. Mai mult, naționalizările nu se mai limitează la o firmă sau alta (cum s-a petrecut acum cîțiva ani în Peru cu „International Petroleum Company" sau în Bolivia cu „Gulf Oil"), ci cuprind, deseori, ramuri sau subramuri de activitate.

Desigur, nu poate fi trecută cu vederea rezistența pe care o opun interesele străine și elementele autohtone favorabile acestora, însă rămîne fapt, spre exemplu, că manevrele tenebroase ale companiilor I.T.T. sau „Kennecott" contra guvernului chilian au eșuat în ciuda imenselor resurse financiare și de altă natură puse în joc de monopolurile respective.

În privința concertării pozițiilor pentru apărarea intereselor comune, un deosebit interes îl prezintă înființarea, în 1969, a Grupului pieței comune andine (sau Pactul Andin, cum i se mai spune), alcătuit din Columbia, Peru, Bolivia, Ecuador și Chile, la care, ulterior, a aderat și Venezuela, iar de curînd Argentina și-a manifestat și ea intenția de aderare. În afară de dezvoltarea substanțială a comerțului între țările membre, Pactul Andin a adoptat, de asemenea, o politică unitară față de investițiile străine, excluzînd pe străini din serviciile de utilitate publică, din transporturi și din alte domenii, limitînd proprietatea asupra băncilor și stabilind un plafon de 14 la sută la exportul profiturilor. Recent, s-a emis propunerea vizînd transformarea CEPAL într-un organism economic exclusiv latino-american (în prezent, în afară de țările Americii Latine, din CEPAL mai fac parte S.U.A., Marea Britanie, Canada, Franța și Olanda). Propunerea în cauză dă glas sentimentului general existent în America Latină privind imperativul ca problemele acestei zone să fie rezolvate de înseși statele zonei, potrivit propriilor interese.

Dacă în cadrul politicii de emancipare economică redobîndirea suveranității asupra bogățiilor naturale este un pas strict indispensabil, valoarea lui se poate etala doar în contextul altor măsuri complementare, privind finanțarea producției, prelucrarea corespunzătoare a resurselor preluate, comerțul extern, avansul tehnologic și altele, căci angrenajul dominației monopoliste deține încă pe acest teren destule posibilități de manevră. Iată de ce, paralel cu măsurile de naționalizare, o serie de țări latino-americane au promulgat, sau sînt pe cale de a promulga, legi referitoare la instituirea controlului de stat, parțial sau total, asupra operațiilor financiare și de credit, ca și asupra comerțului exterior, urmărindu-se îngrădirea posibilităților de influențare de către capitalul străin a unor ramuri de activitate economică și fortificarea întreprinderilor naționale. Aici se cuvine o precizare. În țările Americii Latine în general — și mai ales în țările mai mici — se resimte o lipsă, uneori acută, de resurse financiare destinate investițiilor, dar aportul extern tinde tot mai mult să fie privit doar ca un complement al dezvoltării, reglementat riguros în conformitate cu interesele naționale. „Capitalurile străine — spunea președintele peruan Juan Velasco Alvarado — ajung la noi nu din filantropie, ci din interes. În al doilea rînd, pînă în acest moment investițiile străine au fost întotdeauna inferioare capitalurilor exportate din regiune, cu titlu de profit, de către întreprinderile străine. Nu sîntem un grup mizer de națiuni la dispoziția capitalurilor străine. Ele au nevoie de materiile noastre prime și de piețele noastre. Și dacă noi avem nevoie de capital și tehnologie avansată, este evidentă bilateralitatea intereselor. Poate dintr-o inerție intelectuală unii continuă să creadă că este vorba de o cerință unilaterală, că noi, latino-americanii, sîntem aceia care avem nevoie de investițiile străine pentru a ne dezvolta și că de aceea aceste investiții trebuie făcute fără nici o condiție". Nu principiul investițiilor străine, nu dreptul investitorului de a încasa o dobîndă și de a obține rambursarea mijloacelor, ci abuzul de acest drept este condamnat și contracarat azi în țările Americii Latine, pentru a evita situații ca acelea în care profiturile unei firme străine (cum a fost „Kennecott" în Chile) ajunseseră la 205 la sută, în 1969, la mulți ani după ce capitalul inițial fusese în întregime amortizat.

Eliberarea sectoarelor de bază ale economiei din sfera deciziilor și intereselor monopoliste se realizează atît datorită măsurilor pe care fiecare stat în parte le adoptă în acest scop, cît și grație eforturilor unite ale țărilor latino-americane, adoptării de poziții comune în cadrul organismelor regionale și al organizațiilor internaționale. Încă în 1969, în Declarația miniștrilor de externe ai țărilor Americii Latine adoptată cu prilejul primei sesiuni a Comisiei speciale de coordonare latino-americană (C.E.C.L.A.) sînt formulate noile orientări care se afirmă tot mai viguros în politica statelor latino-americane. „La baza relațiilor Americii Latine cu celelalte țări — se subliniază în «Consensul de la Viña del Mar» — trebuie să stea principiile care să le garanteze independența politică și economică. Îndeosebi să fie avute în vedere: egalitatea juridică a statelor, neintervenția în treburile interne sau externe prin indiferent ce forme, respectarea validității tratatelor; dreptul suveran al fiecărei țări de a dispune în mod liber de resursele sale naturale; nici un stat nu va putea aplica sau stimula adoptarea de măsuri coercitive cu caracter economic și politic pentru a forța voința suverană a altui stat cu scopul de a obține de la acesta avantaje de orice natură; trebuie să se depună tot efortul pentru a evita adoptarea de acțiuni și măsuri care să pună în pericol dezvoltarea economică și socială a altui stat". Valabilitatea principiilor proclamate la Viña del Mar și-a găsit, în ultimii ani, confirmarea în consecvența cu care ele sînt reafirmate și promovate de statele latino-americane în cadrul organizațiilor internaționale sau regionale, ca și în evoluția raporturilor bilaterale cu S.U.A., cu țările Pieței comune europene, și cu alte state. În acest context, merită subliniate inițiativele latino-americane de a-și diversifica partenerii comerciali, inclusiv prin impulsionarea schimburilor și colaborării cu țările socialiste.

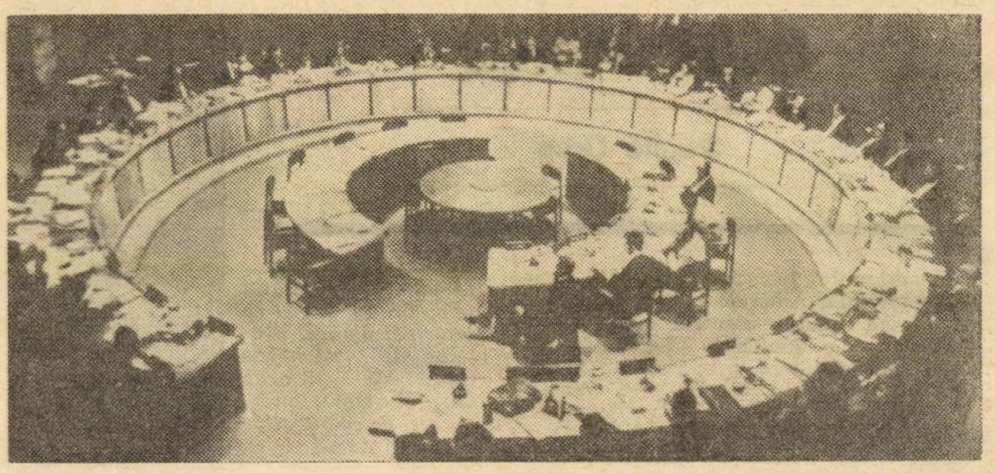

C.E.P.A.L. — unul din forurile în care s-au făcut viu resimțite aspirațiile spre independență și suveranitate ale statelor latino-americane

Răspunzînd unor imperative ale epocii, majoritatea țărilor acestui continent sînt sau devin azi factori autonomi și activi în relațiile internaționale, cu deosebire în domeniul economic. O vie ilustrare este, între altele, propunerea Mexicului de a se elabora o „Cartă a drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor", care să așeze economia internațională pe baze juridice solide. Făcînd această propunere în cuvîntarea sa la sesiunea a III-a a U.N.C.T.A.D. de la Santiago de Chile (aprilie 1972), președintele mexican Luis Echeverria Alvarez enumera și cîteva principii esențiale menite să asigure apărarea țărilor Americii Latine și a tuturor țărilor în curs de dezvoltare în fața presiunilor monopoliste: dreptul oricărei țări de a dispune liber de resursele sale naturale, respectarea riguroasă a dreptului fiecărui popor de a adopta sistemul economic care-i convine și de a impune proprietății private limitele dictate de interesul public; renunțarea la presiuni economice vizînd lezarea suveranității politice a statelor; subordonarea capitalurilor străine legilor țării, interdicția formală pentru „societățile multinaționale" de a interveni în treburile interne ale națiunilor; abolirea practicilor comerciale care discriminează exporturile provenite din țările neindustrializate; avantaje economice proporționale cu diversele stadii de dezvoltare; acorduri garantînd stabilitatea și echitatea prețurilor la produsele de bază; transferarea amplă și adecvată a tehnologiei moderne la prețuri accesibile către țările în curs de dezvoltare; facilități mai mari în ce privește finanțarea dezvoltării pe termen lung; dobînzi mai mici, nelegate de condiții. După cum se vede, este vorba de principii care, într-un fel sau altul, sînt formulate de mai mult timp în diverse foruri economice internaționale de către țările în curs de dezvoltare, între care și România. Se pune acum problema statuării lor în norme care să guverneze relațiile economice internaționale și să ducă la eliminarea decalajelor existente.

Atît prin reevaluările de ordin intern, cît și prin maniera de a concepe relațiile externe, panorama țărilor Americii Latine diferă azi considerabil față de timpurile cînd ele erau tratate sub genericul „banana-republics". Acum se află în ascensiune evidentă pe aceste meridiane un evantai de forțe care militează pentru a asigura și consacra suveranitatea națională, începînd cu componența ei actuală: independența economică. Această aspirație de nestăvilit — parțial materializată de acum — provine din dorința legitimă de a afirma individualitatea națională, de a demonta și renova structurile vetuste — economice, sociale, politice — de a respinge subordonarea față de monopolurile străine. Mutațiile cantitative și calitative suferite de societatea latino-americană din zilele noastre, imperativele obiective ale dezvoltării economico-sociale și de altă natură, impun să fie lichidată total și ireversibil tradiționala ei condiție dependentă, să pășească pe făgașul emancipării autentice și să-și ocupe astfel locul ce i se cuvine în ansamblul mondial.

Tocmai spre realizarea acestui deziderat major converg astăzi eforturile tot mai susținute ale popoarelor latino-americane, parte componentă a luptei pentru libertate, demnitate și progres care se desfășoară azi cu atîta vigoare pretutindeni unde forța dreptului încă nu a reușit să înlocuiască „dreptul" forței. În toată gama lui de ipostaze.

SANTIAGO DE CHILE

Evenimentele din „Plaza Constitución"

Corespondență de la Eugen Pop

„Plaza Constitución" este inima capitalei chiliene. Și nu atît pentru că este situată chiar în centrul orașului Santiago, ci datorită faptului că de aici se intră în palatul „La Moneda", tradițională reședință de lucru a președintelui țării. În „Plaza Constitución" au avut loc în ultimii trei ani mari mitinguri populare, dialoguri între președinte și cetățeni asupra marilor probleme ale procesului revoluționar pe care îl trăiește țara, de la istorica victorie a Unității Populare, în septembrie 1970. Poate tocmai de aceea, acțiunea sediționsă din 29 iunie — cu tentativa de lovitură de stat — și-a ales ca țintă „La Moneda". În zidurile masive ale palatului au rămas urmele a sute de gloanțe trase asupra lui, dar în aceeași piață unde rebeliunea a fost înăbușită, seara, dintr-un balcon al clădirii, președintele Salvador Allende vorbea mulțimii. Prin intervenția fermă și rapidă a guvernului, rebeliunea fusese înfrîntă. Allende a înfățișat, în cuvîntarea sa, momentele principale ale evenimentelor din dimineața zilei de 29 iunie, cînd forțele armate, sub conducerea personală a comandantului-șef, generalul Carlos Prats, desfășurau operația de înfrîngere a rebelilor, cînd — simultan cu această acțiune — clasa muncitoare ocupa, într-o demonstrație politică a forței și unității sale, întreprinderile și fabricile.

Cum au acționat forțele armate la 29 iunie? Desfășurarea evenimentelor este astfel relatată de buletinul Departamentului de relații al armatei, din 30 iunie: „În ziua de 29 iunie 1973, aproximativ la orele 8,45, trupe aparținînd regimentului de blindate nr. 2 al garnizoanei din Santiago au pătruns, trăgînd cu violență, pe Avenida Bernardo O'Higgins, în direcția palatului «La Moneda» și a Ministerului Apărării Naționale, pentru a ocupa pozițiile la colțurile pieților «Bulnes» și «Constitución», de unde au continuat focul împotriva acestor edificii. În timpul acestei intense acțiuni de foc a unității blindate, un tanc, însoțit de un car cu trăgători blindați, a pătruns la parterul ministerului, distrugînd poarta cu gratii a acestuia și deschizînd focul pentru a neutraliza garda. În fața acestui delict și a gravității împrejurărilor, comandantul șef al armatei a hotărît ca trupele garnizoanei din Santiago să ocupe, în mod coordonat, poziții de pregătire în împrejurimile locului acțiunii, cu scopul ca, la nevoie, să ordone folosirea lor împotriva unității răsculate. Înainte de a lua această hotărîre coercitivă, el s-a îndreptat pe jos într-acolo, însoțit de doi ofițeri ai statului major și a somat personalul tancurilor rebele să se predea. În fața cererii hotărîte a comandantului șef, unele tancuri au renunțat la poziția lor coborînd tunurile, și s-au retras la cazarmă. Adjutantul comandamentului unității răsculate, locotenent colonel Roberto Souper Onfray, a fost somat să se predea.

Între timp, unități ale armatei, îndeplinind ordinele comandantului șef, au preluat controlul cazărmii regimentului de blindate nr. 2, după o scurtă rezistență".

În momentele dure — căci așa au fost primele ore ale zilei de 29 iunie — operația forțelor armate de înăbușire a grupului de rebeli și mobilizarea oamenilor muncii în întreprinderi coincideau în acțiunea de apărare a regimului constituțional, a guvernului legitim al republicii. Era o înfrîngere a tentativei „golpiste" (de lovitură), declanșate într-un climat de atițare întreținut de forțele reacționare și grupări fasciste, ca organizația autodenumită „Patrie și Libertate", ai cărei conducători s-au refugiat, în după-amiaza zilei de 29 iunie, la ambasada Ecuadorului din Santiago, cerînd azil politic. Rebeliunea din 29 iunie — se arată într-o declarație a Comisiei Politice a Partidului comunist — „nu constituie un fapt izolat, ci face parte dintr-o escaladă sediționsă antichiliană". Președintele Allende arăta — cu o largă argumentație — că trăsăturile tot mai agresive ale acțiunilor întreprinse de sectoarele reacționare și de elemente fasciste necesită aplicarea unor măsuri ferme de către guvern, susținute de mobilizarea oamenilor muncii — ca efort productiv și ca organizare — în sprijinul politicii prin care se traduc în viață obiectivele procesului revoluționar. Acest proces, spunea Allende, trebuie să meargă înainte prin transformări realizate în cadrul istoric propriu, în condiții de democrație, dar fără toleranță față de fasciști și antipatrioți. Guvernul — prin însuși glasul președintelui republicii — a denunțat reacția în lanț a actelor de terorism și a campaniilor reacționare îndreptate împotriva regimului democratic al țării. Datele concrete ale acestor acțiuni subversive au fost aduse la cunoștința Congresului național, ele constituind argumentația unui proiect de lege guvernamental prin care se solicita decretarea stării de asediu, care să ofere puterii executive instrumentele necesare pentru a feri țara de pericolul unui război civil. Partidele de opoziție, inclusiv partidul democrat-creștin, au respins, însă, prin majoritatea parlamentară de care dispun, proiectul guvernului. Ziarele de stînga relevă, în numerele lor din aceste zile, marea responsabilitate a conducerii democrat-creștine în momentul politic actual.

Partidele Unității Populare și C.U.T. (Centrala unică a oamenilor muncii) au chemat masele populare la vigilență, la manifestarea hotărîrii lor de a bara calea reacțiunii. Ocuparea întreprinderilor (care s-a menținut, odată cu angajamentul de a menține ritmul producției), constituirea comitetelor de vigilență și de apărare a unităților de muncă sînt expresii ale acestei activități.

REPORTAJ PE GLOB

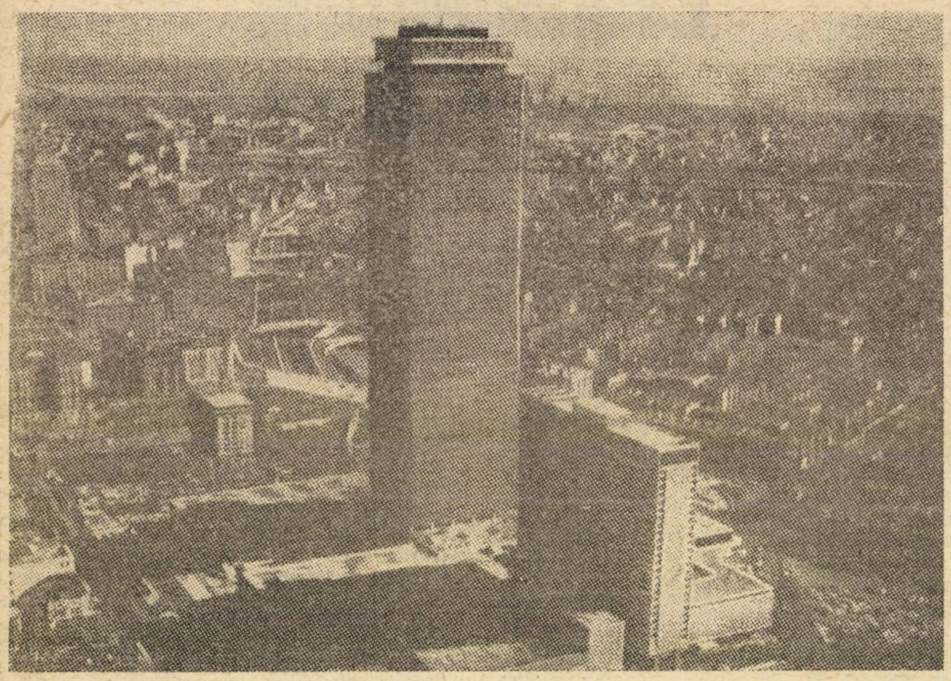

Bostonul este un oraș cu o individualitate proprie, pe care l-a croit nu un arhitect de profesie, ci un portretist

BOSTON

Ion Manea

Împreună cu Philadelphia, Bostonul este orașul cel mai strîns legat de istoria Statelor Unite. Aici a izbucnit primul incident între trupele coloniale engleze și populație, așa-numitul „masacru de la Boston" din 1770. Trei ani mai tîrziu, o mulțime însuflețită, condusă de Paul Revere, a aruncat în mare cele 342 de baloturi de ceai, faimoasa „partidă de ceai din Boston" — preludiul războiului pentru independență care avea să fie încununat de Declarația de la 4 iulie 1776 și de crearea Statelor Unite ale Americii. Asediul Bostonului în care s-au refugiat armatele engleze și apoi cucerirea orașului în 1776 au fost primele succese ale noului comandant al primei armate americane, devenit mai tîrziu primul președinte al Statelor Unite, George Washington.

După New York și Los Angeles, San Francisco și Baltimore, Bostonul ne-a apărut diferit, mai umanizat parcă. Nu am găsit aglomerări imense, mari zgîrie-nori, circulație infernală, ci un oraș de tip mijlociu după criteriile americane, cu o individualitate proprie, pe care nu l-a croit un arhitect de profesie, ci un portretist, John Smibert.

În jurul orașului propriu-zis, mini-orașe dispuse în mijlocul unor pajiști verzi evocă micile republici elveține ale lui Jean Jacques Rousseau și readuc amintirea lui Thoreau și Emerson, doi reprezentanți tipici ai Noii Anglii.

Am început vizita noastră, așa cum cere aici obiceiul, din Boston Common, parcul, centrul și, în același timp, locul de întîlnire pentru toate orașele din Noua Anglie. Boston Common este un fel de Hyde Park londonez unde, din cînd în cînd, diferiți vorbitori încearcă să atragă atenția trecătorilor asupra unei probleme sau alta, în timp ce cîntăreți ambulanți și tineri rași în cap, îmbrăcați în haine portocalii de tip budhist, te roagă să le cumperi mici obiecte. De aici, parcurgi Freedom Trail (Drumul libertății), marcat de-a lungul a doi kilometri de linia roșie înscrisă pe pavaj și care îți atrage atenția asupra tuturor locurilor de interes istoric și artistic. Spre deosebire de alte orașe, Bostonul posedă și păstrează cu un fel de veneratie asemenea vestigii într-o țară în care contemporaneitatea înlocuiește de multe ori istoria. Și, poate, nu întîmplător, Bostonul este unul din cele mai vechi orașe din Statele Unite, fondat în 1621 de o mină de coloni debarcați în Plymouth de pe „Mayflower". Coasta era admirabilă, iar estuarul de la Charles River, între colinele de la Beacon Hill, protejat în larg de numeroase insule. Peninsula ocupată de indieni a atras atenția noilor veniți care i-au exterminat pe băștinași.

În 1632, Bostonul devenea capitala coloniei golfului din Massachusetts, pentru a cunoaște apoi o dezvoltare rapidă. Centru intelectual cu numeroase școli și institute de învățămînt superior („Boston Public Latin School" este cea mai veche școală din America, deschisă în 1635 pentru a pregăti tineri băieți pentru colegii), cu ziare vechi și reputate („The Boston Globe" apare și astăzi în aceeași veche redacție, reconstruită), Bostonul este numit în secolul al XIX-lea „Atena Americii" și atrage scriitorii cei mai de seamă ai vremii, ca Thoreau, Longfellow, Emerson, Lovell, Melville, Holmes, Agassiz, Alcot, Hawthorne. Și astăzi „Vechea librărie de colț", casa de editură care a tipărit multe din operele acestora, este un loc de întîlnire a scriitorilor.

Urmărind traseul istoric al orașului, se impune vizitarea Casei de Stat, clădire sobră în stil colonial cu coloane albe, construită în 1795 de Charles Bulfinch, unul din arhitecții Capitoliului din Washington. Aici lucrează, de peste un secol, organismele legislative ale statului Massachusetts. De pe balconul acestuia, la 4 iulie 1776, James Otis a citit Declarația de Independență a Statelor Unite. Un șir nesfîrșit de copii și profesori învață istoria la fața locului, trecînd prin fața relicvelor așezate în sala de onoare, printre care un loc de frunte îl ocupă steagurile războiului civil, ale războiului hispano-american, ale primului și celui de-al doilea război mondial. În fața clădirii, impresionantul monument consacrat lui Ribert Gould Shaw și primului său regiment de negri, care au luptat eroic în războiul de secesiune.

Coborînd apoi Tremont Avenue, bulevardul principal al Bostonului, te îndrepți spre locul unde se găsește Park Street Church, biserică vestită nu numai prin săgeata sa aurită, ci, în special, prin discursul antisclavagist ținut aici în 1829 de William Lloyd Garrison, redactorul ziarului „Liberatorul", organizatorul Asociației pentru eliberarea negrilor, primul discurs dintr-o lungă serie care avea să se termine prin dezlănțuirea războiului care a dus la înfrîngerea forțelor secesioniste. Despre Park Street Church, marele scriitor Henry James a scris, în 1809, că este „cea mai interesantă masă de cărămizi și mortar din Statele Unite". În spatele bisericii, vechiul depozit de grîne al orașului a fost înlocuit de un cimitir care a devenit loc de pelerinaj istoric, pentru că el adăpostește mormintele lui John Hancock, Robert Paine, Samuel Adams, semnatari ai Declarației pentru Independență, Paul Revere, Peter Faneuil, James Otis, părinții lui Benjamin Franklin, precum și victimele masacrului de la Boston.

În sfîrșit, „vechea casă a reuniunii din Sud", o biserică ce servea ca loc de întrunire pentru numeroase adunări care au pregătit declanșarea războiului de independență. Aici a fost hotărîtă faimoasa „partidă de ceai" care a dat semnalul insurecției. Nu poți considera încheiată vizita prin centrul istoric al Bostonului, fără să vizitezi casa de lemn cu portice a lui Paul Revere, probabil cea mai veche din oraș. Acest patriot de origine franceză, giuvaergiu de meserie, s-a îndreptat travestit în indian spre „partida de ceai", iar în 1775 a devenit celebru traversînd liniile engleze pentru a preveni miliția forțelor revoluționare, adunată la Lexington, împotriva unui iminent atac britanic și evitînd astfel un dezastru. Drumul libertății se termină la Ocean, la Charlestown Bridge, unde se află ancorată fregata „Constitution", vestită prin victoria pe care a înregistrat-o împotriva forțelor sudiste în războiul din 1812–1814.

Se spune că geniul Bostonului se trage de la Ocean. Pe acesta din urmă l-am găsit și în vîntul de răsărit care gonește aerul puțin respirabil al zilelor molcome de vară și aduce cu el răcoare. Dar tot pe Ocean vin furtunile din miază noapte-răsărit, și atunci bostonienii trebuie să-și ascundă fețele.

Aici, la malul Oceanului se află plasate unele dintre cele mai mari șantiere navale din Statele Unite, un mare port pescăresc și docurile în care se depozitează mărfurile sosite din Estul îndepărtat, America de Sud și Australia. Bostonul este cea mai mare piață de lînă de pe Coasta Atlanticului, centru de textile vestit încă din zilele erei coloniale. Astăzi, el continuă să se înscrie pe harta industrială a Americii prin fabrici mici, dar printr-o mare diversificare industrială. Industria de lînă, alimente, piei, îmbrăcăminte, produse chimice și tipografiile sînt doar cîteva din ramurile celor 7 000 de întreprinderi ale orașului.

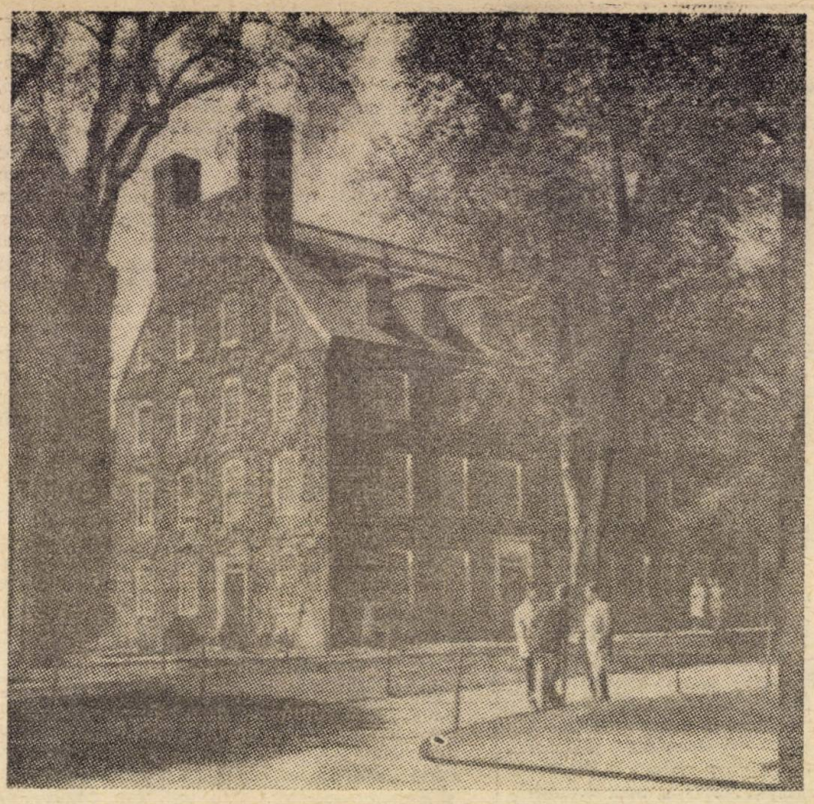

„Massachusetts Hall" — cel mai vechi edificiu al Universității Harvard

Congresul statului Massachusetts

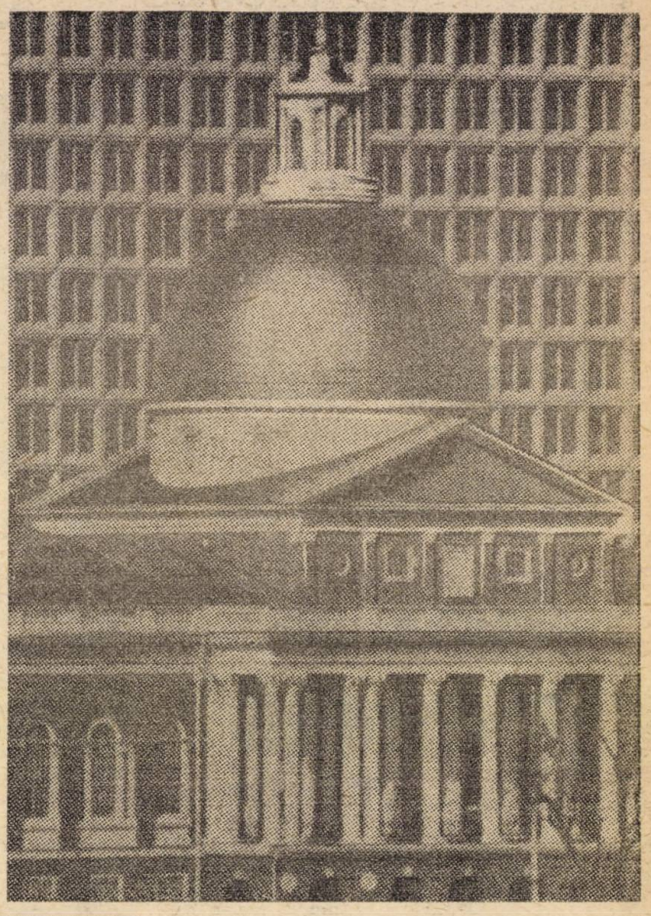

Primul colegiu american, devenit în 1780 Universitatea Harvard, a rămas o pepinieră de mari economiști

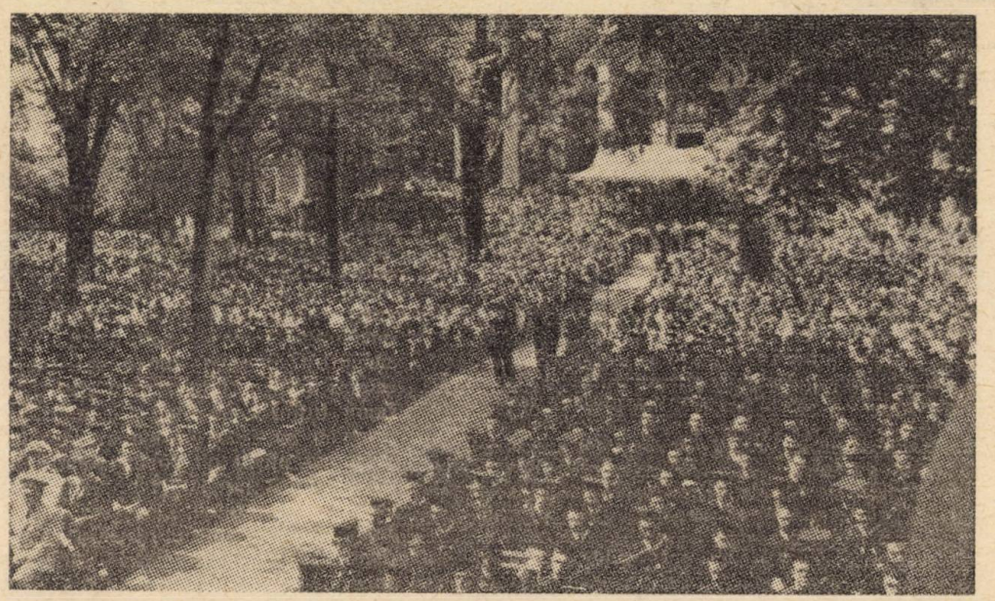

Bostonul este un oraș vechi, dar multe cartiere ale orașului se află în plină înnoire. De-a lungul lui Congress Hall, în locul unei ingrămădiri de locuințe mizere care au fost dărîmate, se construiește un Centru civic modern. Cînd va fi terminat, va cuprinde imobile guvernamentale, o nouă primărie, magazine, apartamente. În cealaltă parte a orașului a fost încheiată construcția noului centru.

Veche citadelă a puritanismului, Bostonul a conservat, secole de-a rîndul, un spirit de castă în viața politică. Pe dealurile lui Beacon Hill locuiesc și astăzi, în elegante case de tip colonial, brahmini care, chiar dacă nu descind din pelerinii de pe „Mayflower", au reușit să facă să se creadă acest lucru. În prezent, pozițiile lor sînt amenințate de mai noua emigrație catolică. A trebuit însă să vină secolul XX pentru ca aceștia din urmă să poată parveni în posturile de conducere în oraș sau în stat. În această direcție, victoria lui John F. Kennedy asupra lui John Cabot Lodge, unul din brahmini, la alegerile din 1952, a avut valoare de simbol.

Străbătînd Massachusetts Avenue de la un capăt la altul, ajungi la Harvard Square, în centrul Cambridge-ului, loc animat zi și noapte. În spatele grilajelor de fier, prin curți largi care amintesc de colegiile engleze, se află clădirile impozante din cărămidă roșie ale Universității Harvard, primul colegiu american, purtînd numele unui diplomat născut în Anglia la Cambridge, John Harvard, care și-a lăsat biblioteca și jumătate din avere pentru instruirea studenților. Harvard a devenit universitate în 1780 și, de atunci, nu a încetat să-și diversifice învățămîntul, bazat în special pe sistemul de seminarii. Campusul este o insulă de calm, cu arbori străvechi, cu clădiri construite în stil de biserică anglicană, opera lui Bulfinch.

Apoi, reîntoarcerea spre oraș. Pe Harvard Bridge, pod care îți oferă perspectiva de o rară frumusețe a întregului golf, se ajunge direct la „Massachusetts Institute of Technology", reputat prin școala sa de ingineri și prin experiențele sale arhitecturale. Aici, ca o simbioză a teoriei cu practica, în mijlocul laboratoarelor și al atelierelor de lucru se află cabinetul modest al unuia dintre cei mai mari lingviști americani, Noam Chomsky, al cărui model de gramatică transformațională a avut un răsunet mondial. Chomsky ne-a înfățișat un amplu tablou al activității sale pe multiple planuri, de la redeschiderea vechii dezbateri asupra raportului dintre gîndire și experiență, pînă la inițierea unor vii discuții pe chestiunile fundamentale ale teoriei limbii.

La Boston College, o altă instituție de învățămînt cu vechi tradiții, se învață istoria poporului român, ca o contribuție la cunoașterea și înțelegerea dintre cele două țări și popoare. De curînd, profesori din Boston au participat la crearea grupului de studii românești, organizație largă care își propune să contribuie la o mai bună cunoaștere a limbii, literaturii și istoriei poporului român în universitățile americane. Interesul pentru România, pentru trecutul ei, dar mai ales pentru dezvoltarea sa contemporană este o realitate pe care ți-o dezvăluie cu multă elocință toate contactele, întîlnirile sau discuțiile cu studenți sau cadre didactice.

La Boston, istoria și contemporaneitatea se împletesc strîns, dînd călătorului venit de departe o imagine plină de autenticitate a Americii de ieri și de astăzi.

Samora Moises Machel

președintele Frontului de Eliberare din Mozambic

Lupta anti-colonialistă - obiective și condiții

Oaspete al țării noastre, între 19 și 29 iunie 1973, în fruntea unei delegații a Frontului de Eliberare din Mozambic – FRELIMO –, Samora Moises Machel a fost primit de tovarășul Nicolae Ceaușescu și a avut convorbiri la Comitetul Central al P.C.R. La încheierea vizitei în România, președintele FRELIMO a avut amabilitatea să acorde revistei noastre un interviu.

La începutul convorbirii noastre, l-am rugat pe Samora Moises Machel să ne expună cîteva dintre obiectivele esențiale ale activității Frontului de Eliberare din Mozambic.

„Linia generală, orientativă și de bază a frontului nostru este unitatea națională. În acest fel noi definim forța nutritivă a luptei anticolonialiste. În statutul-program al FRELIMO, unitatea este definită drept armă fundamentală în lupta împotriva colonialismului portughez și a oricărui dușman.

Unitatea noastră nu este — și nu trebuie să fie — un lucru aparent, ea trebuie să fie alimentată în luptă zilnică, în orice activitate. În munca noastră colectivă, în discuțiile noastre, în definirea obiectivelor. Iată, printre altele, de ce considerăm unitatea drept linie directoare a mișcării noastre de eliberare, care ne ajută în consolidarea ei, stă la baza progreselor pe care le realizăm."

Întrucît, peste cîțva timp, la 25 septembrie, se vor împlini nouă ani de la declanșarea de către FRELIMO a luptei anticolonialiste, am solicitat interlocutorului nostru să ne expună principalele rezultate ale acestor ani de luptă.

„Cel mai important este, desigur, bilanțul militar, adică în ce fel am fost capabili să răspundem sarcinilor și obiectivelor noastre fundamentale. Ne aflăm într-un moment în care sîntem în măsură să organizăm și să conducem acțiuni de o mare amploare. De aceea ne preocupăm de generalizarea luptei în toate regiunile țării. Nu de mult, într-o nouă provincie — Manica Sofala — au început acțiunile forțelor FRELIMO.

Bilanțul ar mai cuprinde și alte aspecte. Unul s-ar referi la modul în care am fost în măsură să creăm o conștiință națională, să clarificăm linia noastră și să ne definim dușmanul. Un alt aspect îl constituie bilanțul activității economice a FRELIMO în zonele eliberate. Altfel spus, este important pentru noi să știm care este rezultatul muncii de edificare a noii structurii economice în zonele pe care le controlăm. Obiectivul esențial îl reprezintă dezvoltarea agriculturii întrucît, după cum probabil bănuiți, ne este mai ușor să realizăm aceasta decît industrializarea, de exemplu. Un alt aspect il reprezintă reconstrucția națională, întrucît anii de război au produs mari pagube. Avem, de asemenea, în vedere învățămîntul și problemele medicale.

Aș reveni la ceea ce spuneam în primul răspuns referitor la unitatea noastră. Toate aspectele bilanțului de care vă vorbeam decurg din modul în care am fost capabili să facem din unitatea noastră un instrument operativ, care să nu se manifeste numai în cuvinte, ci în munca zilnică, în lupta armată, în obținerea victoriei finale și dobîndirea independenței prin izgonirea colonialiștilor portughezi.

În cei nouă ani de luptă, frontul anticolonialist s-a extins în patru provincii, trei din acestea fiind deja eliberate integral. Pe scurt, controlăm un sfert din teritoriul Mozambicului. Am izolat inamicul și l-am împiedicat să comunice. Principalul obiectiv a fost și este controlarea teritoriului. Aceasta pentru că în limbajul nostru, al Frontului, spunem că pămîntul este cel care deține secretul luptei. Am plecat de la nimic, de la un pumn de oameni și acum am reușit să organizăm o adevărată și puternică armată, și, totodată, să atragem la luptă prin forme specifice și masele populare. Considerăm că între noi și inamic, contradicțiile sînt fundamentale. Lupta noastră este o luptă anticolonialistă, antiimperialistă, avînd totodată ca obiectiv și desființarea exploatării omului de către om. Iată de ce, în construirea noului tip de economie în zonele eliberate, am lichidat proprietatea privată și producția de tip feudal, considerîndu-le ca forme perimate".

Cum au reacționat masele populare la aceste măsuri — l-am întrebat pe președintele FRELIMO.

„Evident, ne-am angajat într-un proces lung, dar necesar. De aceea, am pornit în activitatea noastră de la sublinierea înțelegerii necesității muncii în colectiv. În zonele pe care le-am eliberat credem că s-a înțeles deja importanța acestor măsuri. Din acest punct de vedere sînt evidente evoluțiile pe linia dezvoltării conștiinței maselor, a poporului mozambican. De pildă, școlile — proprietăți ale colonialiștilor, frecventate de otiția elevi cîte degete sînt la o mînă — au devenit acum ale maselor, le-am reorganizat, iar munca educațională o desfășurăm în folosul maselor. Ne aflăm, deci, într-un proces revoluționar cu profunde implicații, la care poporul mozambican din teritoriile eliberate a aderat fiind convins că numai astfel lupta sa va fi încununată de succes. Cum am mai spus, substituirea unor valori vechi cu altele noi presupune un drum lung, sinuos uneori, dar sîntem hotăriți să mergem pînă la capăt. Este vorba de o luptă permanentă pentru eliberarea omului, mult timp oprimat, pentru cultivarea spiritului creator și a inițiativei creatoare a maselor. Acordăm un rol deosebit participării femeilor la acest proces de emancipare, întrucît aceasta reprezintă o garanție a succesului în munca pe care o conduce și desfășoară FRELIMO. Repet, ne-am angajat într-un proces global, în care, pentru a triumfa, trebuie să participăm cu toții în mod conștient".

L-am rugat pe Samora Machel să se refere la colaborarea dintre P.A.I.G.C., M.P.L.A. și FRELIMO în cadrul Consiliului organizațiilor naționale din coloniile portugheze.

„La baza acestei colaborări situăm definirea principiilor esențiale ale concepției noastre, maniera de a stabili dușmanul, formele de luptă și tipul lor. Deși acționăm în zone geografice diferite, avem aceleași obiective. Din acest punct de vedere, vreau să vă spun că există o identitate de păreri în definirea principiilor. Cu toții am căzut de acord că sînt necesare în continuare consolidarea acestei colaborări și schimburile de experiență pentru continuarea luptei și încununarea ei cu succes."

În încheiere, am solicitat pe președintele FRELIMO să se refere la vizita sa în România.

„Vizita în România se înscrie în cadrul întăririi continue a relațiilor prietenești de colaborare care există între P.C.R. și FRELIMO. Acestea se bazează pe o identitate de vederi și de principii în lupta împotriva colonialismului, imperialismului și a exploatării. Călătoria noastră se înscrie în cadrul schimburilor permanente de experiență și informații asupra situației luptei din Mozambic, a construirii socialismului în țara dv. De aceea apreciem în cel mai înalt grad actuala vizită în România, în timpul căreia ne-am întîlnit cu conducători ai P.C.R. și în mod deosebit cu tovarășul Nicolae Ceaușescu. Experiența dumneavoastră ne prilejuește învățăminte prețioase. Am fost impresionați de efortul României pentru dezvoltarea ei, de tot ceea ce a realizat pe multiple planuri, de marile sale succese înregistrate pe plan economic. Vizitele prin țară ne-au prilejuit impresii deosebite și au confirmat ceea ce văzusem în București. Am realizat, astfel, o adevărată imagine a României socialiste în plin progres.

Faptul că în timpul acestei vizite am semnat un comunicat comun este revelator pentru nivelul înalt atins de relațiile noastre, demonstrează că ele au o bază politică, profundă, clară. Credem că acest document reprezintă o reflectare fidelă a acestor relații, a stadiului lor înalt. În viitor, FRELIMO va avea la București un reprezentant permanent, ceea ce — după părerea noastră — reprezintă un moment politic important în relațiile dintre P.C.R. și FRELIMO.

În încheiere, adresăm mulțumiri vii P.C.R., Comitetului său Central, guvernului și poporului român pe care îl considerăm aliatul nostru frățesc în lupta împotriva colonialismului și imperialismului, transmitem urările noastre de succes tuturor prietenilor români. Revistei dv. îi mulțumim în mod călduros pentru popularizarea luptei noastre, pentru interesul cu care o privește și o oglindește în paginile ei. Cititorilor revistei le dorim frumoase rezultate și multe succese. La revedere".

Dumitru Constantin

Bruxelles. Întrunire a înalților comisari ai C.E.E. „Piața comună nu va avea, în acest an, răgaz să-și tragă sufletul".

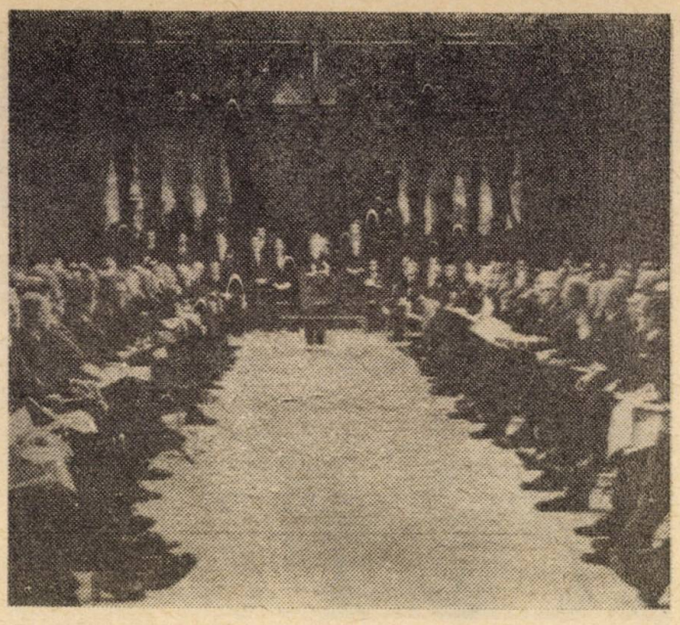

PIAȚA COMUNĂ

În nouă, după șase luni

Au trecut peste șase luni de cînd Piața comună funcționează în formula lărgită. Deși menținerea principiilor și regulilor de funcționare fusese, în concepția „celor șase", premisa de bază a lărgirii organizației, iar acceptarea acestor reguli și principii de către cei trei candidați reprezentase însăși condiția prealabilă a aderării, era, desigur, de presupus că intrarea Marii Britanii, Danemarcei și Irlandei nu ar putea să nu antreneze importante implicații în planul structurilor organismului comunitar, în cel al raporturilor de forțe din cadrul acestuia și, de la sine înțeles, în cel al relațiilor Pieței comune cu exteriorul, în primul rînd în planul raporturilor de forțe interoccidentale. Fără îndoială, cîteva luni alcătuiesc o perioadă prea scurtă pentru a permite desprinderea unor concluzii definitive în legătură cu aceste implicații, dar unele evoluții care au caracterizat perioada respectivă sînt de natură să dea primele indicii, să contureze unele tendințe.

„AMESTECAREA PRIORITĂȚILOR"

Prefigurînd demarajul „în nouă", conferința la nivel înalt a Pieței comune, din octombrie, de la Paris — convocată, în fond, pentru a încerca un prim „atac" al problemelor ridicate de lărgirea organizației — a scos în evidență, în principal, faptul că fiecare membru comunitar, atît dintre fondatori cît și dintre noii aderenți, a considerat conferința drept cea mai bună ocazie pentru a pune în discuție dosarele și proiectele care îl interesau în mod direct. Așa au apărut pe masa conferinței — alături de dosarul mai vechi al uniunii economice și monetare (ale cărei aspecte monetare stau în atenția franceză, iar cele economice în atenția vest-germană) — numeroase alte proiecte privind, de pildă, angajarea unei politici concertate în domeniile industrial și tehnologic (la insistențele vest-germane), adoptarea unei politici de dezvoltare regională (asupra căreia accentuează țările care cunosc dezechilibre în dezvoltarea regiunilor: Italia, Marea Britanie, Irlanda), întărirea instituțiilor comunitare (de inspirație olandeză), dosarul „politicii sociale", preconizînd o „coordonare" în problemele legate de folosirea forței de muncă și de condițiile de lucru (politică a cărei punere pe rol este solicitată atît de unele din țările fondatoare cît și, mai ales, de noile membre, în vederea încercării de a schimba imaginea Pieței comune de „Europă a afacerilor", pentru a tempera împotrivirea și resentimentul față de C.E.E. ale unor largi pături ale opiniei publice din statele respective).

Chiar dacă cele mai multe din acestea nu erau cu totul noi, ele au căpătat, în luările de poziție ale unuia sau altuia dintre participanți, noi accente, susținătorii revendicînd pentru proiectele lor un alt loc pe agenda preocupărilor comunitare. De altfel, prioritățile distincte acordate diverselor dosare, interesele disjuncte precum și modul propriu în care fiecare concepe înfăptuirea acelorași proiecte au făcut ca rezultatele conferinței la nivel înalt să se materializeze — căutînd să schițeze direcțiile de principiu ale evoluției Pieței comune în actualul deceniu — într-o listă de obiective (care reflectă diferitele solicitări venite din partea unuia sau altuia din membri), prevăzînd un calendar al eventualei lor realizări dar neprecizînd, în vreun fel, modul sau măsurile concrete de traducere în fapt a acestora.

Pe plan mai larg, s-ar putea aprecia că una din importantele implicații ale lărgirii Pieței comune constă tocmai în faptul că fiecare membru comunitar s-a folosit de acest prilej pentru a-și **lansa** sau **relansa** pe orbită problemele de a căror rezolvare interesele proprii sînt cel mai strîns legate. Piața comună se găsește, acum, în posesia unui voluminos set de dosare, interconectate prin hotărîrea fiecărui membru comunitar de a accepta progresul celorlalte proiecte în schimbul realizării proiectelor proprii, producîndu-se, astfel, cel puțin pentru un moment, pînă la noi stratificări, o „diluare" a nucleului de priorități ce fusese stabilit de arhitecții construcției comunitare în vederea înaintării Pieței comune. Încă la începutul anului, comentatorul agenției France Presse aprecia că, prin multitudinea problemelor apărute, Piața comună nu va avea, în acest an, „răgaz să-și tragă sufletul", în vreme ce existența unui asemenea ansamblu de proiecte, în care sînt prezente interesele specifice ale fiecărui membru, va face dificilă, dacă nu chiar imposibilă, izolarea lor unele de altele, împingînd spre negocierea unei „soluții pachet", în cadrul căreia nu vor exista, prin forța lucrurilor, probleme „mai importante" sau „mai puțin importante".

Evoluțiile din ultimele luni au confirmat concluziile ce păreau a se desprinde în urma conferinței la nivel înalt. Fiecare membru a căutat să orienteze în sensul priorităților proprii preocupările organismului comunitar. Politica agricolă comună a stat, în continuare, în centrul obiectivelor franceze, o politică concertată în domeniul monetar, bazată pe suportul unor coordonări în domeniul economic, a rămas preocuparea nr. 1 vest-germană, în timp ce eforturile și presiunile britanice de a se demara (în ciuda lipsei de entuziasm franco — vest-german) politica regională a C.E.E. au devenit din ce în ce mai puternice.

FRONTUL ANTIDOLAR — O REPLICĂ PARȚIALĂ

Uniunea economică și monetară (considerată obiectivul de bază al Pieței comune în actualul deceniu și care urmărește „crearea unui ansamblu individualizat în cadrul sistemului monetar internațional") a reușit să mențină capul de afiș al preocupărilor comunitare, mai mult datorită unor cauze externe: repetatele răbufniri ale crizei dolarului, soldate cu a doua devalorizare a acestuia. Interesele „antidolar" au găsit, în bună măsură, țările membre într-un „front comun", deși cu concepții diferite în ce privește modalitățile concrete de apărare împotriva crizei dolarului. Refuzul inițial vest-german de a revaloriza unilateral marca a determinat, în cele din urmă, adoptarea soluției „fluctuării concertate" a șase din cele nouă monede comunitare. Cele trei lire (britanică, italiană și irlandeză) nu au participat la o asemenea soluție concertată, preferînd fluctuația separată față de dolar. Ulterior, Italia, anunțînd devalorizarea monedei, a optat, în continuare, pentru o formulă aparte în raporturile monedei sale cu celelalte valențe. La rîndu-i, lira sterlină, care fluctuează individual de aproape un an, face în continuare „opinie separată", refuzînd orice colaborare comunitară atîta timp cît nu o apreciază a fi în interesul propriu. În aceste condiții, întîrzie — fără a se ști cu precizie scadența acestei amînări — punerea deplină în aplicare a prevederilor primei etape a uniunii economice și monetare, care preconizează restrîngerea limitelor de fluctuație între cursurile tuturor monedelor comunitare pe baza unor parități fixe, în vederea legării mai strînse unele de altele a acestor monede — element considerat în măsură să conducă spre obiectivul final al instituirii unei monede comune a „celor nouă", înainte de 1980.

Aceleași considerente extracomunitare — legate de criza dolarului — și nu, în primul rînd, o voință intracomunitară manifestă se pare că se află, în mare parte, la originea respectării calendarului stabilit în ce privește crearea fondului de cooperare monetară, apreciat drept o piesă constitutivă importantă a uniunii economice și monetare, dar creditat, cel puțin pentru moment, mai mult cu funcții de natură să confere Pieței comune, printr-o concertare a forțelor, mijloace mai însemnate în lupta împotriva speculațiilor generate de criza monedei americane. Și în acest domeniu, însă, Marea Britanie a ținut să-și facă simțită prezența, refuzînd să recunoască Luxemburgului calitatea de sediu al acestui Fond — calitate pe care „cei șase" o recunoscuseră tacit Marelui Ducat — acțiune în spatele căreia se află, de fapt, dorința britanică de a revendica pentru piața londoneză rolul de centru financiar al Pieței comune.

DILEMELE „DOSARULUI AGRICOL" RĂMÎN

Dosarul agricol, la rîndu-i, s-a păstrat între preocupările comunitare de prim ordin din motive independente, în fond, de dorința „țărilor agricole" (în special a Franței) de a-l menține în actualitate : în primul rînd, datorită legăturii sale nemijlocite cu problemele monetare, iar, în al doilea rînd, datorită presiunii exercitate de iminența deschiderii noului an agricol 1973—1974, ceea ce presupunea ajungerea la un consens asupra fixării prețurilor la produsele agro-alimentare.

Dezbaterea dosarului agricol a pus în evidență confruntările comunitare legate îndeosebi de modul specific în care fiecare membru al Pieței comune concepe abordarea celor două principale dileme. Prima dilemă : continuarea, pe plan monetar, a unei politici de fluctuație valutară pentru a se putea face față speculațiilor în contextul crizei dolarului, dar care afectează, într-o anumită măsură, unicitatea prețurilor pe plan agricol, sau asigurarea deplinei unicități a prețurilor agricole și, deci, abandonarea fluctuării monedelor. A doua dilemă : creșterea prețurilor la produsele agricole în vederea asigurării unor venituri ale agricultorilor la nivelul celor obținute de lucrători din alte domenii de activitate, sau blocarea creșterii și, eventual, chiar scăderea acestor prețuri în scopul reducerii costului din ce în ce mai ridicat al politicii agricole comunitare, precum și în scopul combaterii inflației.

După cum se știe, stabilirea prețurilor unice în domeniul agricol precum și constituirea și repartizarea fondului agricol comunitar se realizează pe baza unei unități de cont comune — a cărei valoare este egală cu cea a dolarului dinaintea devalorizărilor monedei americane. Aceasta face ca menținerea unor raporturi relativ fixe între fiecare din monedele „celor nouă" față de unitatea de cont și față de celelalte monede comunitare să devină condiția funcționării pieței comune agricole. Or, în contextul fluctuării generalizate a monedelor „celor nouă" dar, mai ales, în contextul în care trei dintre acestea nu participă la fluctuarea concertată, o asemenea condiție nu mai este respectată. De altfel, încă din 1971, R.F.G. și țările Beneluxului, revalorizîndu-și monedele, au introdus sisteme de taxe pentru a compensa pierderile agricultorilor proprii în urma revalorizării (în caz contrar, agricultorii respectivi ar fi obținut mai puțin în mărci sau florini pe o aceeași cantitate de unități de cont). La efectele negative

Ziariștii, după două zile și două nopți în așteptarea deznodămîntului agrar de la Luxemburg. „Europa verde" — un dosar cu mai multe dileme

asupra unicității prețurilor agricole ale acestor măsuri s-au adăugat efectele devalorizării lirei italiene cu 9 la sută față de celelalte monede comunitare, precum și cele ale devoltării „de facto", prin fluctuație, a lirei sterline (în medie cu 10—11 la sută). Astfel, prețurile agricole unice — asupra cărora se convenise, în principiu, de mai mulți ani — sînt de fapt, „în aer". Franța, pentru care Piața comună a însemnat și înseamnă, în primul rînd, „Europa verde", leagă de realizarea unui consens în această privință orice progres comunitar în alte domenii.

În ce privește cea de-a doua dilemă a dosarului agricol — existentă, în fond, încă de la crearea Pieței comune — nu pot fi consemnate, în ciuda trecerii timpului, elemente de natură să ducă la depășirea acesteia. Dimpotrivă. Sistemul de sprijinire a prețurilor agricole la nivelul pieței — deci la nivelul produselor provenind din fermele mai puțin productive — a condus, după cum este cunoscut, pe de o parte, la existența unor prețuri comunitare mai ridicate decît cele mondiale (costul susținerii acestei politici fiind suportat, pe căi bugetare, de contribuabili) iar, pe de altă parte, la acumularea pe această bază a unor surplusuri agricole. Și, în timp ce, astfel, deteriorarea comparativă a veniturilor agricultorilor față de cele ale lucrătorilor industriali nu a putut fi, totuși, oprită, costul finanțării politicii agricole a crescut, la fel ca și prețurile, fiind agravat și climatul inflaționist. Prezența Marii Britanii în Piața comună a fost apreciată ca fiind în măsură să rezolve, parțial, această dilemă : „regula preferinței comunitare" ar fi obligat Anglia, cu deficitul ei alimentar (acoperit pînă acum prin importuri din terțe țări), să absoarbă surplusurile agricole comunitare, iar contribuția britanică la finanțarea politicii agricole ar fi redus comparativ costul susținerii acesteia. Astfel, s-ar fi creat condiții și pentru o anumită înghețare a prețurilor la produsele agro-alimentare. Pînă s-ar fi făcut simțite aceste presupuse efecte, prețurile agricole ar fi urmat să fie sporite doar în cuantumuri restrînse. Dar, Marea Britanie, după cum a dovedit în lungile maratonuri comunitare din ultimele luni, invocînd cu obstinație argumentul greu de respins al luptei antiinflaționiste, s-a opus cu hotărîre sporirii în continuare a prețurilor la produsele agricole — atît sporurilor importante solicitate de Franța cît și celor „moderate" propuse de comisia C.E.E. Vechile și noile înfruntări de interese privind creșterea sau conservarea nivelului prețurilor agricole s-au adăugat, în acest mod, celor privind ridicarea (cerută de Franța) sau menținerea (dorită de R.F.G. și Olanda) a diverselor taxe compensatorii apărute în contextul crizei monetare și care au desființat unicitatea prețurilor în Piața comună. Numai un compromis, intervenit după 50 de ore de discuții, — preconizînd creșteri de prețuri diferențiate de la o piață la alta, ceea ce echivalează cu recunoașterea inexistenței unor prețuri unice — a putut salva, în ultimă instanță, de la eșec „Europa verde" și cu aceasta însăși înaintarea comunitară în alte domenii.

OFENSIVĂ BRITANICĂ

Opoziția manifestată în legătură cu participarea sa la transpunerea în practică a prevederilor uniunii economice și monetare și la proiectele agricole comunitare a atras asupra principalului nou venit — Marea Britanie — reproșurile tot mai deschise ale unuia sau altuia din membrii comunitari „mai vechi" (în special ale Franței și R.F.G.). Răspunsul britanic, pe cît de categoric, în fond, se dovedește pe atît de nuanțat și abil în formă. O întreagă strategie, bine pusă la punct, este desfășurată pentru a prezerva interesele fundamentale britanice în cadrul Pieței comune. Axată pe grija permanentă de a nu-și declina, vreun moment, „vocația comunitară", această strategie, urmărind conservarea identității și intereselor britanice, dezvoltă o gamă largă de practici a căror tentă este mai degrabă ofensivă decît defensivă. Ziarul „Le Monde" se arată chiar surprins de „extraordinarul aplomb cu care Marea Britanie își expune propriile nevoi".

Ofensiva britanică asupra Pieței comune, pregătită din timp, a început cu mult înainte ca aderarea să devină efectivă. Ea a demarat pe tărîm economic. În urmă cu vreo doi ani, treceau aproape neobservate unele măsuri adoptate de guvernul britanic, în ciuda dificultăților economice ale țării, vizînd liberalizarea într-o mai mare măsură a investițiilor

britanice în străinătate. Efectele aveau să fie constatate nu după mult timp. Beneficiind de dimensiuni relativ mai importante față de monopolurile din țările Pieței comune — printre altele, ar putea fi arătat că, din primele 100 companii vest-europene, 34 sînt britanice și doar 21 vest-germane, 19 franceze, 7 italiene, 4 belgiene și 4 olandeze — și deținînd poziții extrem de puternice în numeroase domenii, în special ale tehnologiei „ de vîrf" și în cel bancar și de asigurări — companiile britanice ocupă, între firmele vest-europene, de exemplu, locul întîi în domeniul chimiei și al calculatoarelor electronice, două din primele trei locuri în sectorul industriei prelucrătoare și în al electrotehnicii, primele trei locuri în domeniul textilelor, primele două locuri în sectorul bancar și primul loc în cel al asigurărilor — monopolurile britanice au pornit la asaltul Pieței comune prin masive investiții directe sau prin achiziții, la nevoie forțate, de firme din țările comunitare. „Atacul trebuie făcut în forță" — spunea încă în urmă cu doi ani Nicholas Stacey, directorul societății „Chesham Amalgamations and Investments", specializată în organizarea de fuziuni de firme. Iar președintele unei alte societăți britanice, profilată în operațiuni de leasing și finanțare, declara fără echivoc, în momentul în care se îmbarca pe aeroportul din Londra pentru Bruxelles, unde avea să „achiziționeze" o bancă belgiană : „Piața comună trebuie să fie dirijată de la Londra".

Realitatea este că, în timp ce investițiile britanice în C.E.E. s-au cifrat, în medie anual, în perioada 1965—1967, la 100 milioane dolari, media anilor 1968—1970 a depășit mult 200 milioane dolari, pentru ca, în 1971, după aprecierile economistului francez Paul Turot, investițiile britanice și achizițiile de firme din Piața comună de către companii engleze „să întreacă cu mult ceea ce s-a întreprins în cei trei ani precedenți". „Entreprise" consideră chiar că „penetrația britanică în C.E.E. este de natură să suscite o teamă tot atît de mare ca cea provocată de expansiunea investițiilor americane în Piața comună în anii din urmă. Unii comentatori merg pînă acolo încît afirmă că la intrarea în C.E.E., Marea Britanie își încheiase, de fapt, socotelile cu Piața comună, avînd deja stabilite bazele de expansiune necesare pe piața comunitară.

POLITICA REGIONALĂ

Odată intrată efectiv în C.E.E. și, în fond, încă de la conferința la nivel înalt, Marea Britanie și-a concentrat strategia asupra a două proiecte care o interesau în cel mai înalt grad : pe de o parte (luînd în considerare, desigur, talia propriilor monopoluri) proiectul politicii în domeniul industrial și tehnologic, urmărind în principal eliminarea barierelor ce se opun liberei circulații a capitalurilor în cadrul Pieței comune, precum și concentrărilor și fuziunilor firmelor la nivel comunitar ; pe de altă parte, proiectul politicii regionale. Dacă, în ce privește primul proiect, strategia britanică urmărește o apropiere față de R.F.G. — care, din motive similare, îl sprijină — în privința celui de-al doilea proiect, unde Marea Britanie întîlnește lipsă de entuziasm atît din partea Franței cît și a R.F.G., insistențele britanice, de altfel mult mai intense, vizează un evantai larg de scopuri.

În primul rînd, este clar că Marea Britanie e foarte interesată în existența unei politici regionale comunitare, incluzînd crearea unui fond de dezvoltare regională, prin intermediul căruia să fie dirijate resurse financiare către unele din regiunile sale cu vechi industrii în declin. Nu întîmplător, Marea Britanie a făcut eforturi spre a obține pentru reprezentantul ei postul de comisar responsabil cu problemele politicii regionale în cadrul Comisiei executive a C.E.E., iar negociatorii britanici au accentuat permanent asupra necesității ca la baza acestei politici să stea criteriul ajutorării nu numai a regiunilor agricole, ci și a celor cu industrii în declin, la aceasta adăugîndu-se și criteriul ajutorării regiunilor nu potrivit cuantumului venitului pe locuitor (caz în care Marea Britanie ar fi dezavantajată) ci potrivit nivelului comparativ al șomajului.

În al doilea rînd, cererile britanice deosebit de insistente pentru o politică de dezvoltare regională au un scop indirect, dar foarte precis. Fiind certă opoziția atît a Franței cît și a R.F.G. (generată de faptul că cele două țări apreciază că vor fi nevoite să aloce fonduri mai mari decît cele pe care ar urma să le primească în cadrul unei politici regionale), Marea Britanie încearcă să folosească această opoziție ca un instrument pentru a tempera reproșurile vest-germane și franceze la adresa refuzului britanic de a se insera urgent exigențelor comunitare în domeniul monetar și agricol.

În al treilea rînd, guvernul britanic caută să facă din eventualele progrese în planul politicii regionale — care, în concepția sa, ar urma să se traducă în diminuarea nivelului ridicat al șomajului în unele zone din țară — capitalul politic cu care să-și justifice opțiunea pentru apartenența țării la Piața comună, precum și elementul cu care să mai modereze împotrivirea opiniei publice britanice față de intrarea în C.E.E., împotrivire legată, în special, de creșterea prețurilor la produse agro-alimentare (rezultînd din adoptarea de către Marea Britanie a reglementărilor comunitare în domeniul agricol).

Adevărul este că, din aceste motive, guvernul Heath are nevoie de a obține ceva în cadrul Pieței comune, mai ales în contextul în care economia britanică nu dă semne sensibile de ameliorare, iar laburiștii se află în ofensivă, deja confirmată de rezultatul ultimelor teste electorale municipale. De altfel, strategia conservatorilor în instituțiile comunitare mizează tocmai pe amenințarea laburistă cu privire la faptul că, în cazul revenirii la putere, ar renegocia tratatul de aderare — lucru cu care este greu de presupus că „ceilalți opt" ar putea fi de acord — pentru a dobîndi de la partenerl anumite concesii de natură să acrediteze, în rîndul opiniei publice britanice, ideea asupra aspectelor pozitive ale aderării. Pe scurt, deci, în concepția guvernului Heath, participarea Marii Britanii la C.E.E. trebuie să se traducă, înainte de toate, în progrese pe calea politicii regionale și, mai larg, pe calea redresării însăși a economiei britanice.

CARE E DIRECȚIA „ÎNAINTĂRII" ?

Intrarea Marii Britanii în Piața comună, ca și a Danemarcei și Irlandei, a ridicat o serie de probleme de natură să producă redefiniri ale agendei comunitare, răsturnări în ordinea priorităților, restructurări în raporturile de forțe intracomunitare. În acest sens, este de ajuns a adăuga la cele semnalate pînă acum faptul că, prin aderarea „celor trei", potențialul Pieței comune a crescut considerabil. Marea Britanie, singură, a adus cu sine una dintre industriile cele mai puternice din lumea capitalistă, o tehnologie dintre cele mai avansate, un potențial de cercetare care reprezintă 60 la sută din cel total al membrilor fondatori ai Pieței comune, sistemul bancar practic cel mai ramificat și mai dinamic din lume, o monedă în care se execută aproape o cincime din totalul tranzacțiilor mondiale. Ceea ce face, astfel, ca raporturile de forțe intracomunitare să se modifice într-o proporție importantă. Potențialelor economice vest-german și francez — pînă acum dominante — li se adaugă cel comparabil, al Marii Britanii, în măsură să intensifice confruntările ,dar și să „reamestece cărțile". După cum a demonstrat evoluția „în nouă" de pînă acum, în funcție de domenii, interesele britanice fie s-au întîlnit, fie s-au ciocnit, cînd cu cele franceze, cînd cu cele vest-germane, după cum, în alte domenii, s-au manifestat vechile apropieri sau dispute franco — vest-germane.

Deși cele trei țări manifestă o oarecare tendință de a-și „rezolva" între ele disputele peste capul celorlalți parteneri (așa cum s-a întîmplat în cazul recentelor răbufniri ale crizei valutare), unii comentatori occidentali consideră că noul „joc" comunitar, avînd în centru trei competitori de forțe sensibil egale, ar oferi spații de manevră mai largi și structuri mai favorabile afirmării celorlalți șase parteneri mai mici.

Problema centrală care se pune este, însă, aceea, dacă, prin lărgirea sa, Piața comună va avea tendința de a înainta spre „entitatea supranațională" preconizată de arhitecții „eurocrați", sau va menține mișcarea dominantă de pînă acum în direcția unui ansamblu, progresiv conturat pe plan economic prin intensificarea legăturilor dintre componentele sale, dar păstrînd, în fond intactă, identitatea națională a acestora. Se pare, că din acest punct de vedere, Marea Britanie, ca și ceilalți noi membri nu prea manifestă spirit „eurocrat-comunitar". În numeroase rînduri, atît înaintea aderării cît și după aceasta, factori politici din țările respective au exclus posibilitatea renunțării la individualitatea și identitatea națională, la interesele și prerogativele statale în favoarea unor instituții suprastatale. Cu ocazia intrării în Piața comună, premierul Heath ținea să precizeze, în cadrul unui articol scris pentru „Financial Times", că Marea Britanie are în vedere „menținerea unui echilibru" în ce privește prerogativele acordate instituțiilor comunitare, pe baza păstrării atribuțiilor acelor organisme „prin care se poate exercita influența națională, așa cum este Consiliul ministerial". Chiar și recent constituitul Fond de cooperare monetară, deși va asigura, teoretic independent de țările membre, gestiunea unei părți ce va fi pusă în comun din rezervele valutare ale acestora, se va afla, în ultima instanță, tot sub incidența controlului statal-național, deciziile importante în cadrul acestui Fond fiind rezervate Consiliului ministerial unde, după cum se știe, autoritățile naționale au o reprezentare directă.

Desigur, lărgirea Pieței comune are numeroase implicații asupra raporturilor acestei organizații cu exteriorul. Consolidată, prin această lărgire, în poziția de mare putere comercială a lumii occidentale, Piața comună are de făcut față în prezent uneia dintre cele mai de amploare ofensive americane, corelată în domeniile economic, comercial, monetar, politic și militar, vizînd o redefinire sau o restatuare a relațiilor interatlantice. În același timp, dinspre Pacific bate puternic vîntul expansiunii nipone. Dosarul relațiilor externe ale C.E.E. mai are încă multe file de completat.

Ilie Șerbănescu

1000 +1

Decorație

Walter Ulbricht, președintele Consiliului de Stat al R.D. Germane, a fost decorat cu ordinul sovietic „Prietenia popoarelor" pentru „mari merite în întărirea prieteniei și colaborării frățești și de nezdruncinat dintre P.C.U.S. și P.S.U.G., dintre popoarele U.R.S.S. și R. D. Germane, pentru contribuția sa la consolidarea păcii și socialismului și în legătură cu împlinirea vîrstei de 80 de ani".

Tenis

Cen Sien, președintele Asociației de tenis de masă din R.P. Chineză, a trimis o telegramă președintelui Asociației de tenis de masă din provincia Taivan, în care o echipă de jucători de tenis și antrenori sînt invitați să participe la campionatele de tenis de masă afro-asiatice-latino-americane, care vor avea loc la Pekin între 25 august – 7 septembrie.

Scrisoare

Într-o scrisoare adresată la 27 iunie secretarului general al O.N.U., Kurt Waldheim, șeful delegației sovietice la Națiunile Unite, Iakob Malik, arată că – în anumite domenii stabilite în acordul cvadripartit de la 3 septembrie 1971 – R.F.G. poate reprezenta interesele Berlinului occidental, inclusiv în organizațiile internaționale. Scrisoarea relevă, totodată, că Berlinul occidental nu reprezintă parte componentă a Republicii Federale Germania și nu poate fi guvernat de aceasta. Într-o conferință de presă, observatorul R.D. Germane la O.N.U., Horst Grunert, a declarat că prin remiterea scrisorii de către Iakob Malik a fost reglementată problema reprezentării intereselor Berlinului occidental. Totuși, răspunderea principală pentru reprezentarea Berlinului occidental în problemele internaționale revine celor trei puteri occidentale.

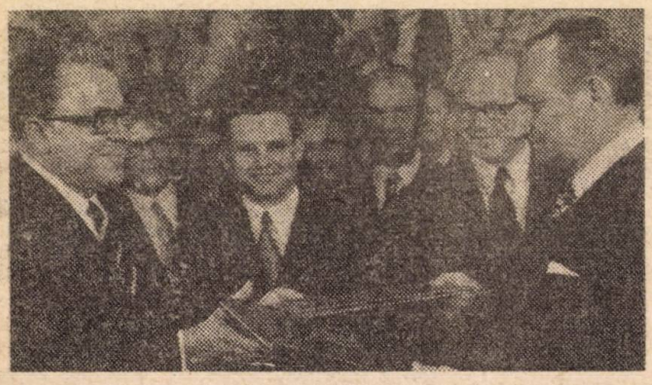

Tratativele dintre Michael Kohl (stînga) și Egon Bahr vor fi reluate în a doua jumătate a lunii august, în vederea încheierii unor noi acorduri între R.D.G. și R.F.G.

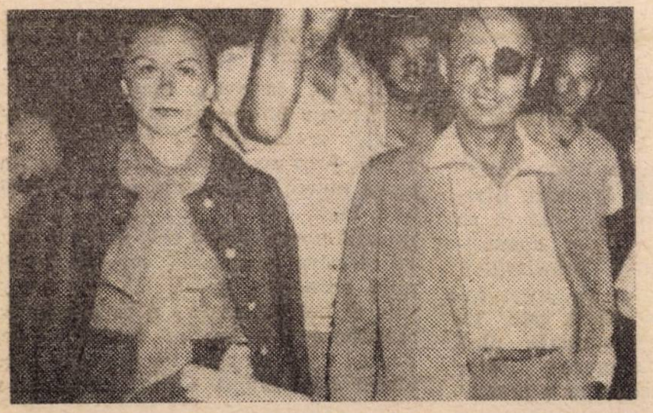

Una din primele fotografii ale ministrului israelian al apărării, Moshe Dayan, împreună cu noua lui soție, Rachel

Vizită oficială la Pekin: președintele Mao Tzedun l-a primit pe colonelul Moussa Traore, șeful statului Mali

Papa Paul al VI-lea a deschis noul Muzeu de artă contemporană al Vaticanului

Pacific

Președintele Mexicului, Luis Echeverria, a cerut la 27 iunie încetarea experiențelor nucleare. Răspunzînd la o întrebare a ziariștilor privind apropiatele experiențe nucleare franceze în Pacific, Echeverria și-a exprimat, de asemenea, dorința ca stocurile nucleare să fie distruse. „Mexicul este un adept fidel al păcii și, din acest motiv, el cere să se pună capăt unor astfel de experiențe", a spus el.

Epok

La o conferință de presă, Ioannis Xydopoulos, vicepreședintele Mișcării culturale elene (Epok), a anunțat că Epok va participa la alegerile generale din 1974, ca partid politic. Aceasta este prima organizație care face un asemenea anunț. Vicepreședintele a declarat că actuala activitate a organizației sale nu este ilegală, întrucît ea nu este încă un partid politic, ci numai o mișcare culturală.

Preaviz

Oficialități guvernamentale au declarat că Islanda a comunicat în mod oficial N.A.T.O. că dorește revizuirea tratatului din 1951, prin care Statelor Unite le este acordată o bază militară la Keflavik. Notificarea, care cuprinde un preaviz de șase luni privind tratatul, stabilește că, în cazul în care părțile nu vor putea cădea de acord asupra unei revizuiri pînă la 24 decembrie a.c., fiecare din ele poate da un nou preaviz de un an pentru denunțarea tratatului.

Cler

Sfîntul Sinod al Bisericii Greciei a hotărît ca toți membrii clerului să participe la votul pentru referendumul constituțional de la 29 iulie. Va fi pentru prima oară, subliniază observatorii, cînd clerul grec își va putea exercita dreptul de vot.

Experiențe

La 27 iunie 1973, anunță agenția „China Nouă", China a experimentat cu succes o bombă cu hidrogen în regiunea de vest. În desfășurarea experiențelor nucleare necesare și limitate, China are ca singur scop apărarea, iar ca scop final lichidarea armelor nucleare. Guvernul chinez declară din nou că niciodată și în nici un fel de condiții nu va fi primul care să folosească armele nucleare. Poporul și guvernul chinez vor continua să acționeze împreună cu alte popoare și țări iubitoare de pace și de dreptate în lupta comună pentru realizarea țelului suprem de interzicere completă și de distrugere totală a armelor nucleare, se arată în relatarea agenției „China Nouă".

Avery Brundage, 85 de ani, fostul președinte al Comitetului Olimpic Internațional, s-a căsătorit cu Marianne Charlotte Katharina Stefanie, prințesă von Reuss

Festivalul mondial de acordeon de la Montmorency lîngă Paris. În centru: ministrul francez al finanțelor, Valéry Giscard D'Estaing

Submarine

Aproximativ 15 submarine nucleare străine străbat în permanență apele din largul coastelor franceze, scrie ziarul „Le Monde". Uneori ele săvîrșesc, în mod deliberat, indiscreții care permit să fie reperate și identificate, arată Jacques Isnard, specialist în probleme militare.

Premiu

Președintele Allende a primit, la 27 iunie, Premiul Lenin pentru pace decernat de Academia de Științe a U.R.S.S. În cuvîntarea rostită cu acest prilej, președintele Allende a arătat că suma primită (25 000 ruble) va fi pusă la dispoziția construirii unui centru medical pentru studierea bolilor infantile.

Deminare

Pentagonul a anunțat că operațiunile de deminare a portului Haifong s-au încheiat. Autoritățile nord-vietnameze au fost informate oficial că cele cinici canale de acces și împrejurimile portului sînt libere pentru circulație. În prezent, elicoptere ale marinei americane își concentrează operațiunile în sudul R.D.V., în vederea deminării pînă la 18 iulie a accesului în alte șapte porturi, a precizat Pentagonul.

Clinică

Un purtător de cuvînt al Ministerului tunisian al afacerilor externe a dezmințit formal o știre apărută în presa americană, potrivit căreia Israelul și Tunisia ar purta negocieri secrete în vederea unei eventuale reuniuni a conducătorilor din cele două țări. Acesta a confirmat că ministrul afacerilor externe, Mohamed Masmoudi, a sosit la Geneva, unde se va interna într-o clinică pentru a fi supus unui examen medical. Purtătorul de cuvînt a calificat drept „fanteziste" afirmațiile ziarului american, care a declarat că Elveția „ar servi ca intermediar în locul Romei și ca loc de întîlnire între emisarii celor două țări".

Epurare

François Tombalbaye, președintele Republicii Ciad, a anunțat că generalul Felix Malloum, comandantul-șef al forțelor armate, este consemnat la reședința sa. Șeful statului Ciad a refuzat să indice motivele acestei consemnări, dar a precizat că măsura a fost luată în urma elementelor culese de Comisia de anchetă parlamentară însărcinată cu „o epurare salutară" în Ciad. Comisia de anchetă a permis deja „denunțarea acțiunilor" a doi membri ai guvernului — fostul ministru de finanțe și fostul ministru al transporturilor, poștelor și telecomunicațiilor.

Telex

Un serviciu telex între Canada și China a fost inaugurat la 1 iulie, a anunțat Societatea canadiană de telecomunicații transoceanice, care îi va asigura exploatarea. Această legătură, prima de acest gen dintre America de Nord și China, va completa rețeaua telegrafică și telefonică existentă deja între cele două țări, respectiv din 1971 și 1972.

Informare

Reprezentanții permanenți ai celor 15 țări ale N.A.T.O. au fost primiți timp de peste trei ore la reședința prezidențială din San Clemente. Ei au discutat circa 45 de minute cu președintele Nixon, iar restul timpului cu consilierul său, Henry Kissinger. După această întîlnire, secretarul general al N.A.T.O., Joseph Luns, a declarat că a fost bucuros de faptul că președintele Nixon a reafirmat, fără să i se ceară acest lucru, că nici un acord secret nu a fost încheiat cu L. Brejnev privind Europa sau prezența trupelor americane în Europa. Discuția cu Kissinger s-a referit, în esență, la reducerea forțelor armate din Europa și la ceea ce este posibil de negociat în această problemă. Au fost evocate toate aspectele politicii N.A.T.O., a declarat, de asemenea, Luns.

Detectare

Forțele aeriene americane și Ministerul britanic al Apărării au anunțat că stația de detectare a rachetelor de la Orford Ness va fi închisă, începînd de la 30 iunie. Acum doi ani, forțele aeriene americane instalaseră pe această bază o aparatură de detectare ultrasecretă. Oficial, instalația era destinată „cercetării asupra propagării undelor de radio la mare distanță". Forțele aeriene americane, care, în colaborare cu tehnicieni din Marea Britanie, controlau cercetările secrete efectuate la Orford Ness, au precizat într-un comunicat că „noile studii tehnice și științifice realizate în Statele Unite au arătat că ar fi mai eficace alte căi de cercetare. În aceste condiții, adaugă comunicatul, o prelungire a programului la Orford Ness nu ar fi justificată".

Proiecte

Ministrul de externe argentinian, J. C. Puig, a declarat că țara sa studiază posibilitatea intrării în Pactul Andin și participarea la conferința țărilor nealiniate, care va avea loc în Algeria. În același timp se studiază posibilitatea încheierii unui acord cu Uruguayul în privința exploatării regiunii fluviului La Plata. Se afirmă că generalul Peron va fi reprezentantul guvernului argentinian la conferința țărilor nealiniate.

Repaus pe „Skylab": Paul Weitz măsoară cu stetoscopul bătăile inimii lui Joseph Kerwin, moment surprins de Charles „Pete" Conrad, care a expediat fotografia pe adresa N.A.S.A.

Jean-Jacques Servan-Schreiber (al doilea din stînga) a participat la Papeete (Tahiti) la o demonstrație împotriva experiențelor nucleare franceze în Pacific

ONASSIS - NIARCHOS [4]

Duelul celor doi armatori

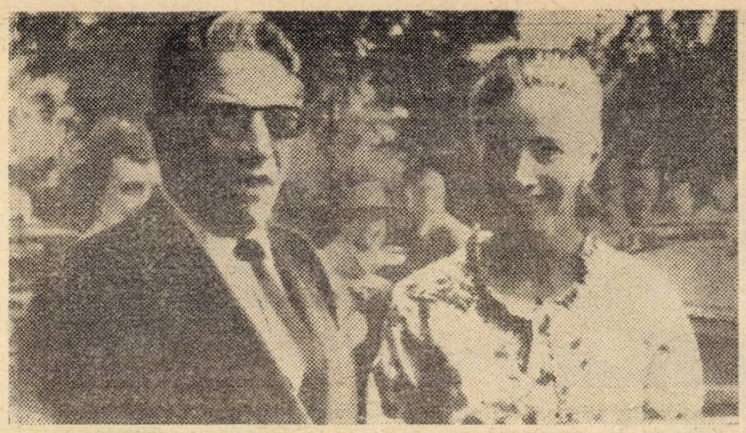

Onassis cu Cristina Livanos. Divorțul lor era să devină o dramă

Mircea Grigorescu

Din vizuina lui de la Londra, Stavros Spiros Niarchos urmărea — cu plăcere — necazurile pe care le avea Aristotele Onassis cu Amiralitatea americană. Propriile lui afaceri mergeau mai bine decît sperase. Fără să aibă vreo înțelegere scrisă, vreo convenție specială, cu Livanos, cele două flote comerciale, printre cele mai mari din lume, amîndouă cu pavilioane alb-albastre pe care erau imprimate cînd un „L", cînd un „N", formau un „holding-company" redutabil. Toate marile industrii cu afaceri pe piața mondială, marile firme de import-export știau că vor găsi în Livanos și Niarchos parteneri de afaceri foarte supli, gata să accepte comenzi pe care alți armatori le-ar fi privit cu suspiciune sau cu ezitare.

Holdingul tacit „L+N" făcea reduceri stupefiante de prețuri. Tarifele cărăușiei maritime nu au fost niciodată fixe, dar ele erau, într-un anumit fel, reglate de tranzacțiile mai importante, care se încheiau, de obicei, la bursa de navlu de la Londra. Livanos și Niarchos aveau specialitatea „tarifelor neînregistrate". Datorită acestui procedeu, vapoarele lor practicau cea mai largă evaziune fiscală. Nu declarau niciodată încasările reale, — efectuate pe numele unor „societăți" greu de identificat — în schimb eliberau facturi „umflate", cu prețuri de transport exagerate, care serveau firmelor de import-export la camuflarea veniturilor.

Fiind, în același timp, ieftini și acomodabili, cărăușii „L" și „N" nu se plîngeau niciodată de crizele sezoniere ale navlurilor. În deceniul al șaselea, mai ales în anii 1950–1956, aproape două sute de vapoare comerciale maritime, cu tonaje între 4.500 și 10.000 de tone, au circulat pe mări și oceane, zi și noapte, indiferent de starea cerului și a valurilor, celor doi armatori, socrul și ginerele, aducîndu-le beneficii care au fost evaluate la un sfert de miliard de dolari. În același interval de timp, prețul navelor pe șantiere a crescut de 2,4 ori, așa încît Livanos și Niarchos puteau să afirme, între prietenii intimi, că flotele reunite din holdingul lor valorează aproximativ un miliard de dolari.

O forță financiară și economică de proporțiile acestea exercită, de regulă, un efect de atracție, uneori chiar de fascinație, asupra concurenților mai puțin fericiți. Un număr mare de firme din Mediterana, din porturile Atlanticului de nord și de sud și cîteva firme din Japonia au vîndut navele lor lui Livanos. Acesta, la rîndul lui, fiind un expert dublat de un abil negustor, le revindea cu supraprețuri, ori înlocuia cu ele propriile lui vapoare învechite.

În timp ce socrul reprezenta tradiția, adică era tipul armatorului intermediar, care specula și vîna mai ales pe piața navelor vechi, uzate, ginerele Niarchos încerca să fie armatorul modern, interesat în evoluția transporturilor maritime. Capitalurile mobile de care dispunea și creditele mari obținute de la bănci i-au dat posibilitatea să pună pe șantiere modele noi, vapoare cu mare capacitate de transport, nave specializate, frigorifice, bananiere, nave pentru citrice. Lovitura lui a fost, însă, tancurile petroliere de mare tonaj. Profitînd de faptul că șantierele navale de la Bremen și de la Hamburg reintrau în producție, Niarchos le-a dat comenzi importante. Proprietarii acelor șantiere aveau nevoie de bani. Niarchos s-a oferit să plătească anticipat tancurile comandate, operație fără precedent în domeniul construcțiilor navale. Cum a îndrăznit el să investească sume de ordinul a 200 de milioane de dolari? Și de unde avea atîția bani, în 1950–52? Răspunsul este simplu: nu-i avea, dar i-a obținut mai ușor decît s-ar bănui, de la băncile, covîrșitor de bogate ale unei țări fără ieșire la mare, Elveția. Economia industrială elvețiană — și, de altfel, toată economia europeană aflată în reconstrucție — avea o sete nestinsă de produse petroliere. Niarchos a cerut băncilor elvețiene împrumuturi, angajîndu-se să devină cărăușul lor. Fiecare tanc lansat din șantiere a fost armat cu o iuțeală fenomenală, echipajele, antrenate anume pe vapoarele holdingului, au preluat imediat navele noi și au pornit spre porturile cu pipe-line. Cu foarte puține excepții, treaba a mers extraordinar de repede și de bine.

■

Intrat pe poarta cea mare în afacerile de petrol, Niarchos a practicat toate posibilitățile oferite de acest produs pe piața mondială. La un moment dat, cînd a început să se resimtă penuria de materie primă la rafinăriile din nordul Europei, armatorul a oprit, în mod deliberat, transporturile sale, agravînd criza, forțînd urcarea prețului atît pentru produs cît și pentru navlu. După ce a obținut diferența de care avea nevoie, tancurile sale au intrat, biruitoare, în porturi și au descărcat „aurul lichid", dîndu-i patronului beneficii evaluate, pe atunci, de către băncile creditoare, la mai mult de opt milioane de dolari, în interval de opt zile.

Totuși, operațiuni de tipul acesta, de un milion pe zi, nu aveau să continue prea multă vreme. Către anul 1960 cărăușia maritimă a început să dea semne de criză mai profundă. Volumul schimburilor internaționale și intercontinentale era în creștere, dar și ritmul construcțiilor navale atinsese un nivel ridicat. Sutele de nave lansate pe mări și oceane nu erau, propriu vorbind, supranumerare, iar ridicarea capacităților de transport și a vitezei de circulație avea tendința de a contribui la normalizarea pieței de navlu. Speculanții pierdeau autoritatea în tranzacții, domeniul lor de activitate se restrîngea mereu. Livanos, handicapat și de bătrînețe, a fost cel dintîi care și-a dat seama de noul curent al afacerilor și a renunțat să mai lupte. Înfundat în sacii lui cu bani, retras, din ce în ce mai mult, în odăile din spate ale casei de la New York, redus la unica plăcere a bucătăriei orientale, Stavros Livanos a început să-și vîndă flota, de preferință propriilor săi căpitani. Nici unul din gineri, nici Niarchos, nici Onassis nu aveau nimic de pierdut în afacerea aceasta. Însă, cu motiv sau fără, amîndoi s-au supărat pe socru — manifestîndu-și supărarea pe seama nevestelor.

Cristina Onassis, fiica lor

Menajul Onassis era dizolvat, de fapt, îndată după apariția, în viața lui, a sopranei Maria Callas. Pe lîngă eminentele sale calități artistice, față de care armatorul rămînea indiferent, Maria Callas, de origine greacă, vorbea aceeași limbă cu Aristotele, ceea ce convenea de minune lui Onassis, a cărui incapacitate de a vorbi cît de cît corect vreo limbă străină era cunoscută. Mariajul cu Cristina Livanos părea să fie, de multă vreme, alb. Cei doi copii, Alexandru și Cristina, locuiau cu mama lor, cînd la Monte Carlo, într-un apartament al lui Onassis, cînd la Paris, într-un apartament dăruit de Livanos fiicei lui. Aristotele îi vedea numai de două-trei ori pe an, cîteva zile.

Și tocmai din cauza acestor copii neglijați, divorțul armatorului era să devină o dramă. Onassis a cerut tribunalului din Monte Carlo să-i încredințeze băiatul și fetița, pentru a-i crește „în afara atmosferei de imoralitate". Revoltată de această susținere, Cristina Livanos-Onassis a venit în instanța de divorț cu o pleiadă de martori care au afirmat că Onassis își supunea soția unor „torturi psihice" insuportabile, datorită caracterului lui dominant și egoist. Totul lăsa să se creadă că „educația" copiilor ar fi prelungirea, asupra lor, a unor chinuri morale, a unei tiranii atroce. Tribunalul a fost sensibilizat de afirmațiile martorilor și a pronunțat o sentință care s-a dovedit, curînd, a fi imposibil de aplicat: a dat copiii mamei lor, dar mama

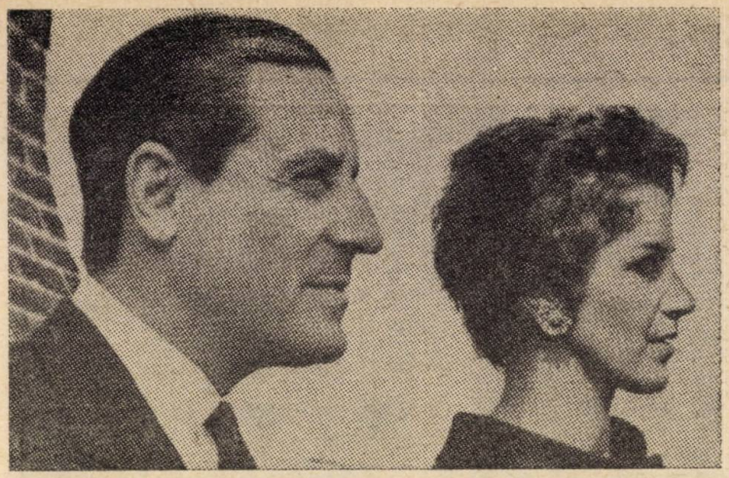

Niarchos și Eugenia Livanos. „Eugenia a fost fermă: copiii erau ai ei și ai ei au rămas"

Aristotele Onassis și actuala lui soție Jacqueline

Cristina a plecat de-acasă cu destinație necunoscută și copiii au revenit lui Onassis, vrînd-nevrînd. Dar cîntăreața Maria Callas nu se putea consacra problemelor de educație, Onassis nu avea nici timp, nici vocație de părinte. Livanos i-a trimis cîteva scrisori amenințătoare pe tema aceasta. Anii au trecut, băiatul și fata și-au urmat linia vieții lor – vom vedea cum și pînă unde.

■

Spre deosebire de Niarchos care a rămas credincios transporturilor maritime și, în special, navelor mineraliere și tancurilor petroliere, Onassis a încercat tot felul de afaceri, preferînd să-și distribuie capitalurile, în tentativa zadarnică de a evita riscurile. Niarchos aducea țiței din principalele regiuni de extracție ale lumii ? Onassis s-a gîndit că el poate stoarce beneficii din rafinarea acestui țiței, gata adus. S-a ambalat în construirea unei rafinării imense în Italia, avînd grijă să nu apară numele lui printre magnații care proiectau și finanțau lucrările. Ca de obicei, după ce construcția a ajuns într-un stadiu înaintat, Onassis s-a plictisit ori n-a mai avut suflu și după o scurtă manevră la bursă, pachetul lui de acțiuni ale rafinăriei a fost vîndut cu de două ori valoarea inițială. Operația aceasta a fost denunțată, în public, de Niarchos și abia atunci s-a aflat că al doilea mare acționar al viitoarei rafinării era... el, Niarchos, omul care urmărea, pas cu pas, mișcările lui Onassis.

Unica excepție pare să fie societatea de navigație aeriană „Olympic Airways", care deține monopolul de fapt, dacă nu și de drept, al liniilor aeriene ce legau Atena de restul lumii. Întrebat, în 1961, cînd a întemeiat compania de navigație aeriană, de ce a făcut-o, care a fost criteriul lui economic, Onassis a răspuns că avea nevoie să se deplaseze mai iute, spre a participa la administrarea directă a vastei sale rețele de afaceri.

– În cazul acesta, ați trădat vechea dumneavoastră pasiune, navigația maritimă ? a sunat a doua întrebare.

– Vă înșelați, a răspuns Aristotele Onassis, navigația maritimă n-a fost niciodată pasiunea mea. Am convingerea că viitorul aparține aviației. Nu va cîștiga bani decît omul de afaceri care știe să facă economie de timp, să valorifice fiecare oră a zilei, fiecare minut al orei...

S-ar putea crede, cu alte cuvinte, că Onassis personal este un tip de o formidabilă eficiență. În realitate, colaboratorii lui apropiați susțin că el este foarte comod, că zile întregi, uneori săptămîni la rînd, se dezinteresează de mersul afacerilor, acumulează sute de scrisori și de telexuri cărora nu le dă nici un răspuns. Apoi, cu o bruscheță nejustificată, începe să transmită telegrame agenților săi, în special ordine de bursă, vînzări și cumpărări de acțiuni, vînzări și cumpărări de aur. Din astfel de operațiuni și-a făcut Onassis cea mai mare parte a capitalurilor mobile. Flota sa maritimă este pe cale de dispariție, el n-a mai comandat vapoare noi, nu mai crede în viitorul navelor maritime. Nici cu navigația aeriană nu a făcut afaceri prea strălucite. „Olympic", după propria lui declarație, este o „chestiune de prestigiu", sau, mai crud, „o palmă dată lui Niarchos".

A simțit Niarchos palma respectivă ? Probabil că nu. Trecînd, cu sînge rece, peste propriile sale dramolete, drame și chiar tragedii familiale, Niarchos persevorează în exploatarea navigației maritime, cu vase de cel mai mare tonaj posibil. Închiderea Canalului de Suez, care a provocat atîtea dificultăți în schimburile comerciale internaționale și intercontinentale și, mai cu deosebire, în transporturile de „brut", cum se spune la bursă petrolului destinat marilor rafinării, i-a dat o cantitate uriașă de contracte pentru transporturile pe la Capul Bunei Speranțe.

Discret, cu foarte puțină publicitate, Niarchos și-a continuat politica de expansiune în transporturile maritime, cîrpind societățile fictive din America Centrală cu noi firme, spectrale, din Liberia și din alte țări și țărișoare ospitaliere pentru capitalurile în căutare de refugii antifiscale. Firma lui centrală „Niarchos Ltd." cu sediul la Londra, Park Street 41–43, este o extrem de venerabilă societate-snob, directorii ei nu stau de vorbă cu nimeni, secretarii și secretarele sînt, în permanență, de acord că „Mister Niarchos" ori, de preferință, „Commander Stavros" nu se știe unde se află. Desigur, mesajul ce-i va fi lăsat va fi transmis, imediat, la misterioasa adresă a armatorului, dar el nu primește vizite, decît ale persoanelor pe care le invită.

De cînd s-a despărțit de Livanos, Stavros Niarchos a evoluat cu ideea fixă a „concernului independent". A trecut foarte greu prin „noua tendință" a construcțiilor navale, anume vapoarele pregătite pentru transporturi „colective" de mărfuri, ambalate direct la fabrici sau la depozitele de vînzări „en-gros". Vapoarele „containere" au dat o lovitură grea flotei lui Niarchos, nu pentru că ar fi absorbit vreo cotă prea mare din mărfurile transportabile, ci pentru că au contribuit la reglementarea mai corectă a navlurilor. Din zi în zi au scăzut navlosirile „pe tocmeală", încărcăturile de mărfuri inavuabile, transporturile de contrabandă, menite să evite vămile și să se strecoare fără taxe.

În timpul celui de al șaptelea deceniu, armatorul Niarchos a avut necazuri nu numai cu navlosirea și conteinerele, ci și cu viața lui personală. S-a despărțit de Eugenia Livanos, a avut și el unele dispute cu fosta lui soție, pe chestiuni de bani, nu pe tema copiilor, ca Onassis. Eugenia a fost fermă : copiii erau ai ei și ai ei au rămas. Niarchos, la drept vorbind, s-a și dezinteresat de chestiune. El era antrenat într-o extravagantă idilă, mai mult mondenă decît sentimentală, cu sportiva moștenitoare a lui Henry Ford, anume Charlotte Ford, fiica lui Henry Ford II.

Cariera maritală a lui Niarchos a fost cît se poate de agitată. În 1930, abia promovat ofițer de marină militară, s-a căsătorit cu Elena Sporidis, fata amiralului care-l comanda. Mariajul a durat exact 13 luni și s-a terminat fără dificultăți, din cauza unei evidente incompatibilități de caracter. Opt ani a stat marinarul solitar, pînă s-a întîlnit cu văduva unui diplomat, Melpomene Capparis. Dragostea lor a fost, pare-se, fulgerătoare, dar tot atît de rapidă a fost și despărțirea, argumentul juridic al divorțului fiind, întocmai ca în primul caz, nepotrivirea de caracter.

Mai departe știm : Eugenia și jumătate din flota lui Livanos, de unde a început goana lui Niarchos după milioane. Apariția Charlottei Ford în viața armatorului a fost, după cum au declarat amîndoi partenerii acestei ciudate aventuri, „un act reciproc de inexplicabilă nebunie". Cînd s-a anunțat divorțul lui Niarchos de Eugenia și apropiata lui căsătorie cu Charlotte Ford, Aristotele Onassis era pe punctul de a face o criză de astenie. Și el divorțase de Tina Livanos. Și el își edificase averea pe temelia acelui mariaj convențional. Acum își căuta o soție „din lumea bună", și cum „bună" pentru Onassis era sinonim cu bogată, femeia pe care și-o dorea se numea... Charlotte Ford.

Toată cronica mondenă, toate revistele occidentale de cocteiluri și de scandaluri se ocupau de Charlotte. Tînăra americancă arăta un dispreț ostentativ față de toate convențiile poziției sale sociale. Umbla îmbrăcată cîte o lună sau două cu aceeași rochie, nu se farda, nu trecea niciodată pe la coafor, nu se preocupa de mese, intra în casele cunoștințelor sale cînd îi venea bine și nu-i trecea prin minte să se scuze. Tatăl ei, succesorul lui Ford I, ducea el însuși o viață foarte puțin conformistă, evolua printre căsătorii de scurtă durată și – în orice caz – nu acorda nici o atenție celor ce-i relatau despre aventurile fiice sale. Renta ei era asigurată și depusă la una din marile bănci. Restul devenea fără importanță, în lumea lor.

(Va urma)

ПРАВДА
MOSCOVA

PE O BAZĂ TRAINICĂ

Pe aeroportul Orly, la încheierea vizitei făcute în Franța de către Leonid Brejnev, secretar general al C. C. al P.C.U.S., la invitația președintelui Georges Pompidou

CONDUCÎNDU-L pe secretarul general al C.C. al P.C.U.S., L. I. Brejnev, la aeroport, președintele Pompidou a spus : „Noi, francezii, avem o expresie foarte potrivită, pe care o folosim atunci cînd ne luăm rămas bun de la prieteni : La revedere !" L. I. Brejnev i-a răspuns pe același ton prietenesc : „Iar noi, rușii, avem o expresie și mai bună : La revedere grabnică !". Și ei și-au strîns mîna cu putere.

Acest rămas bun prietenesc ilustrează cel mai bine atmosfera în care s-a încheiat întîlnirea.

L. I. Brejnev a petrecut mai puțin de 48 de ore la Rambouillet, dar fiecare oră a convorbirilor și întîlnirilor lui a fost impregnată la maximum cu un profund conținut politic. Iar atunci cînd observatorii trag primele concluzii despre rezultatele întîlnirii sovieto-franceze la nivel înalt, cu toate deosebirile ce există între pozițiile lor, ei sînt de acord asupra unui fapt : principalul element care caracterizează convorbirile desfășurate este exprimat cu cea mai mare precizie în cuvintele lui L. I. Brejnev, rostite la dineul oficial oferit la Rambouillet în onoarea lui de președintele Franței :

„Într-o etapă de cotitură cum este aceasta, sînt deosebit de evidente actualitatea și rodnicia pașilor întreprinși de Uniunea Sovietică și de Franța care, de comun acord, și-au îndreptat eforturile spre realizarea destinderii, colaborării și păcii. Relațiile noastre au devenit un bun exemplu. Am dorit să subliniez acest lucru tocmai aici, la Paris, deoarece după părerea noastră, intensificarea colaborării sovieto-franceze rămîne un model de coexistență pașnică, de stabilire a unor relații de prietenie și bună-vecinătate între două mari state care aparțin unor sisteme sociale diferite".

În aceste zile, la Paris se subliniază ritmul înalt de dezvoltare a colaborării multilaterale sovieto-franceze. S-au intensificat întîlnirile dintre conducătorii celor două țări, iar acest lucru dobîndește o deosebită importanță în contextul schimbărilor dinamice care au loc pe planeta noastră. Acum, cînd se extind și se consolidează relațiile dintre multe state care aparțin unor sisteme sociale diferite, cînd se întreprind căutări active pentru soluționarea celor mai importante probleme care stau în fața lumii întregi, experiența acumulată și dezvoltarea constructivă în continuare a relațiilor sovieto-franceze joacă un rol deosebit de important.

Acest lucru este valabil în primul rînd pentru Europa. A început rezolvarea multor probleme care ani îndelungați păreau fără soluție. Se înfăptuiesc, una după alta, acțiuni politice importante, care contribuie la slăbirea încordării internaționale.

Trecerea de la era confruntării la era reglementării problemelor internaționale complexe pe calea convorbirilor devine reală, iar acest lucru a fost confirmat în mod elocvent de către rezultatele vizitei secretarului general al C.C. al P.C.U.S., L. I. Brejnev, în S.U.A. Vorbind despre aceste rezultate, L. I. Brejnev, în cuvîntarea sa rostită la Rambouillet, la 26 iunie, a subliniat însemnătatea deosebită a acordului de preîntîmpinare a unui război nuclear, semnat zilele acestea între U.R.S.S. și S.U.A.

Întîlnirea de la Rambouillet a avut loc în ajunul conferinței general-europene, pentru pregătirea căreia U.R.S.S. și Franța au consacrat eforturi constructive atît de mari. Este firesc, de aceea, ca în cursul convorbirilor o mare atenție să fi fost acordată problemelor europene. Și opinia publică franceză manifestă un interes particular pentru aceste probleme.

După cum ne-au relatat cercuri franceze bine informate, problema pregătirii conferinței general-europene a fost discutată detaliat la întîlnirea dintre A. A. Gromîko, ministrul afacerilor externe al U.R.S.S., și M. Jobert, ministrul afacerilor externe al Franței. De ambele părți a fost exprimată satisfacția față de mersul lucrărilor pregătitoare, care au putut fi încheiate într-un termen relativ scurt, dacă ținem seama de volumul mare de muncă. A fost exprimată, de asemenea, satisfacția în legătură cu colaborarea care s-a manifestat în cursul consultărilor de la Helsinki din partea reprezentanților țărilor europene, în special de colaborarea dintre reprezentanții U.R.S.S. și Franței, cu scopul de a se realiza un progres de fiecare dată cînd se iveau unele dificultăți. În legătură cu aceasta, după cum ne-a informat un reprezentant francez, ambele părți manifestă optimism în ce privește perspectivele conferinței general-europene.

Reflectînd asupra perspectivelor pe care le deschide în fața Europei conferința de la Helsinki, mulți comentatori citează cu mare interes declarația lui L. I. Brejnev cu privire la faptul că elementul principal este că participanții la conferință vor arunca parcă o privire în viitorul continentului nostru, vor trasa căile de dezvoltare a relațiilor dintre statele interesate în condițiile coexistenței pașnice. Aceasta este cu adevărat o sarcină istorică. A o rezolva înseamnă a oferi un exemplu de o mare importanță internațională.

Directorul departamentului pentru probleme economice și financiare al M.A.E. al Franței, președintele părții franceze în „mica comisie" mixtă franco-sovietică, dl Brunet, declara corespondentului „Pravdei" : „Sînt convins că actuala întîlnire dintre secretarul general al C.C. al P.C.U.S. și președintele Franței va contribui la dezvoltarea în continuare a relațiilor economice dintre U.R.S.S. și Franța".

Aici este evidențiată din nou deosebita importanță a colaborării franco-sovietice în domeniul politic, în interesul întăririi păcii și securității. Ziarul „L'Humanité" scria : „Există un spațiu uriaș cu adevărat pentru colaborarea franco-sovietică în folosul păcii. În special acum, cînd coexistența pașnică apare ca unica bază de dorit a relațiilor internaționale".

Convorbirile sovieto-franceze în probleme ale relațiilor bilaterale și în probleme cruciale ale politicii internaționale, în special europene, vor contribui, fără îndoială, la dezvoltarea colaborării constructive dintre țările noastre.

Întîlnirea la nivel înalt de la Rambouillet a demonstrat caracterul constant al colaborării dintre U.R.S.S. și Franța, trăinicia și profunzimea prieteniei dintre popoarele sovietic și francez.

J. Jukov
V. Sedih

Le Monde
PARIS

SAIGON — TEROAREA CONTINUĂ

DOI AMERICANI, Jane și David Barton, au lucrat, timp de doi ani, în spitalele din provincia Quang Ngai, în centrul Vietnamului de sud. În acest sector, ca și în celelalte, încetarea focului și acordurile confirmate de conferința internațională de la Paris nu au schimbat cîtuși de puțin viața populației aflată sub controlul regimului de la Saigon: închisorile sînt pline, polițiștii continuă să tortureze. Iată mărturia lui Jane și David Barton.

De la acordurile de încetarea focului, guvernul de la Saigon continuă să dețină, să aresteze, să interogheze, să tortureze un mare număr de civili din provincia Quang Ngai. În prezent, în provincie există aproximativ 2 500 deținuți politici. La centrul de interogatorii al provinciei, numărul lor este de peste

1 000; o mie se află în închisoarea din orașul Quang Ngai și alte sute în cele opt centre de detențiune districtuale. Timp de doi ani, am întîlnit sute de deținuți. Nu am văzut niciodată un singur deținut care să fi fost arestat pentru o crimă de drept comun. Deținuții din Quang Ngai poartă plăcuțe cu numele lor și numărul lor matricol; deseori pe plăcuțe sînt înscrise cuvintele : „deținut politic". Cel puțin 90 la sută dintre ei sînt deținuți politici și nu prizonieri de război.

De la acordurile din ianuarie, numărul deținuților a rămas constant. Majoritatea persoanelor arestate înainte de ianuarie nu au fost puse în libertate. Un exemplu: Phan Thi Thi, o femeie de 67 de ani, a fost întemnițată la 17 noiembrie 1972 în districtul Mo Duc, fiindcă transporta un kilogram de orez într-o zonă considerată „nesigură". A fost dusă la cartierul general al poliției din Mo Duc, interogată, bătută, torturată. A fost atinsă la creier și, în prezent, este paralizată pe jumătate de corp. Prima oară cînd am văzut-o, în pavilionul deținuților din spital, era întinsă, goală, pe foi de carton. Era foarte slăbită, cîntărea vreo 35 de kilograme, nu era în stare să se miște și era hrănită de ceilalți deținuți. (Deținuții spitalizați sînt puși în lanțuri). După semnarea acordurilor, poliția a readus-o în capitala districtului pentru a o interoga în continuare, deși era paralizată și abia putea să vorbească. După cele repetate, am reușit s-o „transferăm temporar" la spitalul din Quang Ngai, dar la 14 aprilie, cînd starea sănătății ei devenise atît de gravă încît fusese transportată într-un pavilion de îngrijire intensivă, poliția a refuzat s-o pună în libertate. Phan Thi Thi continuă să fie întemnițată.

Acesta este, de asemenea, cazul unor femei arestate de mult mai multă vreme. Huynh Thi Tuyet, o femeie de 36 de ani, a fost arestată în martie 1967. Spune că a fost ridicată împreună cu alte sătence de către armată, în apropiere de satul ei, în districtul Son Tinh. Mulți alți țărani au fost puși în libertate, deoarece soldații se săturaseră să supravegheze grupul de „prizonieri", dar, spune ea, împreună cu 18 persoane, printre care un băiețaș de 7 ani și un bărbat de 59 de ani, a fost dusă în închisoarea din Quang Ngai; de atunci a rămas acolo, fără să știe ce acuzație i se aduce. Medicul american Margory Nelson a examinat-o de mai multe ori. Huynh Thi Tuyet continuă să se considere drept o prizonieră uitată și care poate să rămînă astfel încă multă vreme. Sînt și alte numeroase cazuri.

Autoritățile au obiceiul să ducă pe „suspecți" de la centrul de detențiune la centrul de interogatorii, o clădire situată în mijlocul complexului penitenciar; acolo sînt interogați, deseori torturați; situația nu s-a schimbat cu nimic începînd din ianuarie. Am reușit să constatăm acest lucru datorită unor examene medicale, unor interviuri, unor mărturii directe ale deținuților, precum și datorită unor radiografii și fotografii. Phan Thi Nguyet, o femeie de 19 ani, se afla la centrul de interogatorii și în închisoare cu șase luni înainte de încheierea acordurilor. Poliția voia să știe dacă tatăl ei, plecat în R.D. Vietnam pe cînd Phan Thi Nguyet avea 9 ani, a comunicat cu ea de cînd a început să circule zvonuri că el s-ar fi înapoiat în Vietnamul de sud. Nguyet a fost torturată de opt ori înainte de acorduri; după semnarea lor, a fost readusă din închisoare la centrul de interogatorii, unde a fost torturată cu electricitate, a fost obligată să înghită apă cu săpun și a fost bătută de patru ori între 2 februarie și 23 martie. Sistemul ei nervos a avut de suferit și are piciorul stîng paralizat.

Mai multe persoane arestate după încetarea focului ne relatează povestea lor. La 6 martie, în pavilionul deținuților din spital, am cunoscut o femeie, Nguyen Thi Sanh. Corpul ei era umflat pretutindeni și avea urme negre și vinete ; era imobilizată în pat, cu ochii inflamați, aproape închiși. Este originară din Duc My, district din Mo Duc. Cu patru zile înainte, plecase de acasă la cîmp; șeful satului a oprit-o, acuzînd-o că vrea să intre în contact cu soldați din armata Guvernului Revoluționar Provizoriu. La centrul districtual, a fost crunt bătută și apoi trimisă la centrul de interogatorii provincial, dar a ajuns acolo într-o asemenea stare încît a fost internată în spital. În prezent, se află la centrul de interogatorii din Quang Ngai.

Lam este un băiețaș de 12 ani. A fost arestat după încetarea focului și trimis la centrul de interogatorii. Cînd a fost prins de poliție, avea în buzunar două fiole de penicilină; a fost acuzat că duce medicamente trupelor G.R.P. În prezent, continuă să rămînă la centrul de interogatorii; totuși, autoritățile știu că tatăl lui este infirmier la spitalul din Quang Ngai; acesta a declarat poliției că Lam ducea penicilina unei mătuși bolnave.

Loc are 17 ani și este student. A fost arestat de poliția militară și închis la centrul de interogatorii provincial. Totuși, actele sale de identitate erau în ordine și el este prea tînăr pentru a fi luat în armată. Poliția i-a cerut să aleagă între înrolare sau rămînerea lui la centrul de interogatorii timp de un an, pînă în momentul în care va împlini vîrsta de recrutare. Toate aceste fapte s-au petrecut după încetarea focului.

Începînd din ianuarie, guvernul de la Saigon nu a dat dovadă cîtuși de puțin de spirit de reconciliere. Sărbătorile Tet (Anul Nou vietnamez) aveau loc după semnarea acordurilor. Autoritățile guvernamentale din Quang Ngai și-au arătat clar intențiile în instrucțiunile publicate cu privire la petrecerile de familie. Camioane prevăzute cu megafoane au anunțat locuitorilor că, în cazul în care membrii familiilor lor care lucrează pentru G.R.P. încearcă să se înapoieze acasă pentru sărbători, vecinii sînt obligați să-i omoare în bătăi.

Poliția și armata au luat măsuri severe pentru a controla în mod strict și limita deplasările populației. Într-adevăr, se pare că în cazul în care libertatea circulației ar fi restabilită concomitent cu libertățile democratice, o mare majoritate a populației provinciei ar opta pentru G.R.P. Încă o dată prin megafoane montate pe camioane, zecile de mii de refugiați din capitala provinciei și din împrejurimi au fost anunțați că este interzis, sub pedeapsa de a fi uciși prin împușcare, să plece pe pămînturile și la căminele lor.

■

La 1 mai, Nguyen Qui, un bătrîn de 74 de ani, surd și aproape orb, a fost arestat și întemnițat la centrul de detențiune din Son Tinh. Am aflat acest lucru printr-o persoană care lucrează la spital. Locuința sa se afla în regiunea My Lai (locul vestitului masacru săvîrșit de americani); în urmă cu aproape un an, în această regiune se desfășurau lupte. Împreună cu nepoata sa, în vîrstă de 10 ani, el s-a refugiat pe insula Ly Son. Ulterior, a hotărît să se întoarcă pe continent și să facă o vizită unor prieteni în lagărul de refugiați din regiunea My Lai. Lagărul este alcătuit din corturi instalate într-o zonă nisipoasă a rîului Tra Khuc, exact în afara orașului Quang Ngai. La sosire, a fost arestat de poliție, care nu a crezut relatarea lui; poliția l-a luat, lăsînd singură, în lagăr, pe nepoata lui, care plîngea. Prieteni ai bătrînului au venit să ne roage să-l ajutăm. Șeful „poliției speciale" (specializată de fapt în torturi) din districtul Son Tinh a declarat că bătrînul constituie un pericol potențial, deoarece rămăsese poate într-o zonă trecută sub controlul G.R.P. Deși avea acte de identitate valabile și lucrase în trecut pentru guvern, era necesar să fie interogat. Am avut nevoie de patru săptămîni de eforturi permanente pentru a obține punerea lui în libertate.

De la încetarea focului, la centrul de „reabilitare" al spitalului din provincie au sosit mai mulți răniți decît anul trecut în perioada corespunzătoare. Majoritatea rănilor au fost atribuite obuzelor artileriei saigoneze, schimburilor de focuri și minelor. De la încetarea focului, am auzit aproape în fiecare seară artileria guvernamentală.

Liem este o fetiță de 12 ani, originară din Mo Duc; Phong este un băiețaș de 10 ani, originar din Son Tinh; amîndoi sînt paralizați, deoarece au fost atinși de obuze căzute în apropiere de locuințele lor, într-o noapte de februarie. Le Nam are 50 de ani; a trebuit să i se amputeze piciorul drept deasupra genunghiului. La 24 februarie, lucra pe cîmpul lui de orez, situat la mai multe sute de metri de un drapel al G.R.P. cînd un

O permanență pe străzile Saigonului : patrule înarmate

elicopter al armatei saigoneze a tras asupra lui de mai multe ori. La 7 februarie, un om de 60 de ani, pe nume Vinh, a ieşit în zorii zilei din lagărul de refugiaţi din districtul Binh Son pentru a cultiva cartofi. Amîndouă picioarele i-au fost smulse de explozia unei mine pusă în ajun de armata guvernamentală. La 15 februarie, Buoi, un băiat de 14 ani, şi-a pierdut piciorul stîng de la genunchi în jos în urma exploziei unei grenade.

Am primit, de asemenea, comunicări din partea unor persoane venite din peninsula Batangan care au fost silite, cu ţeava puştii în piept, să transporte un steag al G.R.P. Din fericire, de data aceasta terenul nu era minat, dar soldaţii saigonezi au spus oamenilor că îi folosesc drept detectoare de mine. Istoria ne-a fost relatată de Tran Lam, în vîrstă de 57 de ani, originar din Phu Quy. Incidentul, ne-a spus el, s-a petrecut la 27 martie. Tran Lam mergea pe atunci de la tîrgul din Binh Son spre Binh Duc. A spus soldaţilor că este un om vîrstnic şi nu vrea să moară; soldaţii au izbucnit în rîs şi au spus că ei sînt tineri şi el va trebui să moară în locul lor.

Sperăm că încetarea focului va fi respectată, că toţi deţinuţii vor fi puşi în libertate, că vietnamezii se vor putea reîntoarce pe pămînturile strămoşilor lor. Cînd măcelul va înceta, cînd deţinuţii vor fi eliberaţi, cînd ţăranii se vor înapoia la căminele lor, vietnamezii vor avea, în sfîrşit, posibilitatea să hotărască în mod liber soarta ţării lor.

A. T. A.

AGENŢIA TELEGRAFICĂ ALBANEZĂ

INDUSTRIA ALBANEZĂ SE DEZVOLTĂ MULTILATERAL

ULTIMELE cincinale au constituit o perioadă de dezvoltare multilaterală a industriei albaneze. Poporul albanez a ridicat în această perioadă un număr de întreprinderi noi şi moderne, cum sînt centrala hidroelectrică „Mao Tzedun" şi centrala termică de la Fieri, uzina de superfosfaţi, nitrat de amoniu şi sodă, uzina de prelucrare a petrolului, uzina „Traktori", uzina de instrumente, combinatul de textile de la Berat, combinatul de tricotaje de la Korcea, uzina de fontă şi de rafinare a cuprului şi fabrica de cabluri electrice, două mari fabrici de ciment, fabricile de îmbogăţire a cromului, fabricile de uleiuri, de hîrtie, sticlă, mase plastice, lămpi electrice ş.a. În acest fel, Albania a fost transformată dintr-o ţară cu industrie de extracţie, uşoară şi alimentară, într-o ţară cu multe ramuri industriale. În patru luni, industria ţării realizează astăzi întreaga producţie a anului 1960.

Trebuie reamintite, de asemenea, ritmurile ridicate de dezvoltare. În timpul celui de-al patrulea cincinal, producţia a crescut într-un ritm mediu de 12,9 la sută. În cadrul industrializării ţării se acordă o deosebită grijă dezvoltării industriei mijloacelor de producţie, în scopul asigurării unei sporiri rapide a producţiei socialiste lărgite şi creşterii continue a bunăstării poporului. Astfel, în 1970 producţia mijloacelor de producţie reprezenta 56,6 la sută din producţia globală industrială — faţă de numai 49,1 la sută în 1960.

Ca urmare a industrializării socialiste a ţării, s-a schimbat şi structura exportului. Dacă, în trecut, Albania exporta produse zootehnice şi minereuri, în prezent 60 la sută din volumul exportului îl constituie mărfurile industrializate şi semiindustrializate.

Urmînd calea fixată de Congresul al VI-lea al Partidului Muncii din Albania, pentru construirea bazei tehnico-materiale a socialismului şi transformarea Albaniei dintr-o ţară agricolă într-o ţară industrial-agrară în cursul celui de-al cincilea cincinal, circa 66 la sută din volumul total al investiţiilor capitale vor fi realizate în sectorul industriei, ceea ce echivalează cu suma investiţiilor capitale efectuate în cele patru cincinale dintre 1951—1970. Dacă se calculează numai investiţiile ce vor fi realizate pentru completarea construcţiei Combinatului metalurgic şi centralei hidroelectrice de la Fierza — se constată că acestea sînt egale cu toate investiţiile realizate în cursul primului cincinal. Se construiesc asemenea obiective în special în industria grea, care, din punctul de vedere al nivelului tehnic, proceselor tehnologice şi proporţiei producţiei, vor ridica industria Albaniei la un nivel superior. Ca urmare a construirii Combinatului metalurgic, cea mai mare construcţie industrială ridicată pînă în prezent, Albania va dispune de diverse tipuri de produse de oţel şi de alte articole care vor contribui la dezvoltarea ulterioară a industriei construcţiilor de maşini, ca şi a industriei mecanice. Astfel, construirea uzinei de tratare completă a petrolului oferă posibilitatea producerii de carburanţi de înaltă calitate, gaze lichefiate, cocs de petrol, creînd, în acelaşi timp, condiţiile dezvoltării unei noi ramuri a industriei — industria petrochimică. Acestea sînt numai două dintre cele 270 obiective economice şi social-culturale care vor fi construite pînă la sfîrşitul celui de-al cincilea cincinal. În 1975, producţia globală industrială va creşte cu 61—66 la sută faţă de 1970. Altfel spus, producţia industrială a unui singur an — anul 1975 — va fi cu 12 la sută mai mare decît cea realizată în cel de-al doilea cincinal (1956—1960). În 1975, producţia industrială va reprezenta mai mult de 61 la sută din producţia globală industrială şi agricolă a ţării.

Aspect de la combinatul de tricotaje de la Korcea

LE FIGARO

PARIS

SPANIA: NOUA GENERAŢIE TEHNOCRATĂ

FĂRĂ îndoială, departe de Madrid este greu să-ţi închipui cum arată o ceremonie de trecere a puterilor ministeriale în Spania. La 13 iunie, de pildă, Lopez Rodo, şeful clanului tehnocraţilor, transmitea portofoliul Planului de dezvoltare tînărului său succesor, Cruz Martinez Esteruelas, în vîrstă de 41 de ani, catalan ca şi el, considerat „falangist", dar strîns legat de marea finanţă şi preşedintele în exerciţiu al fundaţiei „Juan March". Scena se desfăşura în cadrul foarte puţin oficial al unei săli de expoziţii situate lîngă preşedinţia guvernului şi ale cărei porţi, larg deschise spre aristocratica stradă Castellana, nu erau în mod practic păzite.

Fireşte, se poate nega că în cadrul cercurilor conducătoare spaniole are loc o confruntare între două curente antagoniste, unul îndreptat spre viitorul european, iar celălalt cramponîndu-se cu îndîrjire de vechea formulă a „cruciadei naţionaliste". Între ele, sciziunea cea mai evidentă este aceea a generalilor. Participarea sau neparticiparea la războiul civil rămîne — în ciuda etichetelor pseudopolitice puse din comoditate pe profilul lor

de pregătire și de carieră — adevărata prăpastie care îi desparte.

Lopez Rodo nu avea decît 16 ani în 1936. Cruz Martinez Esteruelas avea pe atunci 4 ani. Acesta din urmă intenționează să se delimiteze față de un anumit conservatorism liberal care constituia marca predecesorului său. Totuși, în privința multor puncte fundamentale interesînd viitorul Spaniei, noul ministru al Planului este foarte probabil, mai apropiat de Lopez Rodo decît, de pildă, de Fernandez Miranda, vicepreședinte al guvernului, și el falangist moderat, dar fost combatant în rîndurile franchismului.

Culoarea politică a guvernului ales de amiralul Carrero Blanco trebuie considerată ținînd seama de aceste nuanțe. Este un guvern a cărui medie de vîrstă e, de altfel, cea mai mică pe care a avut-o pînă în prezent un cabinet spaniol. În ciuda acestor rezerve, este de netăgăduit că noul guvern oglindește preocuparea de a pune pe linie elementele cele mai „proeuropene".

Plecarea de la Ministerul Afacerilor Externe a lui Lopez Bravo, omul deschiderii spre Răsărit și al inițiativelor îndrăznețe, a constituit, evident, elementul cel mai marcant al crizei. Lopez Rodo, care îi urmează, va continua să propună străinătății — fără îndoială în mod mai discret — imaginea unei Spanii proiectată spre viitor și în continuare candidată la Piața comună. În sfîrșit, doi noi miniștrii ultrafranchiști completează cotitura spre dreapta a amiralului. Este vorba de Ruiz Jarabo, în vîrstă de 71 de ani, a cărui primă preocupare la Ministerul Justiției este de a înăbuși protestele avocaților, și Arias Navarro, un polițist de 65 de ani, un „dur" printre „duri".

Într-adevăr, Lopez Rodo era considerat de multă vreme deja drept conducătorul evoluției organice a regimului. Legăturile sale foarte strînse cu amiralul, care îl introdusese pe culoarele puterii și operațiunile pe care amîndoi le desfășuraseră în comun — legea de succesiune în 1967, desemnarea prințului Juan Carlos drept moștenitor al tronului cu titlul de succesor al lui Franco, guvernul „tehnocrat" din 1969, vocația recunoscută anul trecut lui Carrero Blanco, vicepreședinte, de a deveni automat președintele guvernului atunci cînd se va deschide succesiunea șefului statului — confirmau viziunea unui cuplu solid stabilit, deși cam ciudat dat fiind faimoasa „prăpastie" dintre generații și mentalitățile foarte diferite ale celor doi parteneri.

Marea surpriză a ultimelor evenimente a fost deci, firește, nu promovarea amiralului în fruntea unui guvern pe care l-ar fi condus în orice caz într-o zi, ci faptul că Lopez Rodo a fost ținut în mod evident de o parte de hotărîrile esențiale privind remanierea guvernamentală. Într-adevăr, el se afla la Paris, împreună cu Lopez Bravo care prezida reuniunea miniștrilor din Consiliul O.C.D.E., atunci cînd Consiliul Regatului a fost convocat în mod inopinat la 6 iunie. Înapoierea sa imediată la Madrid nu ar fi putut să schimbe cu nimic situația. Carrero Blanco își alesese deja miniștrii. Loialitatea sa necondiționată față de Franco l-a obligat totdeauna să urmeze curba evoluției treptate a generalului. Azi, atitudinea sa răspunde mai mult decît probabil propriei dorințe a lui Franco de a pune pentru cîtva timp capăt presupunerilor prea îndrăznețe ale oamenilor care ar dori să trăiască prematur „perioada post-franchistă".

Philippe Nourry

PROFIL

FRANÇOIS MITTERRAND

prim-secretar al Partidului Socialist Francez

Reales de recentul congres de la Grenoble (22—24 iunie) prim-secretar al P.S.F., François Mitterrand a devenit, în ultimii ani, una din personalitățile urmărite cu atenție de observatorii vieții politice franceze. Mai cu seamă de la alegerile prezidențiale din 1965, cînd, candidat unic al stîngii, a pus în balotaj pe generalul de Gaulle, iar la al doilea tur — cînd de Gaulle a fost reales președinte — a obținut 44,8 la sută din voturile exprimate.

Născut în 1916 la Jarnac (departamentul Charente), este al cincilea din cei opt copii ai unui fost șef de gară. Liceul, la Angoulême, apoi, la Paris, studiile universitare : drept, litere, științe politice. Proaspăt licențiat, își începe în 1938 serviciul militar ; izbucnirea războiului îl găsește în armată. Rănit în 1940 lîngă Verdun, este făcut prizonier. Trei tentative de evadare : două ratează, a treia (decembrie 1941) reușește.

Întors în Franța, găsește de lucru într-un serviciu pentru ajutorarea prizonierilor, unde, sub această etichetă oficială, se desfășoară și alte activități : organizare de evadări și de primire a evadaților, confecționare de acte false etc. Pe această cale intră Mitterrand în Rezistență ; ceva mai tîrziu, cînd demisionează din serviciul oficial, el intră într-un fel de semi-ilegalitate, fiind, pe de o parte François Mitterrand, vicepreședinte al unei asociații private numite „Centre de într-ajutorare a prizonierilor de război", pe de altă parte un anumit „Morland", organizator al unei rețele de rezistență.

În anii de după Eliberare, orientările lui îl situează în zona de centru a evantaiului politic. Într-un deceniu (1947—1957), perioadele în care este secretar de stat sau ministru — în unsprezece guverne, la departamente atît de deosebite ca acela al foștilor combatanți sau al informațiilor, al teritoriilor de peste mare sau al problemelor europene, al internelor sau al justiției — însumează șase ani. Deplasarea spre stînga începe din 1956, cînd candidează în alegerile legislative pe o listă U.D.S.R. (Uniunea democratică și de apărare republicană : radicali, diverși centru-stînga) și se dezvoltă treptat pînă la succesul pe care îl reprezintă pentru stînga balotajul din 1965. În climatul astfel creat se naște F.G.D.S. (Federația stîngii democratice și socialiste : socialiști, radicali, cluburile grupate în Convenția instituțiilor republicane) prezidată de Mitterrand. Urmează, în 1968, momentul important al Declarației comune a Partidului Comunist și a F.G.D.S. În 1971, Congresul de la Epinay decide fuziunea Partidului socialist cu Convenția instituțiilor republicane condusă de François Mitterrand, iar acesta devine primul secretar al noului P.S.F. astfel creat. În vara anului 1972 este lansat de P.C.F. și P.S.F. documentul care a devenit Programul comun de guvernămînt al stîngii.

François Mitterrand este deputat al departamentului Nièvre din 1946 pînă azi, aproape fără întrerupere (a existat doar un hiatus de cinci luni în 1958, în momentul venirii la putere a generalului de Gaulle).

Primirea de către Edward Gierek, prim secretar al C.C. al P.M.U.P., a cancelarului Austriei, Bruno Kreisky, aflat într-o vizită oficială în Polonia

POSTA REDACTIEI

Președintele Republicii Chile

Traian Stancu, Hunedoara. În Chile, potrivit Constituției, președintele statului deține și funcția de șef al guvernului, dispunînd de competențe extrem de largi, care îi permit să guverneze chiar fără a avea de partea sa majoritatea parlamentară. În același timp, președintelui îi revine și funcția de comandant suprem al armatei, el putînd să decreteze starea de urgență, starea de asediu sau starea de război. Parlamentul nu poate adopta nici o lege fără aprobarea președintelui țării. De asemenea, guvernul nu este dator să dea socoteală parlamentului de activitatea sa. În perioada mandatului prezidențial, președintele poate, o singură dată, dizolva parlamentul și decreta noi alegeri. La 4 septembrie 1970, cu prilejul ultimelor alegeri prezidențiale (care au loc în Chile la fiecare 6 ani), victoria a revenit candidatului Frontului unit al forțelor de stînga — „Unidad Popular", dr. Salvador Allende Gossens. El a obținut peste un milion de voturi, respectiv 36,4 procente, învingînd cu o majoritate relativă pe candidatul Partidului Creștin-Democrat și pe cel prezentat de extrema dreaptă. La 4 noiembrie 1970, Salvador Allende a preluat, în mod oficial, funcția de președinte al Republicii Chile.

„D. O. M." și „T. O. M."

Vlad Șofletea, București. „Departamentele de peste mare" (D.O.M.) ale Franței — insula La Réunion, Martinica, Guadelupa și Guyana — au un regim identic cu acela al tuturor departamentelor franceze : sarcinile administrative revin prefectului (numit de guvern) și unui consiliu general (ales) care se întrunește de două ori pe an în sesiune ordinară.

Tot sub administrație franceză, dar cu o arie mai largă de răspunderi locale, se află așa-numitele „teritorii de peste mare". (T.O.M.). Acestea sînt : insulele **Saint-Pierre și Miquelon** în Oceanul Atlantic, aproape de coasta nord-americană ; **Teritorul francez al populațiilor Afar și Issa,** pe coasta răsăriteană a Africii (avînd drept capitală Djibouti, la răscrucea marilor itinerarii maritime) ; micul arhipelag **Wallis și Futuna** din Oceanul Pacific, între insulele Samoa și insulele Fidji ; tot în Oceanul Pacific, **Noua-Caledonie** și **Polinesia franceză** (alcătuită dintr-o serie de mici arhipelaguri, la rîndul lor constituite din grupuri de insule mărunte — insulele Marchize, insulele Societății, insulele Touamotou-Gambier, insulele Australe — plus mica insulă Clipperton). Între coasta răsăriteană a Africii și nordul Madagascarului, **Comorele** (insulele Marea Comoră, Anjouan, Mobeli și Mayotte) ar urma, potrivit unui acord încheiat la 16 iunie la Paris, să-și dobîndească treptat, într-un termen de maximum cinci ani, independența. Poate și **Noile Hebride** din Oceanul Pacific, unde actualul condominium franco-britanic constituie un fel de curiozitate juridică. Tot în categoria „teritoriilor de peste mare" intră **Pămînturile australe și antarctice franceze** (T.A.A.F.) din care fac parte insulele Crozet, Noul Amsterdam, Sfîntul Paul, Kerguelen și Pămîntul Adélie. În numărul trecut ați făcut probabil singur rectificarea care se impunea : titlul impropriu sub care a apărut răspunsul la două din întrebările dumneavoastră se datorează faptului că și cel de mai sus figura inițial în continuare ; din pricina abundenței de materie am fost nevoiți să-l amînăm, dar — deficiență tehnică — am omis să înlocuim titlul.

Horea Ioanid, Pitești. La sfîrșitul anului 1972, tonajul flotei comerciale din întreaga lume a atins 266,3 milioane TDW, pe primul loc situîndu-se Liberia, cu o flotă comercială de 55,4 milioane TDW, urmată de Japonia (34,9 milioane), Marea Britanie (28,6 milioane), Norvegia (23,5 milioane), U.R.S.S. și Grecia. În rîndul țărilor capitaliste se remarcă o tendință în creștere de înregistrare a navelor sub pavilion străin, îndeosebi sub pavilionul unor state cu o legislație maritimă comercială avantajoasă sub raportul impozitelor percepute (de exemplu, Liberia). În 1950, tonajul flotei comerciale din lume era de 84,6 milioane, iar în 1971 de 247,2 milioane TDW.

Sergiu Tofan, Galați ; Iahim Lauraș, Focșani; I. Ionescu, București. Aveți dreptate. Regretăm eroarea strecurată. Publicăm mai jos scrisoarea cititorului **George N. Ionescu** din București privind gradul de rubedenie dintre prinții europeni.

„Moștenitorul tronului Marii Britanii este Charles Philip Arthur George *(curent se utilizează numai primul prenume), născut în 1948. Prinț de* Galles *(prințul Galilor) titlu pe care din 1284 îl primește numai prințul moștenitor, bărbat. Prințul* Charles *este fiul lui* Philip, *prinț de Edinbourg și al lui* Elizabeth II, *regina Marii Britanii. Soțul reginei, care nu poate fi prinț moștenitor, înainte de căsătorie, purta și titlul de* Philip de Grecia. *El este fiul prințului* Andrei de Grecia *și al lui* Alice, *prințesă de* Battenberg. *Prințul* Andrei *a fost fiul regelui* George *I al Greciei* (1863—1913). *Regele* George I *a fost fiul regelui* Christian IX *al* Danemarcei *(1863—1906).* Constantin I, *bunicul fostului rege al Greciei* Constantin II, *și* Andrei, *bunicul prințului* Charles, *au fost frați, fiii lui* George I *al* Greciei. *Înrudirea între casele regale este așa de strînsă că este greu a găsi un prinț european care să nu fie înrudit cu altul. Un exemplu în plus în cazul de față:* Alexandra de Danemarca, *fica regelui* Christian IX *și deci sora regelui* George I *al* Greciei *(bunicul prințului* Philip*), a fost căsătorită cu regele* Eduard VII *al Marii Britanii (bunicul reginei* Elizabeth II), *ceea ce înseamnă că și regina este verișoara soțului său..."*

Tudorel Niță, București. În fotografie : Helmut Kohl, noul președinte (în față), și Reiner Barzel, fostul președinte al U.C.D. din R.F.G.

Guverne de centru-stînga

Lidia Revitea, Craiova. Ce este centrul-stînga italian am încercat să vă explicăm în nr. 27/1973 al revistei. Din lipsă de spațiu, nu am putut publica lista solicitată a guvernelor de centru-stînga. V-o prezentăm mai jos. **A treia legislatură :** 21.II.1962—6.V.1963 al III-lea guvern Fanfani tripartit DC, PSDI, PRI, de centru-stînga, sprijinit din exterior de PSI. **A patra legislatură :** 21.V.1963-5.XI.1963 primul guvern Leone, monocolor DC, „de așteptare" ; 4.XII.1963—26.VI.1964 primul guvern Moro, cvadripartit de centru-stînga ; 22.VII. 1964—21.I.1966 al II-lea guvern Moro, cvadripartit, de centru-stînga ; 23.II.1966—5.VI.1968 al III-lea guvern Moro, cvadripartit, de centru-stînga. **A cincea legislatură :** 24.VI.1968—19.XI.1968 al II-lea guvern Leone, monocolor DC, „de așteptare" ; 12.XII.1968—5.VII. 1969 primul guvern Rumor, tripartit de centru-stînga (tripartit pentru că la 30.X.1966 PSI și PSDI se reunificaseră); 5.VII.1969—7.II.1970 al II-lea guvern Rumor, monocolor DC; 27.III.1970—5.I.1972 al III-lea guvern Rumor, cvadripartit, de centru-stînga ; 6.VIII.1970—15.I.1972 guvernul Colombo, cvadripartit, de centru-stînga; 17.II.1972—26.II.1972 primul guvern Andreotti, monocolor DC (deoarece Senatul nu-i acordă votul de încredere, președintele Giovanni Leone dizolvă parlamentul. La 7 mai 1972 — alegeri generale). Se

POSTA REDACTIEI

încheie „deceniul centruluistînga". Guvernul cel mai lung al III-lea guvern Moro — 834 de zile ; criza cea mai lungă: cea dintre demisia primului guvern Andreotti și formarea celui de-al II-lea guvern Andreotti (de centru, după alegerile de la 7 mai 1972) — 122 de zile.

Spania : dialog biserică - stat

Nicolae Ionescu, București. Biserica și statul spaniol sînt pe cale să reînnoade dialogul întrerupt de cîteva luni. Cardinalul Vicente Enrique y Tarancon, arhiepiscop al Madridului și președintele Conferinței episcopale spaniole, ar fi adresat — potrivit cercurilor apropiate de arhiepiscop — chiar în ziua formării noului guvern (11 iunie a.c.), o scrisoare premierului Luis Carrero Blanco, în care sublinia că este gata să „dialogheze" cu noul cabinet. Se pare că amiralul Carrero Blanco ar fi răspuns pozitiv ofertei cardinalului. Scrisori asemănătoare au fost adresate și noului ministru al afacerilor externe, Laureano Lopez Rodo, precum și noului ministru al justiției, de care depind și problemele religioase, Francisco Ruiz Jarabo. Și aceștia ar fi „favorabili dialogului". Relațiile dintre biserică și stat, dificile în ultimii ani din cauza atitudinii critice a anumitor prelați față de regim, erau în impas de cîteva luni : guvernul spaniol răspunsese prin tăcere documentului asupra bisericii și comunității politice adoptat în ianuarie 1973 de Conferința episcopală, document în care episcopii cereau o revizuire a concordatului din 1953 dintre Madrid și Vatican, precum și o independență reciprocă a tronului și altarului, într-un spirit de loială colaborare. În cercurile bisericești informate se afirmă chiar că relațiile dintre Vatican și Madrid au traversat o fază dificilă de la ultima vizită pe care i-a făcut-o Papei, în ianuarie 1973, Gregorio Lopez Bravo, pe atunci ministru de externe. Suveranul pontif — afirmă aceleași cercuri — n-ar fi apreciat criticile formulate de șeful diplomației spaniole față de anumiți episcopi. Declarația noului guvern spaniol subliniind necesitatea „unei independențe reciproce a bisericii și statului" și a unei „loiale colaborări" între cei doi piloni ai regimului a fost primită favorabil de episcopia Madridului, devenită, sub conducerea cardinalului Tarancon, centrul director al vieții religioase a țării. Compoziția noului guvern este un motiv de speranță pentru cei care urmăresc — alături de cardinalul Tarancon — evoluțiile spre independență ale bisericii spaniole. „Mai mulți miniștri — se afirmă în aceste cercuri — consideră că statul ar trebui să renunțe la dreptul său de imixtiune". Acest privilegiu, recunoscut de Concordatul din 1953, permite statului spaniol să intervină direct în alegerea noilor episcopi : nici unul din ei nu poate fi numit la conducerea unei dioceze fără acordul guvernului. În cercurile sus-amintite se așteaptă acum „concretizarea" acestei „voințe de dialog" exprimată de noul guvern. Prima problemă ce urmează a fi reglementată este aceea a celor cinci episcopii rămase vacante după ultimele numiri episcopale : Gerona, Cadiz, Teruel, Avila și Zamora.

Nicolae Raiciu, comuna 6 Martie, jud. Tulcea. După cum probabil ați remarcat, am ținut seama de propunerea dv.: în numărul 27 din 28 iunie 1973 am publicat la rubrica „Profil" biografia lui Gheorghios Papadopoulos, președintele Republicii Grecia.

Virginia Leu, Sibiu. 1) Înaintea experienței americano-sovietice din 1975, Uniunea Sovietică va trimite stații locuite în spațiu — a declarat recent, unui grup de corespondenți americani, generalul Vladimir Șatalov, șeful programului spațial sovietic.

2) Publicăm mai jos fotografia proiectului tandemului cosmic sovieto-american „Soiuz-Apollo", prezentat la ultimul Salon internațional de aeronautică de la „Le Bourget".

Mișcarea Panafricană a Tineretului

Mihai Stoenescu, Medgidia. Mișcarea Panafricană a Tineretului este o organizație cu caracter continental, care reunește 40 de organizații de tineret din Africa. Creată în 1962, Mișcarea Panafricană a Tineretului și-a propus, ca principal obiectiv, să unească rîndurile tineretului african în lupta împotriva colonialismului, neocolonialismului și rasismului și, totodată, să contribuie activ la rezolvarea problemelor dezvoltării pe continent. Organul suprem al Mișcării este Congresul, care alege Comitetul executiv, în care sînt reprezentate 15 organizații de tineret. Secretariatul general al Mișcării Panafricane a Tineretului își are sediul la Alger.

Ștefan Stănescu, comuna Mînăstirea, jud. Ilfov ; Pavel Anghelescu, Ploiești. Și confecția bărbătească britanică va adopta sistemul metric : „Clothing Manufacturers Federation" (70 la sută din producția britanică de costume, pantaloni, haine-sport și pardesie) a cerut la 26 iunie întreprinderilor sale să adopte sistemul modern. Într-o primă etapă, a cărei durată n-a fost precizată, veșmintele, deși confecționate în continuare potrivit măsurilor „imperiale", vor purta alături de etichetele tradiționale și echivalentele metrice. Toate confecțiile livrate magazinelor pînă la 30 iunie 1974 urmează să poarte aceste două etichete. Se preconizează ca, în cîțiva ani, după ce clientela se va fi obișnuit cu sistemul metric, să se ajungă la desființarea etichetelor „imperiale".

Vasile Georgescu, București. Completăm răspunsul din numărul trecut cu imaginile stemelor Greciei. În ordine : stema monarhiei — valabilă pînă la 21 aprilie 1967, stema din perioada cuprinsă între 21 aprilie 1967 și proclamarea celei de a III-a republici și stema actuală a Republicii Grecia.

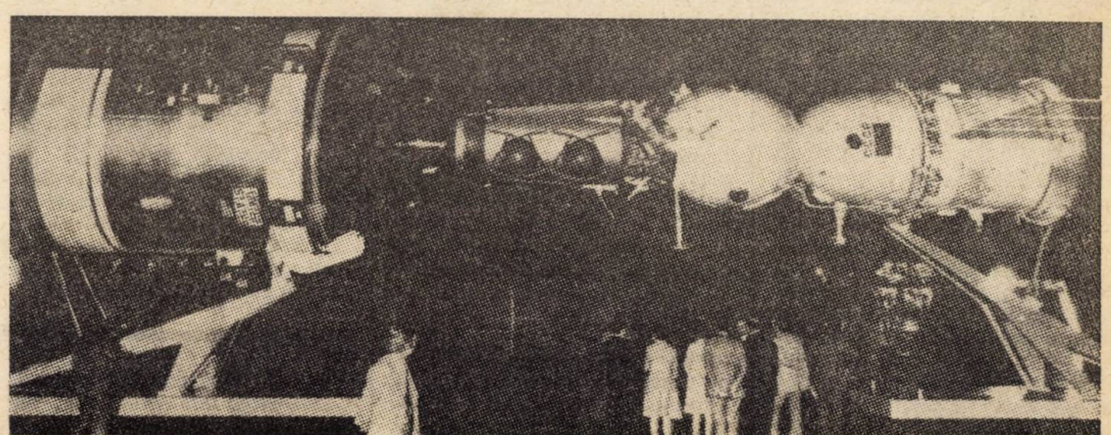

POSTA REDACȚIEI

„Lufthansa" contra „Concorde"

Octav Popescu, Cluj. „Concorde", pentru care „Lufthansa" n-a nutrit niciodată sentimente prea calde, n-a reușit, în ciuda calităților sale tehnice, să cucerească compania aeriană vest-germană. Așadar, necazurile supersonicului franco-britanic continuă. „Avionul nu ne convine pentru rațiuni pur economice" — a declarat recent la Frankfurt, în fața presei franceze de specialitate, președintele companiei, dr. Herbert Culmann. „Lufthansa" avea trei opțiuni asupra aparatului franco-britanic pînă în momentul suprimării acestui sistem de pre-comandă (februarie a.c.), cauzată de renunțarea în lanț a marilor companii americane. Sumele vărsate sub formă de cauțiune au fost rambursate de către constructori companiei „Lufthansa" ca și celorlalte companii care n-au mai trecut la comenzi ferme. Spre sfîrșitul anului, British Aircraft Corporation și L'Aérospatiale Franțaise vor supune companiei vest-germane rezultatele zborurilor de încercare ale aparatului. „Avionul va fi atunci studiat — declară dr. Culmann — dar problemele noastre vis-à-vis de transportul supersonic diferă de cele ale societăților Air France și BOAC care au comandat aparate «Concorde» anul trecut. Astfel, pe liniile Atlanticului de nord unde aceste două societăți vor folosi pentru început avionul, noi va trebui să efectuăm o oră de zbor suplimentar la viteze subsonice pentru survolarea teritoriilor dintre Frankfurt și Marea Nordului. Credem că situația actuală va evolua și că, în viitor, transportul supersonic va fi la ordinea zilei. Vom avea nevoie atunci, neîndoios, de aparate mai mari decît cel franco-britanic". Nu aceeași este situația Airbus-ului (în fotografie). „Lufthansa" a comandat trei care-i vor fi livrate în 1975—76 și-și estimează de pe acum nevoile pentru 1980 la 18—20 aparate.

Clauza națiunii celei mai favorizate

Puiu Șaramet, Galați. 1) Clauza națiunii celei mai favorizate reprezintă o prevedere într-un acord internațional în baza căreia un stat consimte să acorde unui alt stat avantajele pe care le-a acordat sau ar putea să le acorde oricărui alt stat. Cu toate că clauza națiunii celei mai favorizate a suferit, mai ales în ultimii ani, unele modificări sau adaptări, ea rămîne în continuare una din regulile de bază ce asigură dezvoltarea normală a schimburilor comerciale internaționale. Clauza națiunii celei mai favorizate constituie principiul fundamental al Acordului general pentru tarife și comerț (G.A.T.T.). Potrivit unui studiu publicat în 1972 de Secretariatul G.A.T.T., în 1970, schimburile comerciale în regimul națiunii celei mai favorizate au constituit 3/4 din comerțul țărilor membre. Dar să vedem cum este formulată această clauză în articolul I al G.A.T.T. „Toate avantajele, favorurile, privilegiile sau imunitățile acordate de către o parte contractantă unui produs originar din sau destinat oricărei alte țări vor fi extinse imediat și necondiționat la orice produs similar originar din sau destinat teritoriului tuturor celorlalte părți contractante. Această dispoziție privește taxele vamale și impunerile de orice natură percepute la import sau la export sau cu ocazia importului ori exportului, ca și cele care afectează transferurile internaționale de fonduri afectate pentru reglementarea importurilor sau exporturilor, modul de percepere a acestor taxe și impuneri, ansamblul reglementărilor și al formalităților aferente importurilor sau exporturilor, ca și toate problemele care fac obiectul paragrafelor 2 și 4 ale art. III". (Este vorba de taxe și alte impuneri interne, reglementările privind vînzarea, punerea în vînzare, cumpărarea, transportul, distribuția și utilizarea produselor). Amănunte puteți găsi în nr. 9/1973 al revistei noastre la rubrica, „Răspundem cititorilor", pag. 19.

2) România, ca participant cu drepturi depline la activitatea G.A.T.T., beneficiază de tratamentul conform clauzei națiunii celei mai favorizate. De asemenea, România, ca țară în curs de dezvoltare, a cerut tuturor țărilor dezvoltate din punct de vedere economic înscrierea ei pe lista beneficiarilor de preferințe. Pentru a înțelege mai bine regimul preferințelor, consultați articolul recomandat mai sus.

3) În ce privește devalorizarea dolarului, vă recomandăm articolele din „Lumea" nr. 8 și 9/1973.

Florin Coman, București. 1) Comisia juridică a Senatului american a aprobat, săptămîna trecută, numirea lui Clarence Kelley, șeful poliției din Kansas City, în postul de director al Biroului Federal de Investigații (F.B.I.). Kelley a fost numit la 8 iunie de către președintele Nixon pentru a-l înlocui pe Edgar Hoover, decedat în mai 1972. După moartea lui Hoover, președintele S.U.A. îl numise ca director interimar al F.B.I.-ului pe Patrick Gray care a demisionat la 28 aprilie. După demisia lui Gray, interimatul l-a asigurat William Ruckelshaus, fostul director al agenției pentru protecția mediului înconjurător.

2) Pînă acum nu s-a anunțat nimic oficial. Se pare, totuși, că guvernul israelian l-ar fi contactat pe Kurt Waldheim, secretarul general al O.N.U., pentru a pune la punct un eventual turneu al acestuia în Israel. Deși data n-a fost fixată, din surse provenind din cercurile politice israeliene, se consideră că vizita ar putea avea loc spre jumătatea lunii iulie. De altfel, cotidianul „Haaretz", comentînd aceste surse, precizează scopul vizitei, privită ca un mijloc de informare asupra problemelor din regiune și nu ca o „misiune specială" sau ca o „alternativă la misiunea Jarring".

Ioana Negreanu, București. Observația dv. este justă. Vă mulțumim pentru sesizare.

Romeo Marinescu, Rîmnicu-Vîlcea. După cum am mai anunțat, R.P. Albania nu a participat la consultările de la Helsinki.

Anton Pascu, Suceava. Industria siderurgică chineză și-a îndeplinit planul de stat pe anul 1972. Producția de oțel s-a ridicat la 23 milioane tone, cu 9,5 la sută mai mult decît cea realizată în anul 1971, iar producția de laminate și fontă a depășit cu 10 și, respectiv, 12 la sută pe cea a anului precedent.

Traian Caramatescu, comuna Ostrovul Mare, jud. Mehedinți. 1) Nu dispunem de date privind legăturile de rudenie pe care ni le-ați solicitat.

2) Vă rugăm să revedeți colecția revistei noastre. Articolele pe care le-am publicat din 1963 încoace privind familia Kennedy conțin și răspunsul pe care îl căutați.

Vlad Stan, Alba Iulia. Vă sugerăm să vă adresați revistei „Tribuna României".

Radu Grigore, str. Brăilei, nr. 29, ap. 2, Galați oferă celor interesați colecția revistei „Lumea" pe anii 1963—1972.

LUMEA

săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

Redactor-șef
Ion Cârje

Redacția și administrația: București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.10. Internațional 18.52.63 și 18.53.55.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Abonamentele pentru străinătate: prin întreprinderea „ROMPRESFILATELIA" — serv. Import-Export Presă — București, Calea Griviței nr. 64—66, P.O.B. — 2001.

C.P.C.S.

FABRICA DE RULMENȚI
BÎRLAD

livrează:

Rulmenți radiali și axiali cu bile
Rulmenți oscilanți cu role butoi
Rulmenți radiali cu role cilindrice
Rulmenți de construcție specială

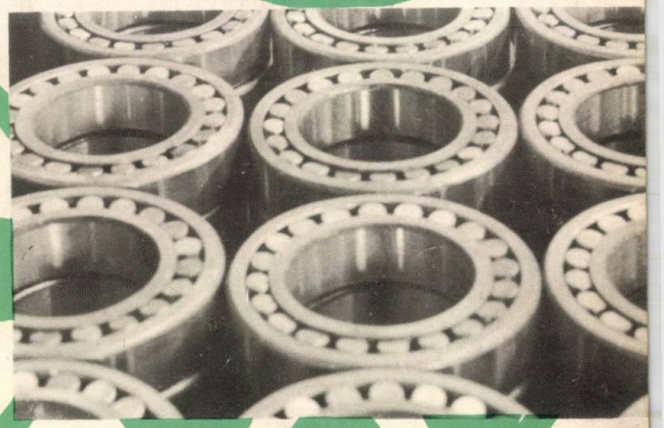

Lei 2

siguranţă, rezistenţă, stabilitate, eleganţă,
calităţi pe care le întrunesc maşinile

DACIA 1300

realizate de întreprinderea autoturisme Piteşti

LUMEA

Nr. 29 12 iulie 1973

VIZITA PREȘEDINTELUI REPUBLICII POPULARE CONGO, MARIEN N'GOUABI

SUCCESUL PRIMEI FAZE A CONFERINȚEI EUROPENE

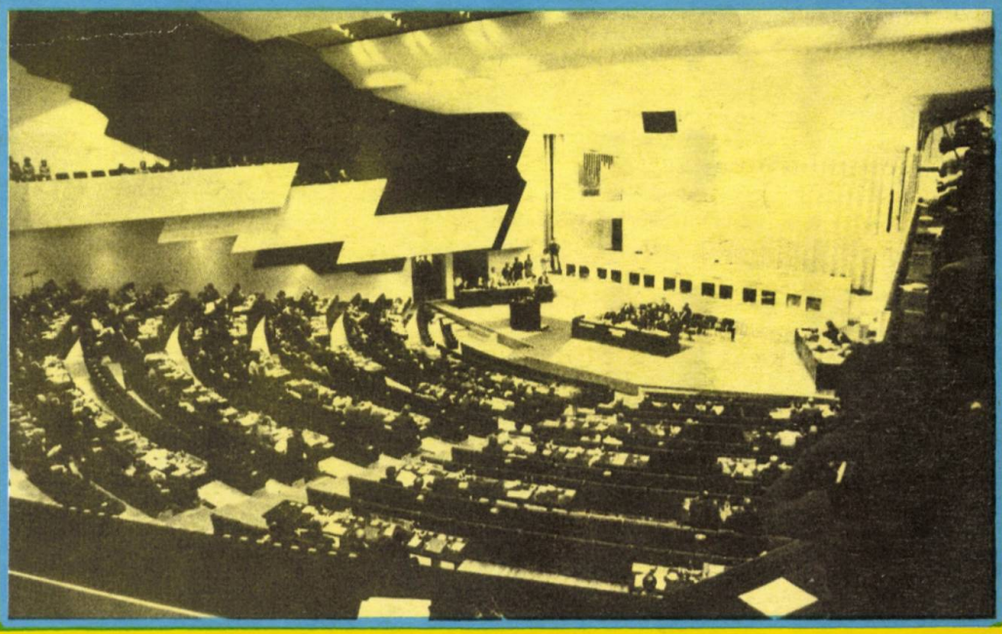

Corespondențe din:

BELGRAD ● ROMA
MONTEVIDEO
GENEVA ● TOKIO

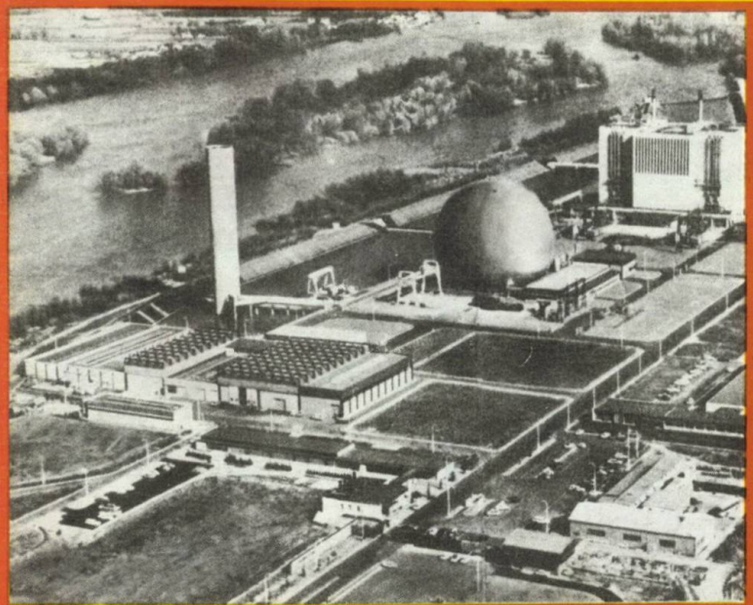

reportaj pe glob

FRANȚA

Popasuri printre secole

Skylab I și II

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, s-a întîlnit cu tovarășul Ali Yata, secretar general al Partidului Eliberării și Socialismului din Maroc

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit delegația Mișcării Sindicale Revoluționare din Cehoslovacia, condusă de tovarășul Karel Hoffmann

Președintele Nicolae Ceaușescu l-a primit pe James Keogh, directorul Agenției de presă și informații a S.U.A. — U.S.I.A.

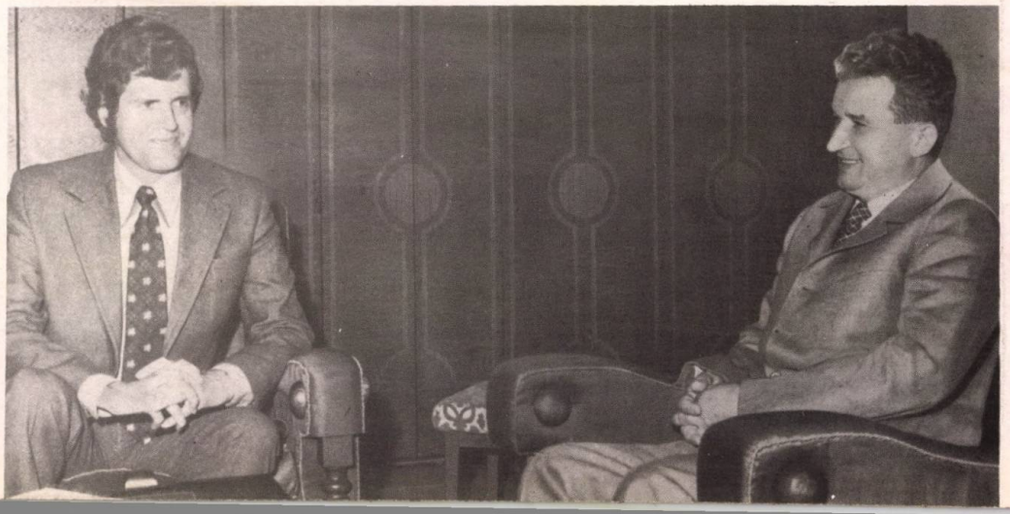

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, l-a primit pe tovarășul Ragnar Arnalds, președinte al Partidului Alianța Populară din Islanda

LUMEA

29 (507)

12 iulie 1973

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

Vizita președintelui Republicii Populare Congo, Marien N'Gouabi. Dumitru Constantin 2

Helsinki. Un succes semnificativ pe calea întăririi înțelegerii și colaborării general-europene. Radu Pascal 4

Legătura indisolubilă dintre aspectele politice și militare ale securității în Europa. Convorbire cu Virgil Constantinescu 7

Belgrad. Conlucrare fructuoasă între România și Iugoslavia. Simion Morcovescu 9

Roma. Al patrulea cabinet Rumor. Radu Bogdan 10

Montevideo. Guvernul și militarii. Valentin Păunescu 10

Geneva. ECOSOC-55. Corneliu Vlad 11

Tokio. Semnificația alegerilor municipale. Florea Țuiu 12

Beirut. După 88 de zile... Crăciun Ionescu 13

Dezvoltarea comerțului exterior al Republicii Populare Mongole. G. Urtnasan 14

Al Sawra. Barajul de pe Eufrat. Crăciun Ionescu 15

INTERVIUL NOSTRU

Walter Scheel, ministrul de externe al R.F. Germania 8

REPORTAJ PE GLOB

De la Mont-Saint-Michel la Chartres. Florica Șelmaru 16

RĂSPUNDEM CITITORILOR

Portugalia. „Spiritul de la Aveiro". O. Valentin 18

Bombardamentele S.U.A. asupra Cambodgiei și veto-ul prezidențial. Mihai Matei 19

ÎN LUMEA ȘTIINȚEI

Skylab 027. Raymond Cartier 20

1 000 + 1 22–23

SERIAL

Duelul armatorilor (5). Mircea Grigorescu 24

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

Informations Economiques, Jeune Afrique, El Moudjahid, L'Unità 26–29

PROFIL

Marien N'Gouabi, președintele C.C. al Partidului Congolez al Muncii, președintele Republicii Congo, șef al statului 29

POȘTA REDACȚIEI 30–32

SAPTAMINA

4 — 10 iulie

Miercuri

La Helsinki, poziția României față de problemele securității europene este expusă, conform mandatului încredințat de conducerea de partid și de stat, în cuvîntarea ministrului de externe George Macovescu.

În Iugoslavia sînt sărbătorite „Ziua luptătorului" și a 30-a aniversare a bătăliei de pe rîul Sutieska. **Președintele Tito** rostește o cuvîntare, evocînd momentul istoric aniversat și referindu-se la probleme actuale ale Iugoslaviei.

În suburbia pariziană La Celle Saint-Cloud — **o nouă reuniune în cadrul consultărilor celor două părți sud-vietnameze.**

Joi

Lovitură de stat în Ruanda. Comunicatul, anunțînd demiterea lui Grégoire Kayibanda — președinte încă din 1961 —, este semnat de comandantul Gărzii Naționale, generalul Habyalimana Juvenal. În calitate de președinte al organismului suprem nou creat, „Comitetul pentru pace și unitate", generalul Habyalimana adresează un apel la unitate națională, anunțînd intenția Ruandei de a menține relații bune cu vecinii, cu țările membre ale O.U.A. și cu toate țările care militează pentru libertate și pace internațională.

Vineri

Se anunță încheierea unui **acord comercial și de plăți între guvernele R.P. Chineze și R.F. Germania,** primul de la stabilirea relațiilor diplomatice.

Sîmbătă

Se încheie, la Helsinki, prima fază a Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa. Comunicatul dat publicității anunță întrunirea la Geneva, la 29 august, a comitetului de coordonare care va pregăti organizarea celei de-a doua faze, programată, tot la Geneva, la 18 septembrie 1973.

La Roma, premierul desemnat Mariano Rumor comunică lista noului **guvern de centru-stînga,** punîndu-se capăt crizei declanșate la 12 iunie, prin demisia guvernului Andreotti.

Duminică

William Rogers sosește la Praga într-o scurtă vizită oficială. În afara întrevederilor cu personalități cehoslovace, programul vizitei prevede **semnarea unei convenții consulare.**

Curtea Supremă a Pakistanului își dă asentimentul pentru ca președintele Bhutto să ceară Adunării Naționale aprobarea pentru **recunoașterea Republicii Bangladesh** (lucrările Adunării Naționale încep luni). În aceleași zile se află la Dacca (Bangladesh) — pentru a pregăti o nouă rundă de convorbiri indo-pakistaneze — P. N. Haksar, trimis special al primului ministru indian, Indira Gandhi. După întrevederi între Haksar și ministrul de externe al Republicii Bangladesh, Kamal Hussein, surse oficioase arată că rămîne în atenție **eventualitatea unui schimb de prizonieri și de persoane civile între Pakistan, India și Bangladesh.**

Se anunță că **Argentina se va alătura grupului celor 59 de țări nealiniate.**

Luni

Delegația Partidului celor ce Muncesc din Vietnam și a guvernului R.D. Vietnam sosește la Moscova.

Este anunțată componența noului guvern libanez, condus de **Takieddine Solh** (22 miniștri).

Președintele Nixon îl primește, la San Clemente, **pe șeful biroului de legătură al R.P. Chineze în S.U.A.** Vizita este efectuată la invitația guvernului american.

Marți

Sosește la București președintele Comitetului Central al Partidului Congolez al Muncii, președintele Republicii Populare Congo, șef al statului, comandant Marien N'Gouabi, împreună cu tovarășa Celine N'Gouabi, care, la invitația președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și a tovarășei Elena Ceaușescu, fac o vizită oficială în țara noastră.

VIZITA ÎN ROMÂNIA A PREŞEDINTELUI R. P. CONGO, MARIEN N'GOUABI

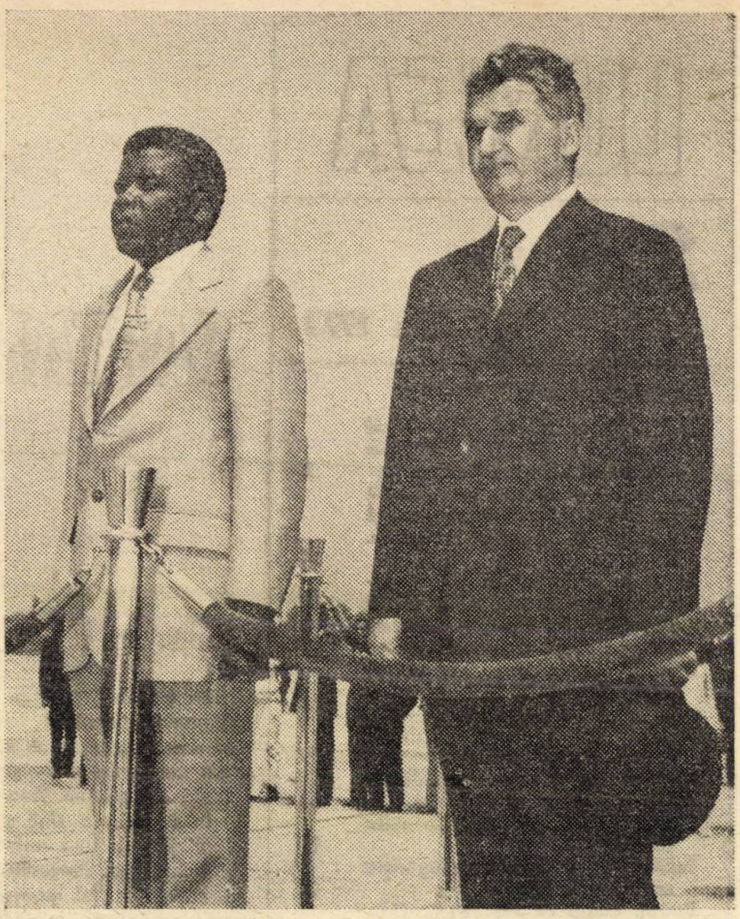

La sosire, pe aeroportul internaţional Otopeni

O nouă etapă în dezvoltarea şi întărirea colaborării româno-congoleze

Vizita întreprinsă în aceste zile în România de comandantul Marien N'Gouabi, preşedintele Comitetului Central al Partidului Congolez al Muncii, preşedinte al Republicii Populare Congo, şef al statului, se înscrie în contextul dezvoltării pe multiple planuri a relaţiilor româno-congoleze al căror prim moment de vîrf l-a constituit vizita oficială întreprinsă în R. P. Congo de tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu între 18—21 martie 1972. Atunci, cu prilejul călătoriei în Congo a conducătorului partidului şi statului nostru, al contactelor politice şi dialogului fructuos de la Brazzaville — s-au deschis noi şi bogate perspective relaţiilor dintre cele două ţări, partide şi popoare. În acest sens, documentele oficiale adoptate în timpul vizitei tovarăşului Nicolae Ceauşescu au creat un cadru propice pentru intensificarea pe multiple planuri a schimburilor româno-congoleze în domeniile economic, comercial, cultural, ştiinţific etc. După cum releva Declaraţia comună româno-congoleză, în timpul convorbirilor oficiale dintre preşedinţii Nicolae Ceauşescu şi Marien N'Gouabi, precum şi dintre oficialităţi române şi congoleze — convorbiri desfăşurate într-o atmosferă de prietenie şi cordialitate, într-un spirit de deplină înţelegere şi respect mutual — ambele părţi şi-au exprimat hotărîrea de a acţiona în continuare pentru realizarea unor noi obiective de cooperare, precum şi pentru dezvoltarea schimburilor comerciale dintre cele două ţări pe baze reciproc avantajoase, pentru întărirea prieteniei şi colaborării. S-a apreciat în acelaşi context că înfiinţarea de societăţi mixte în domenii de interes comun ar contribui la dezvoltarea eficientă a cooperării între cele două ţări.

Toţ la Brazzaville, tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşul Marien N'Gouabi, în timpul amplului schimb de păreri şi informaţii privind activitatea Partidului Comunist Român şi respectiv a Partidului Congolez al Muncii, au subliniat în mod deosebit dreptul fiecărui partid de a-şi elabora de sine stătător linia sa politică, pornind de la cerinţele legilor generale ale dezvoltării sociale şi bazîndu-se pe analiza ştiinţifică a particularităţilor fiecărei ţări, în vederea realizării problemelor pe plan naţional, corespunzător condiţiilor concrete în care îşi desfăşoară activitatea, aducîndu-şi şi în acest fel contribuţia la cauza internaţionalistă a luptei împotriva imperialismului, pentru pace şi socialism.

Avînd un asemenea caracter de lucru, cu rezultate fructuoase, vizita din martie 1972 a şefului statului român, prin perspectivele ample şi substanţiale pe care le-a deschis relaţiilor dintre România şi Congo a avut, aşa cum arătam, menirea de a constitui un moment de referinţă în evoluţia raporturilor româno-congoleze. Din această perspectivă, o sumară trecere în revistă a contactelor dintre România şi Congo pe perioada aprilie 1972—iulie 1973 permite constatarea că ele s-au intensificat şi diversificat avînd ca obiective esenţiale îndeplinirea sarcinilor stabilite cu ocazia întîlnirii de la Brazzaville dintre preşedinţii Nicolae Ceauşescu şi Marien N'Gouabi.

Între aceste contacte bilaterale se detaşează, desigur, lucrările celei de-a IV-a

sesiuni a Comisiei mixte de cooperare economică și tehnică româno-congoleză desfășurate la București în noiembrie 1972, în cadrul cărora a fost analizat stadiul îndeplinirii celor convenite cu prilejul sesiunii ținute în anul 1971 în Congo și s-au stabilit noi măsuri în vederea lărgirii și mai mult a cooperării economice și tehnice dintre cele două țări. Un alt eveniment — important prin contribuția la întărirea prieteniei dintre România și Congo, în interesul popoarelor român și congolez — l-a constituit vizita în țara noastră a lui Charles David Ganao, ministrul congolez al afacerilor externe. În timpul convorbirilor pe care le-a avut la București, miniștrii afacerilor externe ai României și statului Congo au subliniat că vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu în R. P. Congo și hotărîrile luate în comun cu comandantul Marien N'Gouabi au dat un puternic impuls relațiilor româno-congoleze și au creat condițiile cele mai favorabile pentru extinderea și consolidarea colaborării prietenești dintre cele două țări în numeroase domenii de interes reciproc. În acest sens, Comunicatul comun dat publicității releva că acordurile și înțelegerile încheiate constituie o bază trainică pentru dezvoltarea relațiilor bilaterale și reafirma dorința comună privind aprofundarea colaborării politice, economice, tehnico-științifice și culturale. De altfel, în această direcție există deja exemple apreciate în mod unanim ca pozitive. Astfel, la 30 decembrie 1971, la Brazzaville, în prezența președintelui Marien N'Gouabi și a altor personalități politice și reprezentanți ai vieții economice din capitala congoleză — a avut loc festivitatea punerii pietrei de fundație a primei uzine naționale de producție a țesăturilor sintetice a R. P. Congo — unul din obiectivele cooperării economice și tehnico-științifice româno-congoleze convenite în timpul vizitei efectuate anul trecut de tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Pe perioada amintită, cronica contactelor româno-congoleze mai consemnează printre altele : prezența în Congo a unei delegații a Partidului Comunist Român — august 1972, —, vizita la București a unei delegații militare a Republicii Populare Congo — aprilie 1973 —, cît și a unei delegații a Uniunii Tineretului Socialist Congolez — decembrie 1972. Apar astfel clar atît puternicul impuls dat relațiilor dintre România și Congo, dintre P.C.R. și P.C.M., de întîlnirea din aprilie 1972 a celor doi conducători de partid și de stat, cît și extinderea și aprofundarea contactelor dintre cele două țări.

Sub asemenea auspicii — favorabile extinderii și consolidării pe mai departe a colaborării prietenești dintre cele două țări și popoare — are loc vizita întreprinsă în aceste zile în țara noastră de comandantul Marien N'Gouabi, președintele Comitetului Central al Partidului Congolez al Muncii, președintele Republicii Populare Congo, șef al statului, și soția sa Celine N'Gouabi. Această a doua întîlnire dintre conducătorii celor două partide și state — tovarășii Nicolae Ceaușescu și Marien N'Gouabi — cît și contactele dintre membrii celor două delegații, prilejuiesc, cum este și firesc, o amplă trecere în revistă a înfăptuirilor și stadiului realizării celor convenite cu prilejul precedentei întîlniri, o informare reciprocă asupra activității Partidului Comunist Român și Partidului Congolez al Muncii, cît și o abordare detaliată a problemelor internaționale contemporane. Este în acest sens de relevat faptul că, la fel ca și în martie 1972, conducătorii României și statului Congo s-au întîlnit cu dorința comună de a dezvolta colaborarea reciproc avantajoasă pe multiple planuri, de a stabili noi direcții de dezvoltare a relațiilor româno-congoleze. Referindu-se la acest aspect, în toastul rostit la dineul oferit marți seara în onoarea tovarășului Marien N'Gouabi și a soției sale, Celine N'Gouabi, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta : **„Mă bucur, tovarășe președinte, că avem ocazia de a relua dialogul atît de util, început cu un an în urmă la Brazzaville, de a aborda împreună căile și posibilitățile de a dezvolta în continuare colaborarea româno-congoleză. Desigur, în ultimii ani s-a ajuns la o serie de înțelegeri și s-au înregistrat o serie de progrese în dezvoltarea relațiilor dintre țările noastre, dar consider că putem face mult mai mult pentru a pune în valoare posibilitățile mari care există în acest domeniu. Fără îndoială că dezvoltarea colaborării multilaterale este în interesul amîndurora țări și popoare și, totodată, corespunde intereselor tuturor popoarelor din Africa și din întreaga lume, cauzei generale a păcii și conlucrării fructuoase dintre națiuni".**

Locuitorii Capitalei salută cu deosebită căldură pe conducătorii celor două țări

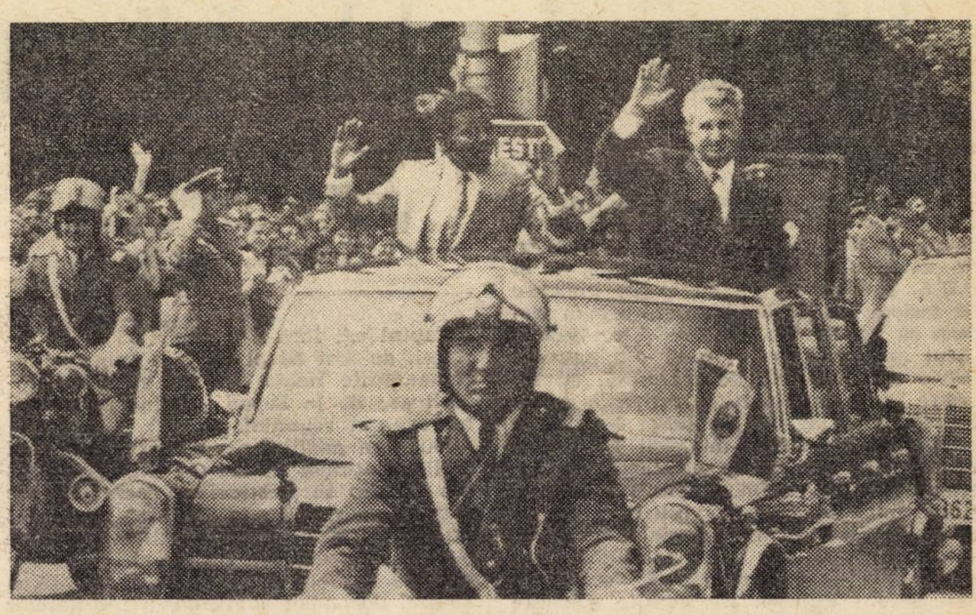

Caldă primire de-a lungul traseului

La rîndul său, conducătorul statului și Partidului Congolez, Marien N'Gouabi, declara în toastul său : **„Întocmai ca și dumneavoastră, mă bucur de prilejul care ne este oferit de a reînnoi dialogul fructuos pe care l-am început cu ocazia vizitei dumneavoastră la Brazzaville. Mă bucur, de asemenea, să constat că cooperarea ce s-a legat în mod atît de fericit între cele două țări ale noastre se traduce deja prin realizări concrete în domeniul economic, și, mai ales, pe plan cultural. Sînt convins că sîntem încă departe de a fi folosit toate posibilitățile existente pentru a dezvolta această cooperare și că în diferite domenii multe lucruri pot și trebuie să fie încă realizate. În această privință de altfel, modul nostru de a vedea este identic cu al dumneavoastră, ceea ce reprezintă manifestarea concretă a voinței noastre comune de a merge mereu înainte".**

Deși în momentul închiderii ediției noastre vizita în Republica Socialistă România a conducătorului partidului și statului congolez este în plină desfășurare, se poate afirma că ea va aduce o nouă și importantă contribuție la lărgirea cooperării reciproc avantajoase dintre România și Congo, la întărirea raporturilor de prietenie dintre cele două partide și popoare, precum și la cauza păcii și înțelegerii între națiunile lumii.

Dumitru Constantin

Clădirea care a adăpostit lucrările Conferinței

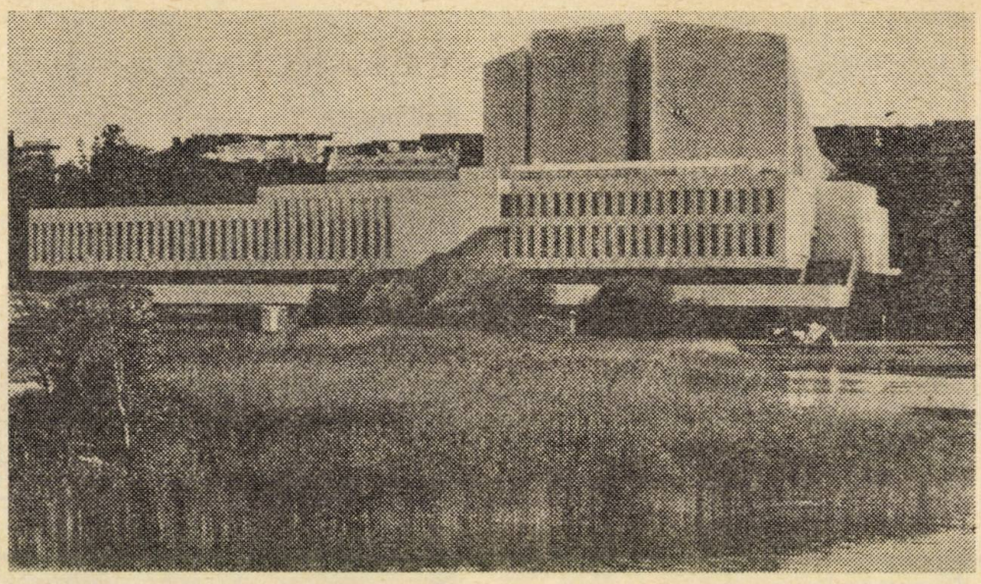

Helsinki 3-7 iulie 1973:

Prima fază a Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa

Un succes semnificativ pe calea întăririi înțelegerii și colaborării general-europene

Corespondență de la trimisul nostru special Radu Pascal

Conferința general-europeană și-a încheiat prima fază, la Helsinki. A durat 5 zile. Pentru pregătirea ei au fost necesare șase luni de negociert. La Helsinki, reuniți pentru prima oară, cei 33 miniștri de externe ai Europei și cei doi — ai S.U.A. și Canadei — au expus punctele de vedere ale țărilor lor despre cum trebuie să fie Europa viitoare și ce trebuie făcut pentru aceasta. Totul s-a petrecut într-o superbă sală de marmură, cu ferestre înalte, luminate de reflexele albastre ale unui lac. În ambianța sălii, de o austeritate modernă, miniștrii își țineau discursurile în ordinea prestabilită a înscrierii lor la cuvînt. Capitalele Europei și ale lumii înregistrau vorbele și chipurile oratorilor. În săli special amenajate, sute de ziariști — o adevărată industrie a informației — transmiteau și comentau idei despre Europa. Dezbaterile generale s-au desfășurat, în fiecare zi, în două reprize — dimineața și după-amiaza. Pauzele au fost relativ scurte. Ritmul alert a făcut ca expunerile în plen, începute marțea trecută, să se încheie vineri la prînz. Reuniunea propriu-zisă nu a luat însă sfîrșit decît sîmbătă, cînd s-a dat publicității un comunicat final. Miniștrii au căzut de acord ca, la 18 septembrie, să debuteze, la Geneva, faza a doua a conferinței — cea a experților — iar, înainte, la 29 august, să-și înceapă lucrările un comitet de coordonare în scopul de a reglementa o serie de probleme organizatorice și de a ordona pachetul de propuneri menite a fi discutate în viitoarea etapă a conferinței.

A fost o săptămînă în care capitala Finlandei a trăit într-o atmosferă febrilă. Finlandezii au știut să găzduiască, cu simpatie și naturalețe, delegațiile venite să discute despre Europa și destinele ei. Ospitalitatea finlandeză — precisă prin excelenta organizare a conferinței, firească prin felul deschis și fără deosebit protocol cu care era oferită, a creat o ambianță în care rigorile muncii ziaristice sau diplomatice și-au estompat obișnuitele asperități ; dialogul, schimbul de opinii și, în cele din urmă, înțelegerea, au marcat — aș putea spune — nota generală a acestei reuniuni unice prin manifestarea și semnificațiile ei.

Faptul că, încă din prima zi a conferinței, au fost adoptate, prin consens, recomandările finale ale consultărilor pregătitoare de la Dipoli, rămîne momentul marcant al reuniunii.

Nu vom analiza, acum, prevederile și ideile conținute în ele *(de altfel, aceasta am făcut-o în numerele precedente ale revistei noastre, iar în „Lumea" nr. 25 am publicat textul integral).* Altceva ni se pare, acum, deosebit de semnificativ. Vedem în aprobarea, de către conferință, a acestui document confirmarea rezultatelor la care s-a ajuns după șase luni de negocieri. Cu alte cuvinte, conferința a debutat de la o treaptă laborios pregătită. Și — ceea ce este, cel puțin, la fel de important — prin adoptarea documentului, au fost recunoscute virtuțile indispensabile ale spiritului de conlucrare, de găsire a soluțiilor optime, care a prevalat în etapa pregătitoare. Ceea ce, inițial, constituia o premisă a devenit acum o practică de lucru necesară. Conștiința că armonizarea punctelor de vedere este posibilă a imprimat reuniunii un pronunțat caracter constructiv. Platforma creată de recomandările finale este, desigur, suficient de largă pentru a cuprinde o multitudine de nuanțe și poziții ; are însă marea calitate de a marca, în acordul expres al participanților, direcțiile și obiectivele fundamentale ale conferinței. În același timp, documentul, prin mecanismul procedural acceptat, impune — putem afirma — o dinamică internă, stimulatoare de noi progrese în armonizarea diferitelor puncte de vedere.

Discursurile rostite, însăși desfășurarea dezbaterilor au dovedit această tendință. S-a consolidat un sentiment de certitudine în reușita conferinței, în posibilitatea de a se ajunge la hotăriri substanțiale pe calea unei reale edificări a securității europene. Înainte de toate, acest sentiment izvorăște, credem, din modalitatea democratică în care a evoluat reuniunea de la Helsinki, prin respectarea normelor atît de minuțios elaborate anterior. E de-ajuns să reamintim practica — originală pe plan internațional — care a consfințit sistemul de aprobare prin consens — normă care dă garanția respectării intereselor tuturor și ale fiecăruia în parte ; în același timp, se stimulează, prin aceasta, procesul de armonizare a pozițiilor cu posibilitatea ca, în deplină egalitate, fiecare participant să-și aducă întreaga sa contribuție. În al doilea rînd, vom sublinia din nou valoarea politică a principiului rotației care a adus, la conducerea ședințelor, mereu alți președinți. Și trebuie amintit că sentimentul de echitate generat de introducerea acestei reguli de procedură își are originea într-o inițiativă românească.

Se cuvine, de asemenea, evidențiat faptul că lucrările au avut un caracter deschis, desfășurîndu-se integral sub reflectoarele atenției generale, ceea ce a răspuns interesului viu al opiniei publice, mobilizînd încă și mai mult acest interes. Factor de influență pozitivă asupra desfășurării de pînă acum a conferinței, acțiunea popoarelor, a tuturor forțelor progresiste va putea, intensificîndu-se, să înrîurească favorabil și rezultatele etapelor următoare.

Nu am fi revenit asupra mecanismului de funcționare a conferinței dacă aceasta nu ar exprima o tendință și un obiectiv cu semnificații politice de anvergură ; nu ni se pare o simplă metaforă dacă am văzut în aula conferinței de la „Finlandia House" un laborator de reușită experimentare a ceea ce tind să fie și trebuie să fie relațiile între statele continentului nostru. Îndeplinită, această condiție politică și morală oferă un gir solid pentru buna desfășurare a succesului Conferinței general-europene.

■

După audierea a 35 de discursuri, o observație ni se pare că are darul de a defini o notă comună și o stare de spirit: s-au evitat alunecările oratorice, în favoarea unei prezentări clare și concrete a

COMUNICAT

asupra primei faze a Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa

1. Prima fază a Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa s-a desfășurat la Helsinki, între 3 și 7 iulie 1973. Potrivit acordului intervenit anterior, această fază a Conferinței s-a ținut la nivelul miniștrilor afacerilor externe.

2. Participă la Conferință următoarele state : R. F. Germania, R. D. Germană, Statele Unite ale Americii, Austria, Belgia, Bulgaria, Canada, Cipru, Danemarca, Spania, Finlanda, Franța, Grecia, Ungaria, Irlanda, Islanda, Italia, Liechtenstein, Luxemburg, Malta, Monaco, Norvegia, Olanda, Polonia, Portugalia, România, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, San Marino, Vatican, Suedia, Elveția, Cehoslovacia, Turcia, U.R.S.S. și Iugoslavia.

3. La ședința inaugurală a Conferinței, dl Urho Kekkonen, președintele Republicii Finlanda, a rostit o alocuțiune de bun-venit. Dl Kurt Waldheim, secretar general al O.N.U., a rostit, de asemenea, o alocuțiune.

4. Miniștrii au adoptat Recomandările finale ale consultărilor de la Helsinki, care cuprind ordinea de zi și instrucțiunile date organelor de lucru ale Conferinței, precum și regulile de procedură și celelalte dispoziții privind desfășurarea Conferinței. Textul acestor Recomandări finale este la dispoziția publicului.

5. Miniștrii au expus punctele de vedere ale guvernelor lor asupra unor probleme esențiale privind securitatea și cooperarea în Europa, precum și asupra lucrărilor ulterioare ale Conferinței.

6. Miniștrii afacerilor externe ai mai multor state au prezentat propuneri asupra diferitelor subiecte figurînd pe ordinea de zi. Alți miniștri au făcut cunoscut că au intenția să prezinte propuneri în cursul celei de-a doua faze a Conferinței.

7. Miniștrii au examinat modul în care Conferința va lua cunoștință de punctele de vedere exprimate de statele neparticipante în legătură cu diferitele puncte ale ordinii de zi. Această problemă a fost examinată, în special, în legătură cu cererea formulată de Malta și Spania în favoarea Algeriei și Tunisiei. Aceeași problemă a fost examinată de Conferință și în legătură cu alte state neparticipante riverane Mediteranei. Pentru moment nu s-a ajuns la nici un consens.

8. Miniștrii au hotărît ca cea de-a doua fază a Conferinței să se reunească la Geneva, la 18 septembrie 1973, pentru a putea continua examinarea problemelor înscrise pe ordinea de zi și pentru a pregăti proiecte de declarații, recomandări, rezoluții și orice alte documente finale, pe baza propunerilor prezentate în prima fază și a celor care vor fi prezentate ulterior.

9. Comitetul de coordonare, din care fac parte reprezentanții statelor participante, se va reuni în prima sa ședință, la Geneva, la 29 august 1973, pentru a pregăti organizarea celei de-a doua faze.

10. Miniștrii au exprimat hotărîrea guvernelor lor de a contribui la succesul lucrărilor ulterioare ale Conferinței.

11. Participanții la Conferință au exprimat profunda lor gratitudine față de guvernul finlandez, pentru modul în care a găzduit Conferința pentru securitate și cooperare în Europa și pentru importanta contribuție pe care a adus-o la pregătirea, precum și la desfășurarea primei sale faze.

poziților. *„Efortul de a fi cît mai explicit și realist în aprecieri"* este — după opinia lui GASTON THORN, ministrul de externe al Luxemburgului — ceea ce a caracterizat această reuniune. Aceeași idee am întîlnit-o și la MICHEL JOBERT, șeful diplomației franceze. *„Vorbele multe* — îmi declara el într-una din pauzele sesiunii — *pot decepționa, dacă nu imediat, în orice caz mai tîrziu. Din acest punct de vedere, este important că reuniunea nu s-a înecat într-o avalanșă de expuneri ornate cu fraze lipsite de conținut. Apreciez fără rețineri, și chiar sînt entuziast, atunci cînd este vorba de documente concrete, destinate să deschidă, într-adevăr, porțile unui viitor european"*.

În lumina eforturilor evidente de precizare a pozițiilor, există, după această fază a conferinței, mai multă claritate în ce privește ideile și interesele promovate de fiecare participant. Această tendință transpare printr-o sumară rememorare a propunerilor, făcute expres, spre a fi luate în considerare în etapa a doua a conferinței, sau a sugestiilor concrete conținute în discursuri.

Și este un fapt cu totul remarcabil că diferențele de vederi între o chestiune sau alta — ele însele firești, dat fiind complexitatea temelor europene tratate — nu au fost predominante ci, dimpotrivă, reuniunea a pus în valoare și, în cele mai multe cazuri, a reconfirmat ideile majore care definesc conținutul politic al operei de edificare a securității europene. Există reale premise pentru cristalizarea unui concept unitar de securitate ; dar — ceea ce înseamnă mult mai mult — există condiții pentru realizarea unui sistem de măsuri concrete, eficace, de natură să traducă în viață acest obiectiv vital al Europei.

Ministrul de externe al României, George Macovescu, împreună cu Ahti Karjalainen, ministrul de externe al țării gazdă

Este, firește, un motiv de satisfacție constatarea că ideile, propunerile și sugestiile elaborate și promovate de țara noastră se bucură de o largă audiență și apreciere. Expunînd, în spiritul mandatului încredințat de conducerea partidului și statului român, poziția țării noastre în domeniul securității europene, discursul rostit de ministrul de externe român, GEORGE MACOVESCU, s-a bucurat de un larg ecou, semnificativ pentru aprecierea de care se bucură contribuția României la dialogul consacrat securității. În același timp, chiar și simpla parcurgere a diverselor luări de poziții este suficientă pentru a observa că multe din ideile avansate și susținute, de ani de zile, de România au intrat în sfera gîndirii teoretice despre Europa, dar, mai cu seamă, fac substanța unor acțiuni politice concrete și de anvergură.

După cele cinci zile de dezbateri despre securitatea europeană, caracteristică apare, înainte de toate, dispoziția participanților de a se angaja în elaborarea și executarea unor măsuri efective care — așa cum sublinia reprezentantul român — să ducă în mod practic la realizarea acestui obiectiv.

Tendința pornește de la un examen obiectiv al situației economice. Evoluția pozitivă a climatului politic al continentului este astăzi o realitate incontestabilă și, de altfel, confirmată de chiar existența acestui instrument creator care este conferința general-europeană, instrument original și eficace, menit să contribuie la edificarea unor noi relații între state. În același timp, o imagine realistă a Europei de azi dezvăluie persistența unor probleme care își așteaptă soluționarea și, totodată, a unor mentalități anacronice care nu pot decît vicia progresul operei de destindere pe continent. *„Divizarea Europei în blocuri militare opuse,* — declara, în acest sens, ministrul de externe român — *acumularea uriașă de armament în arsenalele statelor, prezența trupelor și bazelor militare străine, practicile discriminatorii și barierele artificiale ridicate în calea conlucrării fructuoase între popoare sînt incompatibile cu securitatea europeană, constituie tot atîția factori generatori de tensiune, suspiciuni și neîncredere, surse potențiale de noi conflicte. A sosit timpul ca împreună să punem capăt acestei situații"*.

O Europă nouă, redată condiției sale primordiale de entitate geografică și istorică, cu tradiții de civilizație și cultură comune, o Europă unitară prin experiență și ideal — dincolo de deosebirile de orînduiri sociale sau varietatea trăsăturilor naționale ale statelor ce o compun — o asemenea Europă nu poate fi concepută decît prin adoptarea unor măsuri hotărîte pentru eliminarea oricăror surse de divizare, tensiune și instabilitate. Aceasta presupune cu necesitate lichidarea urmărilor celui de-al doilea război mondial și ale perioadei de război rece, normalizarea raporturilor interstatale, abolirea blocurilor militare, depășirea grupărilor economice închise, utilizarea și stimularea tuturor factorilor promotori de destindere și înțelegere între națiunile europene. În lumina acestor imperative, *„securitatea europeană* — arăta ministrul de externe român la tribuna conferinței de la Helsinki — *trebuie concepută ca un sistem de angajamente liber consimțite, clare și precise din partea tuturor statelor, însoțite de măsuri concrete, de natură să ofere tuturor țărilor garanții depline că se află la adăpost de orice act de agresiune, că se pot dezvolta liber, în concordanță cu interesele și voința lor, colaborînd între ele pe temeiul principiilor fundamentale ale dreptului internațional"*.

Capitală, în această direcție, s-a dovedit și cu prilejul acestei prime conferințe europene, cerința de a fi strict respectat

ansamblul de principii noi care trebuie să guverneze relațiile dintre state. Le vom reaminti, adăugînd că faptul de a fi fost exprimate și în recomandările finale, aprobate de conferință, reprezintă o expresie, dintre cele mai elocvente, a audienței sporite de care ele se bucură. *Este vorba* — în concepția României — *de egalitatea în drepturi a tuturor statelor indiferent de orînduire socială, mărime, situație geografică, apartenență sau neapartenență la alianțele militare ; respectarea dreptului fiecărui stat la existență liberă, la independență și suveranitate ; neamestecul, sub nici o formă și sub nici un pretext, în nici o circumstanță, în treburile interne ale statelor ; inviolabilitatea frontierelor și integritatea teritorială ; excluderea definitivă din raporturile interstatale a forței și amenințării cu forța ; a presiunilor și metodelor de intimidare ; reglementarea diferendelor exclusiv pe calea tratativelor pentru găsirea de soluții pașnice, în toate împrejurările ; avantajul reciproc al statelor în colaborarea lor pe diverse planuri, ținîndu-se totodată seama de necesitatea sprijinirii eforturilor țărilor în curs de dezvoltare.*

■

Am avut ocazia ca, în convorbirile susținute, să constat un real progres în cristalizarea unei interpretări comune a acestor principii, înțelese ca un ansamblu, ca un complex, excluzînd orice ierarhizare sau disociere. *„Principiile* — ne declara șeful diplomației grecești PHAIDON ANNINO CAVALIERATOS — *sînt intim legate între ele. Atingerea sau excluderea unuia singur implică violarea ansamblului. Ele trebuie privite ca un tot unitar, indisolubil“*. De altfel, această viziune, perfect logică, o regăsim în majoritatea luărilor de cuvînt.

Cu deosebită pregnanță a fost subliniată necesitatea aplicării în practică a acestor principii. GASTON THORN, ministrul de externe al Luxemburgului, întărea această idee, subliniind *„valoarea pe care ar avea-o crearea unor reale garanții care să asigure respectarea lor, iar, în această ordine de idei, virtutea practică a unor măsuri concrete. Simpla enunțare a principiilor este insuficientă, mai ales că* — după cum se exprima ministrul în convorbirea avută cu el — *istoria a oferit, din păcate, prea multe exemple de încălcare flagrantă, în ciuda unor frumoase declarații de bune intenții“*. Același lucru ni-l afirma și PIERRE GRABER, consilier federal, ministrul elvețian al afacerilor externe, care vede în aplicarea în practică a acestor principii *„una din condițiile fundamentale ale securității europene“*.

În respectarea lor, majoritatea delegațiilor la conferință vedeau însăși baza unei autentice democratizări a vieții internaționale. *„Aceasta presupune* — ne declara MICHEL JOBERT — *participarea tuturor statelor în deplină egalitate la rezolvarea treburilor europene, aceasta stimulează dialogul între națiuni libere și egale. La baza conferinței europene* — preciza ministrul de externe al Franței — *stă existența unor relații democratice între state egale, cu deplina libertate de expresie politică“*. *„Ceea ce este extrem de important* — opina MITCHELL SHARP, ministrul de externe al Canadei — *este crearea și consolidarea atmosferei de încredere, adică* — ne preciza el — *diminuarea neînțelegerii, reducerea pericolului de confruntare între blocuri. În acest sens, ar avea o mare însemnătate respectarea complexului de principii incluse în recomandările finale, adoptate de conferință, între care aș menționa cu precădere nerecurgerea la forță și la amenințarea cu forța în relațiile internaționale“*.

Dînd curs cerinței general resimțite de a promova în practică dezvoltarea unor relații noi între state, România se pronunță — iar discursul rostit de ministrul de externe român a fost prilejul binevenit de a întări această idee — ca aceste principii și norme să facă obiectul, sub formă de declarații solemne, acorduri, tratate, al unor angajamente ale tuturor statelor participante, prin care să se statueze și să se garanteze aplicarea lor. *„Toate statele participante* — preciza ministrul de externe român — *trebuie să-și ia angajamente ferme în această privință. Aceste documente solemne să fie înregistrate la O.N.U.“*. În același timp, România a avansat sugestia valoroasă și apreciată, după cum am avut prilejul să constat, a adoptării, la conferință, a unui document privind măsuri menite să facă efectivă nerecurgerea la forță sau la amenințarea cu forța.

Ca expresie clară a creării unor garanții depline, care să asigure funcționarea eficientă a sistemului de securitate europeană, înțeles ca parte organică a unui sistem general de securitate internațională, România precizează că violarea normelor de conduită admise în relațiile intereuropene constituie, în fapt, o violare a dreptului internațional, un atentat la cauza păcii și colaborării în lume. *De aceea* — arăta, la Helsinki, ministrul de externe român — *trebuie să fie găsite căi și mijloace adecvate pentru ca orice abatere de la aceste principii și norme să fie împiedicată. Dacă ea se produce, autorii să fie condamnați și supuși oprobriului public, în timp ce statele victime ale încălcării să fie apărate. Organic legat de aceasta, se impune dreptul inalienabil al fiecărui stat — prevăzut și în Carta Națiunilor Unite — de a-și apăra independența prin orice mijloace, inclusiv forța armată, împotriva oricărei agresiuni, de a opune rezistență oricărui act de imixtiune, presiune sau altfel de încălcare a suveranității sale“*.

O problemă a cărei însemnătate au confirmat-o numeroase luări de poziții este, firește, aceea a legăturii dintre aspectele politice, juridice, ale securității și latura ei militară. Ideea și-a croit drum — chiar dacă uneori destul de anevoios — încă din timpul celor șase luni de negocieri preliminare, iar recomandările finale o conțin, astfel încît mulți vorbitori nu au putut s-o omită, iar precizările nu au lipsit.

MITCHELL SHARP spunea, de altfel, că, dacă la conferință, deocamdată, nu se discută în mod expres despre problemele strict militare, *„relația dintre cele două aspecte ale securității este* — din punctul său de vedere — *conținută în însăși enunțarea principiului nerecurgerii la forță, sau la amenințarea cu forța“*. Ministrul de externe al Austriei, RUDOLF KIRCHSCHLÄGER, sublinia ideea, în chip mai evident, atunci cînd, într-o convorbire avută cu el, admitea existența unei *„conexiuni între securitatea politică și cea militară“*, conexiune care — în opinia sa — ar trebui să se traducă, sub o formă sau alta, și între cele două reuniuni — cea general-europeană, începută la Helsinki, și cea de la Viena, iar ministrul de externe grec, CAVALIERATOS, își exprima astfel punctul de vedere : *„Noi* — ne declara el — *am fost, de mai multă vreme, favorabili legăturii dintre cele două aspecte — politic și militar — ale securității europene. Nu putem să vorbim despre securitatea europeană dacă omitem dimensiunile ei militare. Între convorbirile de la Viena și conferința general-europeană trebuie să existe o relație evidentă“*.

În această problemă, poziția guvernului român este cunoscută. Reuniunea de la Helsinki a oferit însă prilejul unei noi reafirmări. *„Este evident* — declara ministrul de externe GEORGE MACOVESCU — *că nu se poate vorbi de securitate în adevăratul sens al cuvîntului fără a se aborda cu toată responsabilitatea problemele dezangajării militare și dezarmării în Europa, ca o parte integrantă a dezarmării generale. Guvernul român apreciază că în tratarea acestor probleme trebuie să se pornească de la o concepție unitară, de la necesitatea elaborării unui program complex de măsuri care să fie înfăptuite treptat și să vizeze atît întregul continent, cît și diferite zone ale sale“*. În acest context se înscrie și inițiativa României vizînd promovarea cooperării și destinderii și, în acest cadru, dezangajarea militară în Balcani.

În viziunea participanților la conferință, aspectele colaborării europene — economice științifice, culturale — au ocupat, cum era și de așteptat, un spațiu larg ; este simptomatic astfel că au fost înaintate spre discuție în faza a doua a conferinței o serie de texte de propuneri cu referiri la o latură sau alta a acestei probleme. Vom degaja o idee care transpare din toate luările de cuvînt sau discuțiile purtate aici : dezvoltarea schimburilor și cooperării în toate domeniile — și, cu prioritate, cele economice și tehnico-științifice, constituie una din garanțiile materiale cele mai puternice pentru edificarea securității europene. Prin vastitatea lui, acest capitol solicită o atenție specială, latura cooperării reclamînd o suită de măsuri generoase și eficace.

Această simplă trecere în revistă a problemelor discutate este, credem, suficientă pentru a sugera complexitatea tematicii europene. Logica acestui proces de abordare și rezolvarea diferitelor aspecte ale securității europene impun crearea unui mecanism nou de dezbateri. Conferința reprezintă ea însăși un for menit să ia importante decizii, dar, este realist de a prevedea, încă de pe acum, că ea nu va putea să soluționeze tot ceea ce presupune înfăptuirea securității europene. Pornind de la această constatare, a cîștigat adeziuni propunerea României de a se institui un organism de consultări, cu participare pe bază de egalitate, a tuturor statelor europene, S.U.A. și Canadei, avînd menirea de a urmări modul de îndeplinire a hotărîrilor primei conferințe și de a pregăti noi reuniuni de aceeași amploare.

■

Reafirmarea poziției de principiu a României la această conferință, propunerile și sugestiile avansate constituie expresia fidelă a atenției pe care țara noastră o acordă înfăptuirii securității europene, a înaltei responsabilități pentru destinele politice ale continentului nostru. **„Dorim să se realizeze în Europa** — arăta președintele Consiliului de Stat, NICOLAE CEAUȘESCU — **asemenea raporturi care să excludă posibilitatea unor noi războaie, să deschidă perspectivele unei largi cooperări în toate domeniile de activitate, să asigure independența și securitatea tuturor statelor și, totodată, să ofere posibilitatea dezvoltării de relații de colaborare, pe baze noi, cu celelalte țări ale lumii, contribuind astfel la cauza generală a cooperării și păcii între popoare“**. Participînd activ la etapa pregătitoare și, acum, la prima fază a reuniunii general-europene, România înțelege să-și continue în același spirit constructiv contribuția sa și în etapa următoare la Geneva.

Faza următoare — programată să se desfășoare în comisii și subcomisii — este faza negocierilor propriu-zise, în cadrul ei urmînd să se realizeze consensul asupra documentelor cu caracter de rezoluție ale conferinței. Fără îndoială, va fi necesară o activitate complexă și laborioasă. Dar premisele și ambianța create sînt favorabile, îndreptățesc optimismul. Se poate aprecia că a apărut perspectiva ca a treia etapă a conferinței să se desfășoare încă în acest an, numeroase delegații raliindu-se la ideea ca aceasta să aibă loc la nivel înalt.

Aspect din timpul Conferinței de la Palatul Hofburg

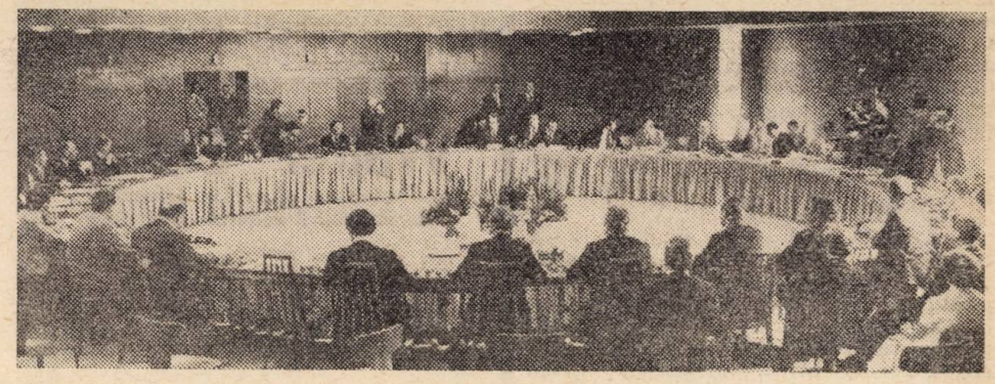

Legătura indisolubilă dintre aspectele politice și militare ale securității în Europa

Convorbire la redacția revistei „Lumea" cu Virgil Constantinescu

reprezentantul Republicii Socialiste România la negocierile de la Viena

— Conferința general-europeană a stabilit un raport direct între aspectele politice și cele militare ale securității. Privite prin această prismă, ce loc ocupă negocierile de la Viena în cadrul acțiunilor de reducere a încordării militare și de dezarmare în Europa ?

— Astăzi este acceptat aproape de toată lumea faptul că securitatea în Europa constă dintr-un complex de măsuri, intrinsec legate, și că între acestea factorul militar are un rol foarte important. Angajîndu-se într-un efort fără precedent de edificare a unui sistem de securitate pe continent, statele europene își propun, în primul rînd, să stabilească un nou tip de relații între ele, în așa fel încît folosirea forței și amenințarea cu forța să fie efectiv eliminate, să se ofere fiecărei națiuni garanții depline că se poate consacra integral muncii pașnice, într-o atmosferă de încredere, respect reciproc și cooperare. Dar cum poate fi garantată practic nefolosirea forței sau amenințarea cu forța, atît timp cît instrumentele cu care se realizează politica de forță nu sînt lichidate ? A vorbi despre securitate în Europa fără a avea în vedere adoptarea unor măsuri de dezangajare militară și dezarmare este ca și cum am încerca să stingem un incendiu numai pe dinafară, lăsînd ca în interior să mocnească jarul periculos al unei noi vîlvătăi. Tocmai de aceea, România a acționat cu perseverență pentru ca în cadrul edificării securității în Europa să se elaboreze și un program de măsuri de dezangajare militară și dezarmare la scara întregului continent și pe plan regional. Propunerile țării noastre în această privință sînt bine cunoscute.

Discuțiile de la Viena au un scop limitat — reducerea trupelor și armamentelor și măsuri adiacente în Europa centrală. Dar, așa cum au declarat participanții la încheierea consultărilor preliminare, „obiectivul general al negocierilor este de a contribui la stabilirea unor relații mai bune între state, la întărirea păcii și securității în Europa". Rezultă, deci, că aceste negocieri sînt doar un prim pas în direcția înfăptuirii unor măsuri de dezarmare în întreaga Europă, că ele trebuie să fie însoțite în mod necesar de negocieri privind alte zone ale continentului, în așa fel încît în final să se ajungă la o Europă fără baze militare și trupe pe teritorii străine, fără blocuri militare, să se poată pune capăt cursei periculoase și costisitoare a înarmărilor. Firește, elaborarea și aplicarea acestor măsuri interesează toate popoarele și toate statele europene și trebuie create condiții ca acestea să-și poată prezenta punctul de vedere. De altfel, este de subliniat că reducerea trupelor din anumite țări sau dintr-o țară a Europei nu trebuie să ducă la deplasarea acestora în alte zone sau în alte state, ci să ducă la diminuarea reală, efectivă a acestora.

— Ce obiective au avut și cu ce rezultate concrete s-au încheiat consultările preliminare ?

— După cum se știe, consultările preliminare de la Viena, ignorînd toate pronosticurile, au durat exact cinci luni — de la sfîrșitul lui ianuarie, pînă la sfîrșitul lui iunie. Inițial, obiectivul consultărilor preliminare a fost de a stabili principalele coordonate ale negocierilor de fond — data și locul negocierilor, procedura și ordinea de zi. Ulterior, la acestea s-a adăugat și definirea statutului participanților la negocieri.

Ce s-a hotărît în mod concret ? Negocierile vor avea ca obiect reducerea reciprocă a trupelor și armamentelor și măsuri adiacente în Europa centrală. Discuțiile vor începe la 30 octombrie tot la Viena. Deocamdată, la negocieri vor participa cele 19 state care au luat parte și la consultările preliminare. Dintre acestea, 11 state sînt participante potențiale la viitoarele acorduri privind Europa centrală și vor adopta hotărîrile necesare prin consens. Alte opt state, printre care și România, vor lua parte la negocieri, dar nu și la acordurile ce se vor încheia. Întrucît negocierile au ca obiect o anumită zonă a Europei, țara noastră a declarat că nu va fi parte și nu va semna eventualele înțelegeri privind această zonă. De asemenea, în cadrul consultărilor de la Viena s-a căzut de acord că toate statele participante, indiferent de statutul lor, vor avea dreptul să-și expună punctul de vedere și să facă propuneri în legătură cu obiectul discuțiilor. Firește, este necesar ca acest drept să nu rămînă o vorbă goală, ci să fie garantat în practică, oferindu-se cadrul necesar pentru ca fiecare stat participant la negocieri să poată contribui efectiv la găsirea soluțiilor.

În timpul consultărilor preliminare nu s-a putut ajunge la o înțelegere privind ordinea de zi a negocierilor. În această privință au fost exprimate puncte de vedere divergente și, în cele din urmă, s-a convenit ca ordinea de zi să fie abordată în timpul negocierilor. Cu alte cuvinte, această problemă a rămas deschisă și, după cît se pare, se va opta pentru o soluție procedurală flexibilă, care să nu închidă posibilitatea abordării oricărei teme care se încadrează în obiectul negocierilor. Și aici se impune precizarea că această posibilitate trebuie oferită tuturor delegațiilor participante, indiferent de statutul lor, chiar dacă hotărîrile vor fi luate de către statele participante potențiale la viitoarele acorduri privind Europa centrală.

Cam acestea au fost, pe scurt, rezultatele a cinci luni de activitate. Au fost clarificate deci unele chestiuni importante, cum ar fi procedura și statutul participanților. Cu toate acestea, se poate spune că cele mai mari dificultăți sînt încă în față, de aceea negocierile se anunță a fi foarte complexe și de lungă durată.

— O preocupare legitimă a tuturor statelor este ca acordurile ce se vor încheia să garanteze interesele și securitatea fiecăruia. Care a fost răspunsul dat acestei preocupări în cadrul consultărilor de la Viena ?

— Delegația română la Viena a militat pentru promovarea punctului de vedere potrivit căruia, pentru a fi durabile și eficace, acordurile ce se vor încheia nu trebuie să afecteze în nici un fel și în nici o măsură interesele și securitatea vreunui stat din Europa sau din alte zone ale globului. Noi am subliniat necesitatea ca viitoarele acorduri să întrunească consensul tuturor celor angajați în tratative, precum și adeziunea popoarelor lumii. În lipsa unor asemenea garanții, este pe deplin legitim ca statele ce nu vor fi parte la acorduri să se simtă preocupate și îngrijorate față de propria securitate.

Se poate spune că acest punct de vedere este înțeles și împărtășit de un mare număr de state ,atît participanți la convorbirile de la Viena, cît și de alte țări.

Consultările preliminare nu au dat un răspuns satisfăcător acestei preocupări majore. Dar, evident, ea rămîne ca o problemă principială, de cea mai mare însemnătate, în atenția viitoarelor negocieri.

— Ce ne puteți spune în legătură cu invitarea tuturor statelor europene interesate să participe la convorbirile de la Viena ?

— Delegația română, împreună cu delegațiile celorlalte țări socialiste, a depus o stăruitoare activitate pentru ca toate statele europene interesate să poată participa la consultări și la negocierile de fond, pentru a se oferi oricărui stat posibilitatea de a-și prezenta punctele de vedere în legătură cu obiectul discuțiilor.

Țara noastră pornește de la premisa că orice măsură de dezangajare militară și dezarmare în Europa interesează deopotrivă toate statele și popoarele. De aceea, delegația română la convorbirile de la Viena a militat și va milita neobosit pentru a se crea posibilitatea ca oricare stat european interesat să poată

participa pe picior de egalitate la discuții și la negocierea acordurilor. La consultările preliminare s-a convenit ca problema invitării altor state europene să fie abordată la negocierile ce vor începe în luna octombrie.

— Care a fost atmosfera generală care a domnit la consultările preliminare ?

— Trebuie spus că în multe privințe convorbirile de la Viena s-au deosebit de alte reuniuni internaționale multilaterale. Discuțiile s-au desfășurat aproape în exclusivitate în cadrul unor contacte directe între delegații. S-au ținut doar cîteva ședințe plenare și acestea avînd menirea de a aproba aranjamentele convenite în discuțiile bilaterale și multilaterale. Contactele protocolare au fost un instrument obișnuit de lucru. Dacă faimosul Congres de la Viena din 1815 a fost denumit „congresul care valsează", consultările din anul 1973 au devenit repede cunoscute sub denumirea de „negocierile-cocteil". Aceasta nu a diminuat cu nimic caracterul de lucru, serios, al discuțiilor.

Ceea ce poate fi considerat un motiv de îngrijorare este că în această situație oarecum neobișnuită au apărut unele tendințe de a discuta probleme importante în grupuri restrînse, cu o participare selecționată, ignorîndu-se poziția și părerile celorlalte delegații. S-a observat acest lucru mai ales în faza de redactare a comunicatului final al consultărilor. Delegația română s-a pronunțat în mod ferm pentru respectarea regulilor de procedură aprobate, astfel ca toți participanții, indiferent de statutul lor, să poată să-și exprime punctele de vedere și să prezinte propuneri, iar grupele de lucru ce vor fi eventual create să fie deschise participării oricărei delegații interesate.

— Care a fost contribuția delegației române la desfășurarea consultărilor preliminare ?

— Delegația română la Viena a promovat concepția partidului și statului nostru privind necesitatea elaborării și transpunerii în practică a unui program complex și cuprinzător de dezangajare militară și dezarmare în Europa, ca parte integrantă a procesului de înfăptuire a securității pe continent. În ședințele plenare, în numeroasele discuții avute cu toate delegațiile participante, în celelalte forme de lucru folosite la Viena, delegația noastră s-a manifestat în mod activ de-a lungul întregii perioade cît au durat consultările. Ne-am pronunțat și am acționat pentru stabilirea unor asemenea metode de lucru care să garanteze tuturor delegațiilor posibilitatea de a participa la discuții pe baze de egalitate, ca reprezentante ale unor state egale, independente și suverane.

La elaborarea regulilor de procedură, la dezbaterile generale, la întocmirea ordinii de zi ca și la redactarea comunicatului de încheiere a consultărilor, delegația română a prezentat numeroase propuneri concrete, constructive, menite să ducă la așezarea negocierilor pe o bază democratică, să le dea substanță și finalitate. În ultima ședință plenară, din 28 iunie, delegația română a introdus oficial propunerea ca la negocierile de la Viena să-și poată prezenta punctele de vedere toate statele interesate, iar măsurile care se vor adopta să nu afecteze securitatea și interesele nici unei țări. Aceste propuneri rămîn în continuare pe agenda conferinței.

Delegația română la consultările preliminare a acționat în permanență animată de dorința sinceră a țării noastre de a contribui la succesul lucrărilor în scopul de a realiza un pas efectiv spre dezangajare militară și dezarmare în Europa.

INTERVIUL NOSTRU

Walter Scheel

ministrul afacerilor externe al Republicii Federale Germania

„Voința de destindere trebuie demonstrată practic"

Cu amabilitate, ministrul de externe al R.F. Germania, Walter Scheel, a răspuns întrebărilor revistei „Lumea" privind unele probleme de deosebit interes actual.

— Cu ocazia primei runde a Conferinței general-europene de la Helsinki, care sînt, după părerea dv., principalele obiective și scopuri ale acestei importante reuniuni continentale ?

— Potrivit documentelor finale de la începutul lunii iunie ale consultărilor preliminare de la Helsinki, Conferința pentru securitate și cooperare în Europa se va ocupa cu aspectele politice și militare ale securității, cu aspectele cooperării, îmbunătățirii contactelor umane și schimburilor în domeniul informațiilor, culturii și învățămîntului și, de asemenea, cu așa-numitele urmări ale conferinței.

După opinia guvernului federal, conferința urmează să arate în ce măsură statele participante sînt gata nu numai să-și afirme voința de destindere dar și s-o demonstreze practic. Este important ca participanții la conferință să renunțe la orice recurgere la forță sau amenințarea cu forța în relațiile interstatale. Numai dacă se creează premisele unei dezvoltări pașnice poate exista mai multă cooperare și, înainte de toate, mai multă apropiere în Europa. Este, de asemenea, limpede că mai multă cooperare și mai multe contacte contribuie la lichidarea prejudecăților și, implicit, a izvoarelor încordării, consolidîndu-se astfel securitatea.

Sînt de părere că această Conferință pentru securitate și cooperare în Europa trebuie să aibă caracterul unui for în care contradicțiile să nu fie disimulate, ci, dimpotrivă, expuse în deplină sinceritate. Aceasta, deoarece este necesar, în interesul unei destinderi durabile, să se elaboreze compromisuri acceptabile. Este, de aceea, deosebit de important ca munca în comisiile conferinței să nu se desfășoare sub presiunea timpului. Numai în acest fel va putea conferința să producă roade bogate. Consultările multilaterale de la Helsinki au arătat că la rezultate satisfăcătoare se poate ajunge numai prin muncă temeinică.

— Cum considerați evoluția discuțiilor intereuropene și viitoarea organizare a unui sistem adecvat de securitate și cooperare europeană ?

— Guvernul federal apreciază pozitiv felul în care se desfășoară procesul de destindere intereuropeană. El a contribuit la această evoluție prin încheierea tratatelor cu Uniunea Sovietică, Polonia, Republica Democrată Germană și, recent, prin parafarea tratatului cu R.S. Cehoslovacă. Înțelegerea cvadripartită cu privire la Berlin a redus în continuare tensiunea în centrul Europei.

Dumneavoastră vorbiți despre un „sistem al securității și cooperării în Europa" a cărui organizare ar fi utilă. Și eu sînt de părere că este necesar să se dea tendințelor de destindere forme mai precise. Guvernul federal așteaptă de la Conferința pentru securitate și cooperare ca ea să aducă o contribuție substanțială la instaurarea unei ordini pașnice în Europa. Aceasta implică crearea între state a unui echilibru care înseamnă mai mult decît un sistem de evaluare a forțelor militare. Mai departe, aceasta implică angajamentul, categoric și valabil în orice împrejurări imaginabile, de a nu recurge la folosirea forței sau la amenințarea cu forța, înțelegeri asupra limitării înarmărilor și controlului înarmărilor, păstrarea principiului neamestecului, toleranță reciprocă, justiție socială, respectarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale de către state, forme noi de cooperare economică și tehnico-științifică, răspunderea solidară a Europei pentru pacea lumii. Această comună perspectivă europeană, pe care eu aici nu pot decît s-o schițez, nu este afectată de comunitatea vest-europeană. Dimpotrivă, aceasta din urmă trebuie să devină un element important în construcția unei ordini europene echilibrate.

Guvernul federal salută faptul că negocierile cu privire la o reducere reciprocă și echilibrată a trupelor și înarmărilor în Europa (M.B.F.R.), vor începe la sfîrșitul lui octombrie. Conferința pentru securitate și cooperare și negocierile pentru reducerea forțelor militare corespund căutării de a se ajunge la înțelegeri generatoare de stabilitate pe plan european. Securitatea politică și cea militară sînt și rămîn indivizibile.

— Cunoscînd relațiile bilaterale și buna înțelegere dintre țara dumneavoastră și România, v-am solicita opiniile asupra dezvoltării continue, în viitor, a acestor relații în folosul amîndurora.

— Vizita oficială, de la sfîrșitul lunii iunie, a președintelui român Nicolae Ceaușescu exprimă evoluția satisfăcătoare a relațiilor dintre R.F. Germania și România. Sînt sigur că această vizită va da noi impulsuri pentru adîncirea, în continuare a cooperării noastre în multe domenii de interes comun. În timpul acestei vizite s-au dus convorbiri amănunțite despre domeniile în care cooperarea folositoare și avantajoasă pentru amîndouă părți va fi adîncită în continuare, în domeniile politic, economic, cultural, științific și tehnic, precum și prin intensificarea întîlnirilor oamenilor din cele două țări, astfel încît să se cunoască și să se înțeleagă. Cele două guverne au semnat o serie de înțelegeri menite să dea acestei cooperări bilaterale o bază stabilă și îndelungată.

Cornel Răducanu

BELGRAD

Conlucrarea fructuoasă între România și Iugoslavia

Corespondență de la Simion Morcovescu

Peste cîteva zile, cronica legăturilor prietenești, cu vechi tradiții în istoria României și Iugoslaviei, va consemna un nou capitol — a unsprezecea întîlnire dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat al României, și Iosip Broz Tito, președintele R.S.F. Iugoslavia, președintele Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia. Act politic, care exprimă o practică statornică și fructuoasă în relațiile dintre cele două țări socialiste vecine, noua întîlnire dintre factorii de cea mai înaltă răspundere din cele două țări va fi un nou prilej de a se face bilanțul realizărilor în sfera colaborării reciproce din perioada de la ultima întîlnire de la Porțile de Fier, din mai 1972, de a se identifica noi domenii și acțiuni de cooperare, de a se stabili noi jaloane pe drumul colaborării frățești dintre partidele, statele și popoarele noastre.

La întîlnirile care au loc periodic între conducătorii celor două țări își găsesc expresia spiritul de deplină încredere reciprocă, de înțelegere și sinceritate, spiritul de colaborare pe baze reciproc avantajoase care caracterizează relațiile româno-iugoslave. Continuînd vechile tradiții de prietenie dintre poporul român și popoarele iugoslave, colaborarea româno-iugoslavă se întărește și se dezvoltă multilateral. Temeiurile noi și conținutul tot mai bogat al relațiilor dintre cele două țări sînt conferite de profundele transformări revoluționare înfăptuite de România și Iugoslavia în anii postbelici, de desfășurarea cu succes a construcției socialiste. În ultimii ani, relațiile dintre cele două țări au evoluat pe o linie ascendentă, colaborarea reciprocă s-a extins și s-a adîncit în toate domeniile.

Factorul determinant al intensificării colaborării româno-iugoslave îl constituie prietenia și solidaritatea dintre Partidul Comunist Român și Uniunea Comuniștilor din Iugoslavia, între care s-au statornicit și se dezvoltă continuu relații tovărășești, profund principiale, bazate pe încredere, pe stimă și respect reciproc, pe marxism-leninism și internaționalism socialist. Dezvoltarea colaborării și a contactelor dintre organizațiile politice și obștești, schimburile de experiență servesc pe deplin construcției socialiste din ambele țări, prosperității și înfloririi poporului român și popoarelor iugoslave, cauzei socialismului și păcii. În cursul convorbirilor de la Porțile de Fier din mai 1972, tovarășii Nicolae Ceaușescu și Iosip Broz Tito au dat o înaltă apreciere rezultatelor obținute în colaborarea dintre cele două partide. Raporturile foarte bune existente între P.C.R. și U.C.I. au o influență hotărîtoare asupra dezvoltării relațiilor dintre cele două state, dintre popoarele celor două țări, creează un climat deosebit de favorabil pentru promovarea unor inițiative variate în scopul dezvoltării pe mai departe a raporturilor de prietenie dintre țările noastre, în interesul lor propriu și al cooperării internaționale.

Realizările obținute de popoarele român și iugoslave în dezvoltarea și diversificarea economiei lor naționale au creat condiții favorabile pentru colaborarea pe plan economic și tehnico-științific, domeniu în care se înregistrează o dezvoltare permanentă, ce se concretizează în extinderea și diversificarea continuă a schimburilor comerciale. Prin amploarea, diversitatea și intensitatea sa, mai ales în ultimii ani, colaborarea economică dintre România și Iugoslavia îmbracă forme tot mai concrete și înregistrează rezultate importante în toate domeniile. Ca urmare a ritmului de realizare a acordului pe perioada 1971 — 1975, care prevede aproape o dublare a schimburilor comerciale, recent a fost semnat la Belgrad un acord care prevede o sporire substanțială a volumului schimburilor în perioada 1973 — 1975. Rezultate semnificative au fost obținute pe planul cooperării în producție, mai ales în construcțiile de mașini, industria electrotehnică, chimică, petrolieră, al aprovizionării cu unele materii prime etc. Ca o contribuție la dezvoltarea în continuare a colaborării dintre organizațiile economice din cele două țări, cu doi ani în urmă, la București a fost semnată convenția cu privire la crearea consorțiului bancar româno-iugoslav.

Însă, rezultatul cel mai important al colaborării dintre cele două țări îl constituie sistemul hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier, rod al geniului creator al popoarelor român și iugoslave, operă de covîrșitoare importanță economică, ce definește în modul cel mai elocvent relațiile dintre România și Iugoslavia, constituind un simbol al acestor relații. El va rămîne peste veacuri ca o mărturie a aplicării consecvente a principiilor egalității depline, avantajului mutual, respectului și încrederii reciproce.

Între cele două țări se desfășoară o largă colaborare în domeniul culturii, științei și învățămîntului, s-au obținut rezultate de seamă pe planul unei mai bune cunoașteri reciproce a valorilor spirituale ale popoarelor României și Iugoslaviei. În ultimii ani s-au intensificat contactele și au fost inițiate forme noi de colaborare în domeniul culturii, turismului, sănătății și ocrotirii sociale, precum și în privința colaborării dintre organizațiile social-politice, dintre orașe etc. La o mai bună cunoaștere și înțelegere reciprocă, la întărirea relațiilor de prietenie dintre cele două țări își aduc contribuția și acordurile încheiate în legătură cu micul trafic de frontieră.

România și Iugoslavia se manifestă activ pe arena internațională ca țări animate puternic de dorința de a aduce o contribuție cît mai mare la întărirea colaborării dintre state, la statornicirea unui climat de încredere și apropiere dintre popoare, la apărarea păcii. Cele două țări desfășoară o colaborare rodnică în diferite organizații și organisme internaționale, consultîndu-se și făcînd schimburi de păreri în problemele ce se află în atenția acestor foruri. Corespunzător intereselor fundamentale ale tuturor popoarelor din Balcani, România și Iugoslavia acționează în direcția dezvoltării relațiilor de bună vecinătate dintre țările balcanice, indiferent de orînduirea lor socială, pentru transformarea peninsulei într-o zonă fără arme nucleare, într-o zonă a colaborării pașnice, multilaterale.

Eveniment de însemnătate majoră pentru legăturile româno-iugoslave, apropiata vizită în Iugoslavia a tovarășului Nicolae Ceaușescu va marca noi trepte în dezvoltarea continuă a relațiilor de prietenie, colaborare și cooperare dintre România și Iugoslavia, dintre partidele și popoarele celor două țări.

Sală de montaj la uzina de compresoare și pompe de la Doboj

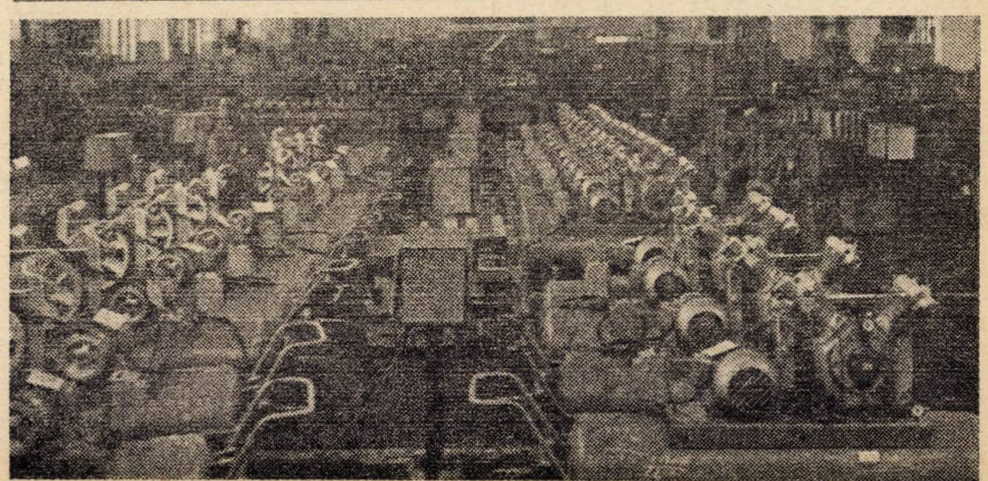

ROMA

Al patrulea cabinet Rumor

Corespondență de la Radu Bogdan

Premierul Mariano Rumor. Printre sarcinile prioritare ale noului cabinet figurează adoptarea de măsuri urgente în domeniile economic și social

Începînd de sîmbătă noaptea, Italia are un nou guvern — al 35-lea de la eliberarea țării. Acest al patrulea cabinet condus de Mariano Rumor este o coaliție cvadripartită formată din democrat-creștini, socialiști, socialist-democrați și republicani. Prin alcătuirea noului guvern, Italia se întoarce la experiența de centru-stînga, formulă care a dominat scena politică a țării timp de aproape un deceniu și care a fost înlocuită, după alegerile din mai 1972, printr-un cabinet de centru.

După un an de guvernare oarecum liniștită, formula inițiată după ultima consultare electorală generală a început să fie tot mai mult boicotată atît din interior (de așa-numiții „franchi-giratori") cît și din exterior de către Partidul republican care, în mai multe rînduri, a dat semne de renunțare la sprijinul său extern. Așa s-a ajuns la 12 iunie a.c. — după numai două zile de la încheierea Congresului Partidului Democrat-Creștin — la demisia respectivului guvern.

Prin demisia cabinetului Andreotti, unul din ultimele obstacole pentru revenirea la trecuta experiență de centru-stînga era depășită. De altfel, evocarea acestei formule devenise un fapt mai mult decît obișnuit încă din primele luni ale acestui an, avîndu-se în vedere tocmai dificultățile crescînde ale guvernului de centru. O inițiativă a Partidului Socialist-Democratic — despre care revista „Lumea" a scris la vremea respectivă — propunea sondarea posibilităților existente pentru reîntoarcerea socialiștilor în guvern, pentru reconstituirea formulei de guvernare de centru-stînga. Inițiativa a găsit sprijin în rîndul tuturor partidelor politice interesate, inclusiv al socialiștilor, care și-au manifestat deschis disponibilitatea reîntoarcerii la guvern în condițiile înfăptuirii unei schimbări de tendință în actualul curs politic în sensul unui deschis angajament antifascist și de apărare a libertăților democratice, precum și al unor măsuri eficace de redresare economică. Dar semnalul verde pentru revenirea la formula de guvernare de centru-stînga l-au dat democrat-creștinii la congresul lor național, care a avut loc la Roma, în prima decadă a lunii iunie.

Cu mult interes au reținut observatorii faptul că această ultimă criză de guvern și-a găsit o rezolvare dintre cele mai rapide. După o suită de intense contacte cu conducătorii tuturor partidelor politice, precum și cu alte personalități, de prim rang ale scenei politice italiene — desfășurate pe parcursul doar al unei săptămîni — președintele Giovanni Leone a încredințat, la 20 iunie, liderului democrat-creștin Mariano Rumor, mandatul de a forma un nou guvern. Primind sub rezerve această însărcinare, premierul desemnat a inițiat imediat după discuțiile din cadrul propriului partid consultări cu delegațiile partidelor politice interesate. Ca rod al acestor consultări, în mai puțin de o săptămînă, a fost pus la punct, în linii generale, acordul comun de guvernare. A urmat apoi faza cea mai delicată, a aprobării acordului de către conducerea celor patru formațiuni politice. Așa cum era și firesc, cel mai așteptat a fost răspunsul socialiștilor, al căror Comitet Central urma să adopte o hotărîre în privința modalității concrete de participare la guvern. În ciuda faptului că unele grupuri din partid au optat în mod expres pentru „sprijinirea din exterior a noii formule guvernamentale", reuniunea C.C. al P.S.I. a votat, în final, în favoarea participării directe a socialiștilor la guvern. Ulterior, și celelalte partide și-au dat girul programului comun de guvernare.

Consultările întreprinse de Mariano Rumor în ultimele zile ale săptămînii trecute, în vederea împărțirii portofoliilor ministeriale (și în care, o dată mai mult s-au făcut simțite tradiționalele înfruntări din sînul partidelor de centru-stînga, lupta dintre un curent sau altul pentru a obține așa-zisele posturi cheie), au permis premierului desemnat să renunțe la rezerva inițială sub care a acceptat mandatul și să prezinte, în seara zilei de sîmbătă, lista noului guvern. Din cei 28 de miniștri (9 fără portofolii), 16 sînt democrat-creștini, 6 socialiști, 4 socialist-democrați și 2 republicani. Aldo Moro s-a reîntors la conducerea Ministerului de Externe, Paolo Emilio Taviani conduce afacerile interne, iar socialistul Mario Zagari se află în fruntea Departamentului Justiției. Cele trei ministere economice : bilanțului și programării economice, trezoreriei și finanțelor au revenit lui Antonio Giolitti, Ugo La Malfa și, respectiv, lui Emilio Colombo, în timp ce Mario Tanassi conduce Ministerul Apărării. Noua majoritate dispune acum de 193 de voturi în Senat (din cele 325) și de 371 în Camera Deputaților (dintr-un total de 630).

După ce în cursul acestei săptămîni vor fi desemnați noii subsecretari de stat și va fi pusă la punct, în cele mai mici detalii, declarația-program, noua echipă se va prezenta în parlament la 16 iulie. Se apreciază că dezbaterile pe marginea declarației-program nu vor dura, atît în Camera Deputaților cît și în Senat, mai mult de o săptămînă. În așteptarea acestui prim obstacol formal, pe care noua echipă îl va avea de trecut, întreaga presă italiană comentează pe larg sarcinile, de loc ușoare, care se află în fața cabinetului condus de premierul Rumor. „Economia — scrie ziarul «La Stampa» — va fi proba de încercare a noului guvern și, poate, a întregii legislaturi". Este vorba de combaterea fenomenelor inflaționiste, a creșterii continue a costului vieții, de apărare a lirei italiene, de asigurarea dezvoltării Mezzogiorno-ului. Alte probleme cu caracter de acuitate sînt cele legate de realizarea unor reforme în domenii cum ar fi școala, asistența sanitară, locuințele.

„Înfruntarea și rezolvarea acestor probleme — scrie ziarul «Avanti» — nu pot să aibă loc decît printr-o activitate cotidiană de confruntare constantă și tenace cu faptele". „Cuvintele încîntă, doar faptele sînt acelea care conving" — remarca, la rîndul său, în legătură cu perspectivele noului guvern, ziarul „Il Messagero".

MONTEVIDEO

Guvernul și militarii

Corespondență de la Valentin Păunescu

După lovitura de stat din Uruguay, în urma căreia președintele Bordaberry a dizolvat parlamentul și și-a asumat depline puteri, coaliția de stînga „Frente Amplio" și Partidul național, care au format, la 1 iulie, o nouă alianță de opoziție, au publicat un program politic, economic și social care cere constituirea unui guvern provizoriu, alegeri generale pentru crearea unei adunări constituante și legislative care să elaboreze o nouă Constituție. Guvernul provizoriu ar urma să restabilească libertățile, drepturile și garanțiile constituționale, să respecte drepturile partidelor politice și ale sindicatelor, să hotărască o nouă politică a salariilor și prețu-

rilor. Tot un comunicat al „Frontului lărgit" face o analiză a crizei uruguayene care a dus la lovitura de stat din 27 iunie, criză al cărei punct de plecare este plasat în 1968.

După circa douăzeci de ani în care Uruguayul trăise miracolul său economic particular în lumea latino-americană, începea atunci un „miracol economico-politic" în sens invers : peso-ul (moneda națională) cotat la 0,5 per dolar S.U.A. în 1950, astăzi valorează comercial 0,0085 iar produsul național brut înregistra între anii 1956—1968 o scădere de 15 la sută.

Criza din economie a atras după sine o serie de convulsii politice și sociale cunoscute precum și intrarea în scena vieții publice a militarilor. Încă în 1966, odată cu instalarea ca președinte a generalului Gestido, o serie de importante posturi din administrație au fost încredințate reprezentanților forțelor armate. Această tendință de transferare progresivă a puterii civile către militari s-a accentuat pe vremea mandatului Jorge Pacheco Areco, iar odată cu preluarea puterii de către președintele Bordaberry și îndeosebi după proclamarea „stării de război intern", poziția militarilor a devenit din ce în ce mai fermă și mai efectivă.

După două săptămîni de la declanșarea conflictului politic actual (prin dizolvarea, la 27 iunie, a Congresului : un deznodămînt așteptat al crizei izbucnite în februarie trecut), panorama vieții politice, economice și sociale a țării se menține, în linii generale, aceeași. Guvernul, uzînd de măsuri de excepție, încearcă să normalizeze cursul activității economice, în timp ce liderii C.G.T., din ilegalitate, își afirmă hotărîrea de a continua mișcarea grevistă în sectoarele pe care le controlează. Forțele politice de opoziție (Frente Amplio, Partidul național etc.), concertîndu-și eforturile, continuă să conteste legalitatea deciziilor luate de guvern. Ținînd seama de toate aceste elemente, majoritatea observatorilor din Montevideo sînt de părere că, deocamdată, singurele rezultate certe ale procesului politic inițiat în februarie și cu punct culminant la 27 iunie constau în lichidarea sistemului parlamentar — instituție ce a dominat activitatea publică două decenii de-a rîndul, începînd de la președintele Jose Batlle y Ordonez — și consacrarea de drept a integrării forțelor armate în sistemele de dirijare a vieții politice, economice și sociale a țării. De altfel, aceste evaluări au fost confirmate zilele acestea de președintele Bordaberry într-un interviu în care a declarat printre altele : „Forțele armate, ca parte autentică a poporului nostru, se simt integrate momentului istoric pe care-l trăiește patria și ajută guvernul nu numai în sensul preocupărilor sale pentru reinstaurarea ordinii și a calmului, ci, de asemenea, în efortul său în favoarea dezvoltării economice și a bunăstării populației, garantînd securitatea acestui proces și luînd în sarcina lor programele și misiunile ce-i sînt atribuite de puterea executivă. Forțele armate au avut un rol mult prea secundar în Uruguay. Căutăm să le dăm un loc nou în viața națională. Pentru aceasta am creat Consiliul de Securitate Națională. De asemenea, am instalat militari în punctele critice ale administrației noastre pentru a pune ordine acolo". În același timp, șeful statului uruguayan a menționat că țara „va fi condusă în continuare de un guvern civil, care, însă, va fi consolidat și sprijinit de către forțele armate".

Această precizare finală este considerată de către observatori ca exprimînd menținerea raporturilor dintre puterea executivă și forțele armate stabilite încă în timpul confruntărilor din februarie. După cum se știe, în acele documente se prevedea, între altele, redistribuirea pămîntului și asigurarea accesului la proprietate a celor ce muncesc, combaterea monopolurilor străine și îmbunătățirea controlului public asupra mijloacelor de producție, acordarea unor credite adecvate sectoarelor prioritare ale economiei naționale, dînd prioritate întreprinderilor mici și mijlocii, stimularea, prin toate mijloacele, a exporturilor, lichidarea datoriei externe apăsătoare, eradicarea șomajului și crearea de noi locuri de muncă, asigurarea ca, paralel cu creșterea venitului național, să crească și participarea la consum a păturilor mai puțin favorizate, combaterea delictelor economice de orice tip, raționalizări în domeniul administrației etc.

Întrebat, în cadrul aceluiași interviu, dacă obiectivele planului de măsuri anunțate de comandanții militari în februarie fac parte din programul actualului guvern, președintele Bordaberry a arătat că respectivele comunicate „reunesc o serie de postulate și măsuri conținute în planurile guvernului. Multe dintre acele puncte sînt deja aplicate în practică, iar altele vor fi concretizate în curînd".

Montevideo. Forțe armate pe bulevardul „18 Iulie"

GENEVA

ECOSOC — 55

Corespondență de la Corneliu Vlad

În perspectiva istoriei, secolul XX va apărea, poate, nu în primul rînd ca secolul bombei atomice — afirma cîndva Arnold Toynbee — ci ca secolul în care pentru prima oară guvernele lumii au început să se arate preocupate de soarta generală a umanității. Reproducînd această reflecție a marelui istoric englez, unul din numeroasele studii, rapoarte și documente de lucru prezentate sesiunii din acest an a Consiliului Economic și Social al O.N.U. (ECOSOC) adaugă: „Principiul unui Consiliu Economic și Social a reprezentat un progres net în comparație cu toate concepțiile anterioare privind instituțiile internaționale".

Ordinea de zi a actualei sesiuni a ECOSOC — cea de-a 55-a — deschisă la Palatul Națiunilor la 4 iulie, constituie desigur o exemplificare a acestui fapt, dacă ne gîndim la atenția pe care o acordă evoluției economice și sociale în lume în general și cu deosebire problemelor propășirii țărilor în curs de dezvoltare. Din cele 29 de puncte aflate pe agenda lucrărilor, majoritatea sînt circumscrise problematicii dezvoltării. Este vorba de analiza activităților operaționale desfășurate de O.N.U. în cîmpul dezvoltării, de mobilizarea opiniei publice internaționale în vederea sprijinirii eforturilor țărilor în curs de dezvoltare, de rolul științei și tehnologiei moderne în dezvoltarea națiunilor, de probleme ale cooperării economice în plan regional, de dezvoltarea industrială și sporirea eficacității activităților O.N.U.D.I., de modul în care instituțiile specializate ale O.N.U. îndeplinesc prevederile declarației privind acordarea independenței țărilor și popoarelor coloniale — și enumerarea mai poate continua.

„Una din cele mai largi sesiuni ținute de ECOSOC în ultimii ani și, în același timp, una din cele mai importante" — acestea au fost primele cuvinte ale secretarului general al O.N.U., Kurt Waldheim, sosit la Geneva pentru a rosti discursul inaugural al reuniunii. Importanța reuniunii — avea să declare el în continuare — constă în principal în faptul că, pentru prima oară de la declanșarea în 1970 a celui de-al doilea Deceniu al Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, ECOSOC procedează la o analiză globală a modului de înfăptuire a obiectivelor acestuia, cuprinsă în Strategia internațională a dezvoltării. De fapt, pentru mai multă exactitate, trebuie să spunem că dezbaterile din cadrul sesiunii ECOSOC reprezintă o încununare a analizei rezultatelor de pînă acum și a evaluării perspectivelor de îndeplinire a obiectivelor actualului Deceniu al dezvoltării, pentru că asemenea bilanțuri prelimi-

nare au fost deja efectuate, în această primăvară, în cadrul sesiunilor anuale ale diferitelor instituții specializate ale Națiunilor Unite. Pentru realizarea acestei ambițioase întreprinderi, care este evaluarea modului de desfășurare a procesului de emancipare economică și socială a țărilor în curs de dezvoltare, sesiunea ECOSOC beneficiază, de altfel, de documentele cu caracter bilanțier ale acestor reuniuni; între ele, ca materiale de referință de primă utilitate, trebuie citate raportul secretarului general al UNCTAD și documentul de lucru prezentat de grupul celor 77 și România la sesiunea Consiliului pentru Comerț și Dezvoltare, care realizează un tablou complex al problematicii dezvoltării, așa cum se prezintă aici, la capătul a doi ani de la punerea în aplicare a obiectivelor Deceniului dezvoltării.

Sesiunea ECOSOC dispune, de asemenea, de un document însumînd aproximativ 400 de pagini, prezentat de secretarul general al O.N.U., privitor la „aplicarea Strategiei internaționale a dezvoltării", care consemnează principalele tendințe economice și sociale sesizate la începutul celui de-al doilea Deceniu al dezvoltării. Subliniind, din capul locului, că „țărilor în curs de dezvoltare le incumbă lor însele realizarea obiectivelor propriei dezvoltări", documentul argumentează, în același timp, imperativul sprijinirii de către țările dezvoltate a acestui efort și anume, în principal, în două direcții : (1) promovarea unei politici comerciale corespunzătoare, care presupune aplicarea de sisteme preferențiale și eliminarea tuturor restricțiilor care frînează extinderea schimburilor comerciale ale țărilor în curs de dezvoltare ; (2) ajutorul acordat acestor țări pentru remedierea insuficiențelor care se manifestă în mobilizarea resurselor lor în scopul depășirii obstacolelor aflate în calea unei dezvoltări accelerate.

Lucrările sesiunii ECOSOC constituie, în ansamblu, o pledoarie pentru mobilizarea sporită a capacităților și resurselor proprii — materiale și umane — ale țărilor în curs de dezvoltare în scopul accelerării creșterii lor economice și al efectuării de transformări structurale înnoitoare în plan social, precum și pentru sporirea sprijinului internațional față de eforturile acestor țări în vederea realizării obiectivelor înscrise în planurile lor naționale de dezvoltare. Și aceasta cu atît mai mult cu cît, așa cum analizele au dovedit-o, demarajul Strategiei internaționale a dezvoltării a fost nesatisfăcător, realizarea obiectivelor economice și sociale rămînînd, în primii doi ani ai Deceniului dezvoltării, în majoritatea țărilor în curs de dezvoltare, sub parametrii stabiliți de Adunarea Generală a O.N.U. („ritmul de creștere în numeroase țări este inferior mediei, povara datoriei riscă să devină de nesuportat, nivelul ajutorului străin rămîne mult sub obiectivul fixat, în sfîrșit multe speranțe se îndreaptă spre o crudă decepție dacă tendința va persista" — constata laconic Kurt Waldheim).

Încercînd în fața ECOSOC o cuprindere generală a actualului moment internațional, secretarul general al O.N.U. declara : „În domeniul politic, deși persistă în continuare situații grave, lumea cunoaște un climat de destindere relativă". În același timp, continuă el, în domeniul economic și social „în ciuda unor succese incontestabile, știm că prea multe ființe umane sînt victime ale mizeriei și ale tuturor flagelurilor pe care Carta O.N.U. își propune să le șteargă de pe harta lumii. Știm, de asemenea, că dispunem de mijloace tehnice și științifice pentru a face să crească nivelul de viață și bunăstarea fiecăruia. Știm, în sfîrșit, că ar putea fi degajate suficiente resurse financiare și umane dacă ar exista dorința și voința de a le afecta realizărilor pașnice".

La mijloacele tehnice și științifice, la resursele financiare și umane, evocate de Kurt Waldheim, aveau să se refere, în intervențiile lor, șefii diferitelor instituții specializate din familia Națiunilor Unite, secretarii executivi ai comisiilor economice regionale ale O.N.U., reprezentanții statelor participante la lucrările consiliului. „Dezvoltarea nu poate fi concepută în afara personalității naționale" — declara directorul general al UNESCO, René Maheu, care sublinia, pornind de la această afirmație, necesitatea conjugării factorilor politici, tehnologici și culturali ai unui stat, în vederea realizării obiectivelor dezvoltării. Opera dezvoltării, remarca el, se realizează în proporție de 80 la sută prin efort propriu. Acțiunea internațională în sprijinul dezvoltării trebuie să vizeze, în opinia directorului general al UNESCO, „valorizarea — și nu, ca pînă acum, deteriorarea — a termenilor de schimb, în avantajul țărilor subdezvoltate, printr-o reorganizare metodică a comerțului mondial, începînd cu produsele de bază, adoptarea unui nou regim de transfer tehnologic care constituie o necesitate vitală pentru aceste țări și revizuirea condițiilor de exploatare a tehnologiei străine în sensul consolidării economiei naționale și nu, așa cum se întîmplă adesea, în interesul societăților multinaționale fără patrie".

Directorul executiv al Fondului Monetar Internațional, Pierre Paul Schweitzer, se pronunța pentru instituirea unui sistem monetar internațional care să țină seama de interesele tuturor statelor, inclusiv de cele ale țărilor în curs de dezvoltare, iar directorul general al Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (F.A.O.), Addeke H. Boerma, chema la adoptarea de măsuri menite să protejeze țările în curs de dezvoltare în cazul apariției de dificultăți în situația alimentară mondială. În sfîrșit, directorul general al Agenției Internaționale pentru Energia Atomică, Sigvard Eklund, evoca speranțele investite de un număr tot mai mare de țări în curs de dezvoltare în posibilitatea utilizării de energie atomică în scopul realizării obiectivelor lor de progres economic și social. Relevînd virtuțile cooperării internaționale, președintele sesiunii, ambasadorul brazilian Sergio Armando Frazao, spunea că aceasta „poate să ajute economia țărilor în curs de dezvoltare să găsească mai bine propriile soluții pentru soluționarea problemelor lor specifice".

Lucrările sesiunii ECOSOC se află abia în primele zile ; se prevede ca ele să se desfășoare timp de șase săptămîni ; adică în principiu pînă la 10 august. Poate fi însă considerată chiar de pe acum că o marcă a lucrărilor o constituie preocuparea cvasigenerală față de problemele propășirii economice și sociale a țărilor în curs de dezvoltare și, în acest cadru, atenția crescîndă acordată sporirii eficienței acțiunilor ECOSOC în cîmpul dezvoltării, ca reflex al curentului tot mai larg de opinie manifestat în întreaga viață a organizației mondiale, care se pronunță pentru imprimarea unui ritm nou activităților desfășurate de Națiunile Unite în scopul realizării aspirațiilor de pace, prosperitate și cooperare ale popoarelor.

TOKIO

Semnificația alegerilor municipale

Corespondență de la Florea Țuiu

Alegerile desfășurate la 8 iulie la Tokio pentru reînnoirea celor 125 de mandate în Adunarea reprezentativă metropolitană nu au schimbat în mod radical structura politică a organului legislativ al capitalei nipone cu cei aproape 12 milioane de locuitori ai săi. Ele au adus, în schimb, surprize, satisfacții și dezamăgiri partidelor politice, care au desfășurat o campanie electorală de largi proporții, deoarece toate au considerat confruntarea de duminică un „test electoral important" în vederea alegerilor parțiale din iulie 1974 pentru reînnoirea a jumătate din numărul mandatelor în Camera Consilierilor (Superioară) a Dietei.

Lupta electorală din Tokio a fost deosebit de intensă, ea desfășurîndu-se într-un climat politic determinat de înfrîngerile succesive suferite de Partidul Liberal Democrat, în alegerile generale din toamna trecută și într-o serie de alegeri suplimentare și locale (cele din orașele Osaka și respectiv Nagoya), și de victoriile forțelor opoziției, grupate în jurul Partidului Comunist și Partidul Socialist. Liberal-democrații s-au lansat în campanie cu toate forțele, încercînd să oprească scăderea popularității lor, dovedită de toate sondajele preelectorale, iar socialiștii și comuniștii, pentru a obține majoritatea, s-au prezentat în front comun în unele circumscripții. Celelalte partide, Komeito și Partidul Socialist Democratic, au luptat să-și mențină pozițiile deținute în vechea Adunare reprezentativă, primul reușind, iar al doilea nu. Opinia generală, reflectată de presa de aici, este că „P.L.D. a obținut un rezultat bun" („The Japan Times"), reușind să-și mențină vechile poziții (51 de locuri față de 51 cîte avea înainte de alegeri, fără însă să poată obține 55 mandate cîte înregistrase la alegerile precedente), ceea ce exprimă însă faptul că, în orașe, liberal-democrații mai